

Қазақстан Ұлттық Банкінің

Хабаршысы

- 1 Баспасөз релиздері
- 12 Шетел валюталарының ресми бағамдары
- 13 Қазақстан экономикасы қаржы секторының ағымдағы жай-күйі
- 21 Нормативтік құқықтық актілер

«Қазақстан Ұлттық Банкінің Хабаршысы»

Редакторы:

Ақышев Д.Т.– Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары;

Редактордың орынбасары:

Терентьев А. Л. – Ұйымдастыру жұмысы, сыртқы және қоғамдық байланыстар департаментінің директоры;

Кеңес мүшелері:

Орлов П.Е.– Зерттеулер және стратегия департаментінің кәсіпорындар мониторингі басқармасының бастығы; Мадиярова Ә.Қ. – Төлем жүйелері департаментінің төлем жүйелерін қадағалау басқармасының бастығы; Сарсенова Н.В.- Заң департаменті директорының орынбасары; Сәрсенбаева А.И. – Қызметкерлермен жұмыс жүргізу департаментінің аударма және мемлекеттік тілді ендіру басқармасының бас маман-аудармашысы;

Шығаруға жауапты:

Шабанова Н.Н. – Ұйымдастыру жұмысы, сыртқы және қоғамдық байланыстар департаментінің қоғамдық байланыстар басқармасының бас маманы.

Тел: 8 (727) 330-24-52

Құрылтайшы – Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі РММ

050040, Алматы қ.,

«Коктем-3» ықшам ауданы, 21

Басылым ҚР Баспасөз және бұқаралық ақпарат істері жөніндегі ұлттық агенттігінде
1997 жылғы 24 ақпанда № 432 тіркелді

Шығарылым кезендігі – айына 2 рет
Жылына жалпы шығарылымы – 24 нөмір
Бір шығарылымның таралымы – 100 дана

1995 жылдан бастап шығарылады

«АСЫЛ КІТАП» БАСПА ҮЙІ ЖШС

Қазақстан Республикасы

050009, Алматы қаласы

Абай данғылы, 143

asylkitap@mail.ru

+7 (727)394 41 67

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№ 35 БАСПАСӨЗ РЕЛИЗИ
2013 жылғы 17 қазан**

Қаржы нарығындағы ахуал туралы

1. Инфляция

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің ресми деректері бойынша 2013 жылғы қыркүйекте инфляция 0,2% (2012 жылғы қыркүйекте – 0,6%) деңгейінде қалыптасты. Азық-түлік тауарларының бағасы 0,2% (өсуі - 0,4%) төмендеді, азық-түлікке жатпайтын тауарлар 0,2% (өсуі - 0,2%) өсті. Ақылы қызмет көрсету тарифтері 0,6% (1,3%-ға) өсті.

Азық-түлік тауарлары нарығында 2013 жылғы қыркүйекте көп дәрежеде жұмыртқа – 3,7%, күріш – 2,2%, ет және ет өнімдері – 0,5%, сүт өнімдері – 0,4%, кондитерлік бұйымдар – 0,3% қымбаттады. Бұдан басқа, темекі бұйымдарының бағасы 2,5%-ға өсті. Жемістер мен көкөністер бағасының – 5,7%, оның ішінде картоп – 10,7%, сәбіз – 9,9%, пияз және қырыққабат – 9,4% төмендегені тіркелді. Сонымен қатар қанттың бағасы 0,4%, жарма – 0,2%, оның ішінде қарақұмық жармасы – 0,9% төмендеді.

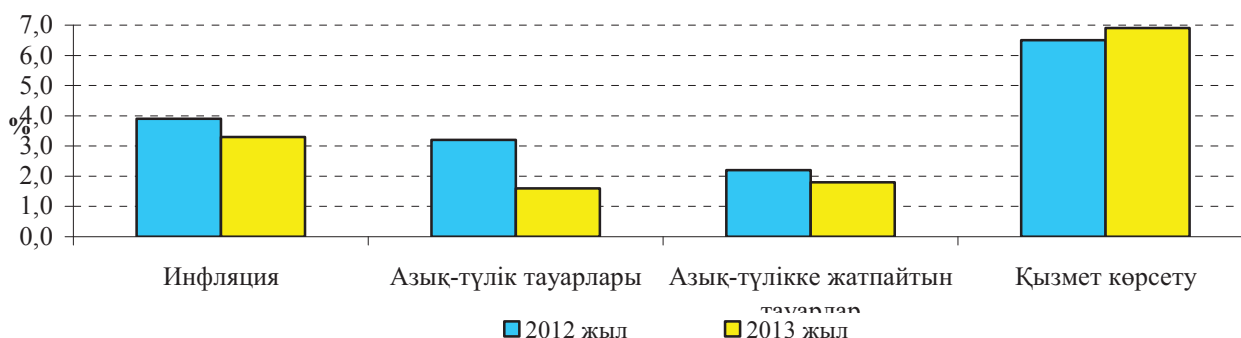
Азық-түлікке жатпайтын тауарлар тобында сырт киімнің бағасы 0,3%, бас киім – 0,4%, аяқ киім – 0,2% көтерілді. Бензиннің құны 0,2%-ға, дизель отыны 0,3%-ға көтерілді.

Ақылы қызмет көрсету тобында тұрғын үй-коммуналдық саладағы қызметке ақы төлеу 0,2%-ға өсті. Бұл ретте тұрғын үйді жалға алу құны 1,4%, тұрғын үйді ұстау – 0,8% қымбаттады. Бұдан басқа, өткен айда білім беру бағасы 4,1%, оның ішінде жоғары – 6,1%, орта – 2,9% көтерілді, сондай-ақ медициналық қызмет көрсету 3,1% қымбаттады. Көлік қызметінің құны 0,2%, оның ішінде, теміржол көлігі – 1,5%, әуе көлігі қызметі – 0,2% төмендеді.

2013 жылғы қаңтар-қыркүйекте инфляция 3,3% (2012 жылғы қаңтар-қыркүйекте – 3,9%) болды. Азық-түлік тауарлары 2013 жылдың басынан 1,6% (3,2%), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 1,8% (2,2%), ақылы қызмет көрсету – 6,9% (6,5%) қымбаттады (1-график).

1-график

**2012 және 2013 жж. қаңтар-қыркүйектегі инфляция және
оның құрамдас бөліктері**

2013 жылғы қыркүйекте инфляция жылдық көрсетуде 5,4% (2012 жылғы желтоқсанда – 6,0%) болды. Азық-түлік тауарлары соңғы 12 айда 3,7 (5,3%), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 3,1% (3,5%), ақылы қызметтер – 9,7% (9,3%) қымбаттады.

2. 2013 жылғы 1-жартыжылдықтағы төлем балансы және сыртқы борыш

Сауда операцияларының нәтижелері 2012 жылғы 1-жартыжылдықтың осындай көрсеткішімен салыстырғанда 2013 жылғы 1-жартыжылдықта ағымдағы шоттың оң сальдосының айтарлықтай 63,3% қысқаруына себепші болды¹.

¹осы жерде және бұдан әрі, егер өзгеше көрсетілмесе, 2013 жылғы 1-жартыжылдықтың көрсеткіштері 2012 жылғы 1-жартыжылдықтың көрсеткіштерімен салыстырылады

Ағымдағы операциялар шотының профициті 2012 жылғы 1-жартыжылдықтағы 4,5 млрд. АҚШ долл. салыстырғанда 2013 жылғы 1-жартыжылдықта 1,7 млрд. АҚШ долл. құрады, бұл ретте 2013 жылғы 2-тоқсанда ағымдағы шот 224,5 млн. АҚШ долл. теріс болып қалыптасты.

Brent сұрыпты мұнайдың әлемдік бағасы 2013 жылғы 1-жартыжылдықта орташа алғанда бір баррель үшін 108,0 АҚШ долл. болып қалыптасты, бұл 2012 жылғы 1-жартыжылдықтағы орташа деңгейден (бір баррель үшін 113,7 АҚШ долл.) 5,1% аз. Тауарлар экспорты 7,0% қысқарған және тауарлар импорты 10,9% ұлғайған кезде сауда балансының оң сальдосы 17,8 млрд. АҚШ долл. сомада асып, 23,2% төмендеді (2012 жылғы 1-жартыжылдықта 23,3 млрд. АҚШ долл.).

Бастапқы кірістердің 12,3 млрд. АҚШ долл. болған теріс сальдосы басым түрде шетелдік тікелей инвесторларға тікелей инвестициялардан кірістер төлеудің 2012 жылғы 1-жартыжылдықтағы 13,1 млрд. АҚШ долларынан 2013 жылғы 1-жартыжылдықтағы 11,3 млрд. АҚШ долларына дейін (13,7%) қысқаруы есебінен 17,5% төмендеді.

Ағымдағы шоттың басқа құрамдас бөліктері бойынша халықаралық қызмет көрсетулердің және қайталама кірістердің теріс дисбаланстары тиісінше 3,3 млрд. АҚШ долл. және 0,6 млрд. АҚШ долл. құрады.

Қаржылық шот бойынша (резервтік активтерді қоспағанда) ағымдағы жылғы 2-тоқсандағы операциялар себепші болған, 1,2 млрд. АҚШ долл. мөлшеріндегі теріс сальдо қалыптасты (2012 жылғы 1-жартыжылдықта 1,8 млрд. АҚШ долл. оң сальдо).

Тікелей инвестициялау операциялары бойынша 4,1 млрд. АҚШ долл. сомасында теріс сальдо қалыптасты. «Активтер мен міндеттемелер» қағидаты бойынша есепке алу кезінде тікелей инвестициялар бойынша қаржы активтерін таза сатып алу 1,3 млрд. АҚШ долл., ал міндеттемелерді таза қабылдау 5,5 млрд. АҚШ долл. құрады. Шетелдік тікелей инвесторлардан тікелей инвестициялардың жалпы ағыны «салым бағыты» қағидаты бойынша 2012 жылғы 1-жартыжылдықтағы 16,2 млрд. АҚШ долларынан 2013 жылғы 1-жартыжылдықтағы 12,6 млрд. АҚШ долларына дейін қысқарды. Бұл ретте Қазақстанға тікелей инвестициялардың таза әкелінуі 5,8 млрд. АҚШ долл., ал шетелге таза әкетілуі 1,7 млрд. АҚШ долл. құрады.

Портфельдік инвестициялар портфельдік инвестициялар бойынша активтер өсуінің олар бойынша міндеттемелердің өсуінен асып кетуі салдарынан 1,2 млрд. АҚШ долларындағы оң сальдомен қалыптасты. Портфельдік инвестициялар бойынша 5,5 млрд. АҚШ долл. активтерді таза сатып алу (активтердің ұлғаюы) ҚР Ұлттық қорының шетелдік активтерінің 5,1 млрд. АҚШ долл. өсуімен қамтамасыз етілді. Портфельдік инвестициялар бойынша 4,2 млрд. АҚШ долл. міндеттемелерді таза қабылдауға (міндеттемелердің өсуіне) 2013 жылғы 1-тоқсанда «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-ның 425 млн. АҚШ долл. және 2013 жылғы 2-тоқсанда «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-ның 3,0 млрд. АҚШ долл., «ҚазАгро» ҰБХ» АҚ-ның 1,0 млрд. АҚШ долл. және «Исткомтранс» ЖШС-ның 100 млн. АҚШ долл. мөлшердегі борыштық бағалы қағаздардың жаңа эмиссияларын шығару себепші болды.

2013 жылғы 30 маусымда елдің сыртқы борышы 145,4 млрд. АҚШ долл. құрады, оның 5,3 млрд. АҚШ долл. немесе 4%-ын мемлекеттік сектордың сыртқы борышы (ҚР Үкіметінің және ҚР Ұлттық Банкінің міндеттемелері) құрайды, фирмааралық берешектің үлесіне 70,9 млрд. АҚШ долл. немесе 49%, банк секторына 11,5 млрд. АҚШ долл. немесе 8% тиесілі.

2013 жылғы екінші тоқсанда **сыртқы борыш**, негізінен, «Басқа секторлардың» сыртқы берешегінің өсуі (+5,5 млрд. АҚШ долл.) есебінен 5,8 млрд. АҚШ долл. ұлғайды. Сонымен қатар «Банктердің» сыртқы борышының төмендеуімен (-1,2 млрд. АҚШ долл.) ішінара нивелирленген фирмааралық берешектің өсуі (+1,3 млрд. АҚШ долл.) байқалды.

Бұл төмендеу, негізінен, 2013 жылғы екінші тоқсанда «АТФБанк» АҚ, «Қазкоммерцбанк» АҚ, «Банк ЦентрКредит» АҚ және «Халық Банкі» АҚ сияқты банктердің жалпы сомасы 0,5 млрд. АҚШ долл. еурооблигацияларды өтеуімен, сондай-ақ Қазақстан банк секторының халықаралық облигациялары құнының бағамдық ауытқу нәтижесінде төмендеуімен (-0,3 млрд. АҚШ долл.) байланысты болды.

2013 жылғы екінші тоқсанда «Басқа секторлардың» сыртқы борышының ұлғаюы, негізінен, «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ және «ҚазАгро» ҰБХ» АҚ жалпы көлемі 4 млрд. АҚШ долл. еурооблигацияларды шығаруы есебінен, сондай-ақ резиденттердің сыртқы қарыздарды (2,8 млрд. АҚШ долл.) белсенді түрде игеруді жалғастыруымен байланысты болды.

Фирмааралық берешекке келер болсақ, оның өсуі, негізінен, бас компаниялардың Қазақстанның аумағында мұнай-газ жобаларымен айналысатын филиалдарын қаржыландыруымен (1,3 млрд. АҚШ

долл.) байланысты болды.

2013 жылғы 30 маусымда сыртқы (жиынтық) борыштың ЖІӨ-ге арақатынасы 69,0%-ды құрады, ал сыртқы (жиынтық) борыштың ТҚЭ-ге арақатынасы 164,1%-ды құрады және Ұлттық Банктің халықаралық резервтері қысқа мерзімді сыртқы борыштан (өтеудің бастапқы мерзімі бойынша) 2,7 есе асып түсті.

Соның салдарынан елдің сыртқы міндеттемелерінің өсуі сыртқы активтердің өсуінен, елдің борыштық құралдар бойынша сыртқы міндеттемелері мен сыртқы активтері арасындағы айырма ретінде айқындалатын Қазақстанның таза сыртқы борышынан 2013 жылғы екінші тоқсанда 1,9 млрд. АҚШ долл. ұлғайып, 2013 жылғы 30 маусымда 18,8 млрд. АҚШ долл. немесе ЖІӨ-нің 9%-н құрады.

3. Халықаралық резервтер мен ақша агрегаттары

2013 жылғы қыркүйекте Ұлттық Банктің халықаралық резервтері азайды. Ұлттық Банктің жалпы халықаралық резервтері 24,2 млрд. АҚШ долл. дейін 6,5%-ға азайды (жыл басынан бері 14,6%-ға төмендеді). Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтері 6,6%-ға азайып, 23,6 млрд. АҚШ долл. құрады (жыл басынан бері 14,9%-ға төмендеді). Ішкі валюта нарығында валютаны сату, Үкіметтің сыртқы борышына қызмет көрсету, Ұлттық қордың активтерін толықтыру, банктердің Ұлттық Банктегі шетел валютасындағы корреспонденттік шоттарындағы қалдықтардың төмендеуі Үкіметтің Ұлттық Банктегі шоттарына валютаның келіп түсуімен ішінара бейтараптандырылды. Нәтижесінде 2013 жылғы қыркүйекте таза валюта қорлары (ЕАВ) 7,7%-ға төмендеді, алтындағы активтер оның әлемдік нарықтарда бағасының төмендеуі салдарынан 3,2%-ға төмендеді.

2013 жылғы қыркүйекте елдің халықаралық резервтері, жалпы алғанда, Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерін қоса алғанда (алдын ала деректер бойынша 66,6 млрд. АҚШ долл.) 90,8 млрд. АҚШ долларына дейін 1,1%-ға азайды (жыл басынан бері 5,5%-ға өсті).

2013 жылғы қыркүйекте ақша базасы 4,3%-ға тарылып, 2781,8 млрд. теңге болды (жыл басынан бері 3,7%-ға тарылды). Тар ақша базасы, яғни екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банктегі мерзімді депозиттерін есептемегендегі ақша базасы 2752,3 млрд. теңгеге дейін 4,3%-ға тарылды.

2013 жылғы тамызда ақша массасы 11350,6 млрд. теңгеге дейін 2,8%-ға төмендеді (жыл басынан бері 7,9%-ға өсті), айналыстағы қолма-қол ақшаның көлемі 1467,7 млрд. теңгеге дейін 0,6%-ға төмендеді (жыл басынан бері 3,9%-ға төмендеді), банк жүйесіндегі депозиттер 9882,9 млрд. теңгеге дейін 3,2%-ға төмендеді (жыл басынан бері 9,9%-ға өсті). Ақша массасының құрылымындағы депозиттердің үлесі айналыстағы қолма-қол ақша көлемінің қысқаруы аясында депозиттер көлемінің өсуі салдарынан 2012 жылғы желтоқсандағы 85,5%-дан 2013 жылғы тамызда 87,1%-ға дейін ұлғайды.

Ақша мультипликаторы 2013 жылғы қаңтар-тамызда тіркелген ақша базасының кеңею қарқынымен салыстырғанда, ақша массасының үдемелі өсу қарқынының салдарынан 2012 жылғы желтоқсандағы 3,64-тен 2013 жылғы тамыздың қорытындысы бойынша 3,91-ге дейін өсті.

4. Валюта нарығы

2013 жылғы қыркүйекте теңгенің АҚШ долларына қатысты бағамы 1 АҚШ доллары үшін 152,90–153,81 теңге аралығында өзгерді. Айдың соңында теңгенің биржалық бағамы бір айда 0,7%-ға төмендеп (жыл басынан –2,0% әлсіреу), бір АҚШ доллары үшін 153,81 теңге болды.

2013 жылғы қыркүйекте қосымша сауда-саттықтардағы мәмілелерді қоса алғанда, Қазақстан қор биржасындағы биржалық операциялардың көлемі 2013 жылғы тамызбен салыстырғанда 42,6%-ға азайып, 3,9 млрд. АҚШ долл. (жыл басынан бастап – 40,9 млрд. АҚШ долл.) болды. Биржадан тыс валюта нарығында операциялардың көлемі 40,6%-ға 1,7 млрд. АҚШ долл. дейін (жыл басынан бастап – 15,6 млрд. АҚШ долл.) төмендеді.

Жалпы алғанда, ішкі валюта нарығындағы операциялардың көлемі 2013 жылғы тамызбен салыстырғанда 42,0%-ға азайып, 5,7 млрд. АҚШ долл. (жыл басынан бастап – 56,6 млрд. АҚШ долл.) болды.

5. Мемлекеттік бағалы қағаздар нарығы

2013 жылғы қыркүйекте Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздарын орналастыру бойынша 6 аукцион өткізілді. Онда 4 жылдық МЕОКАМ (2,0 млрд. теңге), 10 жылдық МЕУКАМ (7,8 млрд. теңге, 3,2 млрд. теңге және 2,8 млрд. теңге), 13 жылдық МЕУКАМ (1,9 млрд. теңге), 13 жылдық

МЕУЖКАМ (80 млрд. теңге) орналастырылды.

Орналастырылған бағалы қағаздар бойынша тиімді кірістілік: 4 жылдық МЕОКАМ бойынша – 4,04%, 10 жылдық МЕУКАМ бойынша – 6,00%, 6,20% және 6,00%, 13 жылдық МЕУКАМ бойынша – 6,56%, 13 жылдық МЕУЖКАМ бойынша – инфляция деңгейінен 0,01% құрады.

Қаржы министрлігінің айналыстағы бағалы қағаздарының көлемі алдыңғы аймен салыстырғанда 3,0% ұлғая отырып, 2013 жылғы қыркүйектің аяғында 3305,1 млрд. теңге құрады.

Қазақстан Ұлттық Банкінің қысқа мерзімді ноттары.

2013 жылғы қыркүйекте Ұлттық Банктің ноттарын орналастыру бойынша аукциондар өткізілген жоқ.

Нәтижесінде айналыстағы ноттардың көлемі 2013 жылғы тамызбен салыстырғанда 2013 жылғы қыркүйектің аяғында 51,9% қысқарып, 16,4 млрд. теңге құрады.

6. Банкаралық ақша нарығы

2013 жылғы тамызда орналастырылған банкаралық депозиттердің жалпы көлемі 2013 жылғы шілдемен салыстырғанда 22,6%-ға азайып, баламасында 1898,7 млрд. теңге болды.

Теңгемен орналастырылған банкаралық депозиттердің көлемі 27,8%-ға төмендеді және 152,2 млрд. теңге (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 8,0%) болды. Бұл ретте теңгемен орналастырылған банкаралық депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 2013 жылғы тамызда 0,88%-дан 2,26%-ға дейін өсті.

2013 жылғы тамызда 2013 жылғы шілдемен салыстырғанда доллармен орналастырылған депозиттердің көлемі 21,0%-ға төмендеп, 11,0 млрд. АҚШ долл. (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 88,3%) болды. Доллармен орналастырылған депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 2013 жылғы тамызда 0,09%-дан 0,08%-ға дейін төмендеді.

Ресей рублімен және еуромен депозиттерге орналастыру көлемі көп емес – орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінен тиісінше 3,2% және 0,5%.

Шетел валютасындағы банкаралық депозиттердің үлесі 2013 жылғы тамызда орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінен 91,4%-дан 92,0%-ға дейін өсті. Шетел валютасымен резидент емес банктерде орналастырылған депозиттердің үлесі орналастырылған банкаралық депозиттердің жалпы көлемінен 90,7%-дан 91,1%-ға дейін өсті.

Ұлттық Банк банктерден тартқан депозиттердің көлемі 2013 жылғы тамызда 2013 жылғы шілдемен салыстырғанда 35,0%-ға азайып, 115,5 млрд. теңгені құрады.

7. Депозит нарығы

Депозиттік ұйымдардағы резиденттер депозиттерінің жалпы көлемі 2013 жылғы тамызда 9882,9 млрд. теңгеге дейін 3,2%-ға төмендеді (жылдың басынан бастап 9,9% өсті). Заңды тұлғалардың депозиттері бір айда 6208,8 млрд. теңгеге дейін 5,1%-ға төмендеді (жылдың басынан бастап 10,4% өсті), жеке тұлғалардың депозиттері 3674,1 млрд. теңгеге дейін 0,2%-ға ұлғайды (жылдың басынан бастап 9,0% өсті).

2013 жылғы тамызда ұлттық валютадағы депозиттердің көлемі 6100,0 млрд. теңгеге дейін 2,5%-ға төмендеді (заңды тұлғалардың депозиттері 3,1% төмендеді, жеке тұлғалардың депозиттері 1,3% төмендеді), шетел валютасындағы депозиттердің көлемі 3782,9 млрд. теңгеге дейін 4,3%-ға төмендеді (заңды тұлғалардың депозиттері 8,5% төмендеді, жеке тұлғалардың депозиттері 2,1% өсті). Теңгемен берілген депозиттердің үлес салмағы бір айда 61,3%-дан 61,7%-ға дейін өсті.

Халықтың (резидент еместерді қоса есептегенде) банктердегі салымдары 2013 жылғы тамызда 3 708,9 млрд. теңгеге дейін 0,2%-ға ұлғайды (жылдың басынан бері 8,8%-ға өсті). Халық салымдарының құрылымында теңгедегі депозиттер 2073,9 млрд. теңгеге дейін 1,3%-ға төмендеді, шетел валютасындағы депозиттер 1635,0 млрд. теңгеге дейін 2,1%-ға көтерілді. Халық салымдарының құрамында теңгедегі депозиттердің үлес салмағы бір айда 56,8%-дан 55,9%-ға дейін төмендеді.

2013 жылғы тамызда мерзімді депозиттер 6815,0 млрд. теңгеге дейін 2,5%-ға ұлғайды. Мерзімді депозиттердің құрамында теңгемен депозиттер 4062,0 млрд. теңгеге дейін 2,0%-ға артты, шетел валютасымен депозиттер 2752,9 млрд. теңгеге дейін 3,2%-ға ұлғайды.

2013 жылғы тамызда банктік емес заңды тұлғалардың теңгемен мерзімді депозиттері бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 4,4% (2013 жылғы шілдеде – 3,5%), ал жеке тұлғалардың депозиттері бойынша – 6,7% (6,5%) болды.

8. Кредит нарығы

Банктердің экономиканы кредиттеуінің жалпы көлемі 2013 жылғы тамызда 10782,8 млрд. теңгені құрап, 0,7% өсті (жылдың басынан бері өсім 8,3%).

Ұлттық валютадағы кредиттердің көлемі 7612,6 млрд. теңгеге дейін 1,0%-ға ұлғайды (жылдың басынан бері өсім 8,1%), шетел валютасындағы кредит көлемі 3170,2 млрд. теңгеге дейін 0,1%-ға төмендеді (жылдың басынан бері өсім 8,7%). Теңгедегі кредиттердің үлес салмағы бір айда 70,4%-дан 70,6%-ға дейін ұлғайды.

Ұзақ мерзімді кредиттеу 2013 жылғы тамызда 8814,2 млрд. теңгені құрап, 1,0%-ға көтерілді, қысқа мерзімді кредиттеу 1968,6 млрд. теңгеге дейін 0,8%-ға төмендеді. Ұзақ мерзімді кредиттердің үлес салмағы бір айда 81,5%-дан 81,7%-ға дейін ұлғайды.

Заңды тұлғаларға берілген кредиттердің көлемі 2013 жылғы тамызда 7412,8 млрд. теңгеге дейін 0,4%-ға артты, жеке тұлғаларға кредиттер 3370,0 млрд. теңгеге дейін 1,5%-ға ұлғайды. Жеке тұлғаларға берілген кредиттердің үлес салмағы бір айда 31,0%-дан 31,3%-ға дейін ұлғайды.

Шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу 2013 жылғы тамызда 1462,6 млрд. теңгеге дейін 0,2%-ға артты (жылдың басынан бастап өсім 3,6%), бұл экономикаға кредиттердің жалпы көлемінің 13,6%-ын құрайды.

Салалар бойынша банктердің экономикаға кредиттерінің анағұрлым айтарлықтай сомасы саудаға (жалпы көлемдегі үлесі – 19,4%), құрылысқа (13,0%), өнеркәсіпке (11,9%), көлікке (3,3%) және ауыл шаруашылығына (3,1%) тиесілі.

2013 жылғы тамызда банктік емес заңды тұлғаларға ұлттық валютада берілген кредиттер бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 10,9% (2013 жылғы шілдеде – 10,4%), жеке тұлғаларға – 20,1% (19,6%) болды.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№ 36 БАСПАСӨЗ РЕЛИЗІ
2013 жылғы 18 қазан**

«Ғарыш» монеталар сериясынан «ХҒС» ескерткіш монеталарын айналысқа шығару туралы

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі 2013 жылғы 18 қазаннан бастап **«Ғарыш» монеталар сериясынан** номиналдық құны 500 теңгелік, «proof» сапасымен биколорлы және номиналдық құны 50 теңгелік нейзильбер қоспасынан жасалған екі **«ХҒС» ескерткіш монетасын** айналысқа шығару туралы хабарлайды.

«Ғарыш» монеталар сериясынан «ХҒС» биколорлы (құрамдас) монетасы шеңбер пішіндес, біріне бірі орналасқан сақинадан және дискіден тұрады. Монетаның ішкі дискі танталдан, сыртқы сақина күмістен жасалған. «Proof» сапалы биколорлы монетадағы бейне жылтыр бетке орналастырылған.

Биколорлы монетаның бет жағында (аверсінде) ортасында адамзат пен жаһанның бірлігін, өткен мен бүгінгінің байланысын білдіретін композиция бейнеленген. Оң жағында «500 ТЕҢГЕ» деген монетаның номиналы бар. Номиналдың астында Қазақстан теңге сарайының тауар белгісі бар және монета дайындалған металды, оның сынамын және массасын білдіретін «Ag 925 14,6g», «Ta 26,8g» деген жазу екі қатар етіп жазылған. Айналдыра мемлекеттік тілде «ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ» және ағылшын тілінде «REPUBLIC OF KAZAKHSTAN» деген жазу бар.

Монетаның сырт жағында (реверсінде) ортасында жер маңы орбитасындағы Халықаралық ғарыш станциясының бейнесі орналасқан және соғылған жылын білдіретін «2013» деген сан бар. Жоғарғы бөлігінде – ХҒС эмблемасы. Айналдыра мемлекеттік тілде «ХҒС», орыс тілінде «МКС» және ағылшын тілінде «INTERNATIONAL SPACE STATION» деген жазулар бар.

Нейзильбер қоспасынан жасалған «ХҒС» ескерткіш монетасы шеңбер пішіндес. Ескерткіш монетаның бет жағында (аверсінде) ортасында адамзат пен жаһанның бірлігін, өткен мен бүгінгінің байланысын білдіретін композиция бейнеленген. Оң жағында «50 ТЕҢГЕ» деген монетаның номиналы бар. Айналдыра мемлекеттік тілде «ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ» және ағылшын тілінде «REPUBLIC OF KAZAKHSTAN» деген жазу бар.

Нейзильбер қоспасынан жасалған монетаның сырт жағында (реверсінде) ортасында жер маңы орбитасындағы Халықаралық ғарыш станциясының бейнесі орналасқан және соғылған жылын білдіретін

«2013» деген сан бар. Жоғарғы бөлігінде – XFC эмблемасы. Айналыра мемлекеттік тілде «XFC», орыс тілінде «МКС» және ағылшын тілінде «INTERNATIONAL SPACE STATION» деген жазулар бар.

Монеталардың бет және сырт жағындағы бейнелер мен жазулар бедерленген. Айналыра шығыңқы жиек.

Ескерткіш монеталар:

1) биколорлы етіп, сақинасы сынамы 925/1000, массасы 14,6 грамм күмістен, дискі массасы 26,8 грамм танталдан жасалған, диаметрі – 38,61 мм., «proof» сапасымен дайындалған, таралымы – 5 мың дана, қыры (гурты) бедерлі;

2) «нейзильбер» қоспасынан жасалған, диаметрі – 31 мм., массасы – 11,17 грамм, таралымы – 100 мың дана, қыры (гурты) бедерлі.

Номиналы 500 және 50 теңгелік ескерткіш монеталар Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында көрсетілген құны мен төлемнің барлық түрлері бойынша, сондай-ақ шоттарға, салымдарға, аккредитивтерге есептеу үшін және аударым жасау үшін қабылдануға міндетті, Қазақстан Республикасының барлық банктерінде шектеусіз ұсақталады және айырбасталады.

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің түсіндірмесі

«Ғарыш» сериясынан «XFC» ескерткіш монеталары ғарышты зерттеу және жаһанның тылсым құпияларын ашу тарихындағы айтулы оқиғаларға арналған серияны жалғастыратын күмістен/танталдан жасалған монеталардың және нейзильбер қоспасынан жасалған монеталардың сегізінші жұбы болып табылады.

Ескерткіш биколорлы (құрамдас) монета аэроғарыш өнеркәсібінде кеңінен пайдаланылатын металл – танталды пайдалана отырып жасалды. Монеталарды дайындау кезінде алғаш рет танталдың түсін өзгерту технологиясы қолданылды.

Халықаралық ғарыш станциясы, қысқ. XFC (ағыл. International Space Station) — көпмақсатты ғарышты зерттеу кешені ретінде пайдаланылатын ұшқыш басқаратын орбиталық станция. XFC – бірлескен халықаралық жоба, оған 15 ел (әліпби ретімен): АҚШ, Бельгия, Бразилия, Германия, Дания, Жапония, Испания, Италия, Канада, Нидерланд, Норвегия, Ресей, Франция, Швейцария, Швеция қатысады.

Ескерткіш монеталарды «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан теңге сарайы» шаруашылық жүргізу құқығы бар республикалық мемлекеттік кәсіпорны дайындаған.

Монеталардың дизайны Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 25 қыркүйектегі № 1193 Жарлығымен бекітілген Қазақстан теңгесі – ұлттық валюта банкноттары мен монеталары дизайнының тұжырымдамасына сәйкес әзірленген.

«Proof» сапасымен жасалған ескерткіш монеталар коллекциялық құны бойынша сатуға арналған. Олар кәдесыйлық ораумен шығарылады және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдеріндегі нөмірлік сапа сертификатымен жабдықталған.

Нейзильбер қоспасынан жасалған ескерткіш монеталардың алты мың данасы сату үшін арнайы пластикалық термовакуумды орауға салынған.

Монеталарды Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің барлық филиалдарында, Алматы қаласында мына мекенжай бойынша сатып алуға болады: Панфилов көшесі, 98. Анықтама үшін телефоны (727) 273-83-98.

Толығырақ ақпаратты мына телефон бойынша алуға болады: +7 (727) 270-46-39

E-mail: press@nationalbank.kz, www.nationalbank.kz

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№ 37 БАСПАСӨЗ РЕЛИЗИ
2013 жылғы 25 қазан**

*Ұлттық Банк филиалдарының номиналы 1000 теңгелік 1994 жылғы үлгідегі
және номиналы 2000 теңгелік 1996 жылғы үлгідегі банкноттарды
қабылдау және айырбастау мерзімінің аяқталуы туралы*

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасы ұлттық валютасының айналыстағы ақша белгілерін ауыстыру туралы» 2001 жылғы 29 қыркүйектегі № 377 қаулысына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің филиалдары 2003 жылғы 1 қарашадан бастап номиналы 1000 теңгелік 1994 жылғы үлгідегі және номиналы 2000 теңгелік 1996 жылғы үлгідегі банкноттарды жеке және заңды тұлғалардан қабылдайды және олардың түпнұсқалылығы сараптамамен расталғаннан кейін айналыстағы жаңа ақша белгілеріне айырбастайды.

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі 2013 жылғы 31 қазанда Ұлттық Банк филиалдарының номиналы 1000 теңгелік 1994 жылғы үлгідегі және номиналы 2000 теңгелік 1996 жылғы үлгідегі банкноттарды қабылдау және оларды банкноттардың жаңа үлгілеріне айырбастау мерзімінің аяқталатыны туралы хабарлайды. Осылайша, 2013 жылғы 1 қарашадан бастап Ұлттық Банктің филиалдары номиналы 1000 теңгелік 1994 жылғы үлгідегі және номиналы 2000 теңгелік 1996 жылғы үлгідегі банкноттарды қабылдамайды.

Номиналы 1000 теңгелік 1994 жылғы банкноттың үлгісі

Номиналы 2000 теңгелік 1996 жылғы банкноттың үлгісі

Толығырақ ақпаратты мына телефон бойынша алуға болады: +7 (727) 270-46-39
E-mail: press@nationalbank.kz, www.nationalbank.kz

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№ 38 БАСПАСӨЗ РЕЛИЗИ
2013 жылғы 25 қазан**

*Қаржылық қызметтерді тұтынушыларға құқықтық көмек көрсету туралы
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми хабары*

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі БАҚ-та және әлеуметтік желілерде адал емес банк практикасын әшкерелеу жөнінде жекелеген азаматтар жүргізетін жұмысқа қатысты талқылаулар белсенді жүргізіліп, ақпарат таратылып жүр.

Банктер клиенттерінің мәліметтері бойынша қарыз алушылардың проблемаларын реттеуге ықпал ету ақылы негізде жүзеге асырылады.

Осыған орай, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі кредиттерге қызмет көрсету бойынша даулар туындаған кезде Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ведомствосы – **Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау комитетіне** өтініш жасаудың қажет екендігін қаржы ұйымдарының клиенттеріне ескертеді.

ҚР Ұлттық Банкінің Комитеті және аумақтық филиалдары қаржылық қызметтерді жұмыс істеп жүрген және әлеуетті тұтынушыларына **тегін құқықтық көмек көрсетеді.**

Тегін құқықтық көмек алу үшін қарыз алушылар және қаржы ұйымдарының басқа да клиенттері Комитетке мына мекенжай бойынша: Алматы қ., Әйтеке би к-сі, 67, факс: (727) 2729433, e-mail: info@kzp.nationalbank.kz немесе ҚР Ұлттық Банкінің www.nationalbank.kz. сайтында көрсетілген мекенжайлар бойынша ҚР Ұлттық Банкінің аумақтық филиалдарына өтініш жасай алады.

ҚР Ұлттық Банкінің Комитеті және аумақтық филиалдары құқықтық көмек көрсете отырып банктердің (ипотекалық ұйымдардың) өкілдерімен бірге қарыз алушылардың кездесулерін банк омбудсманымен бірлесіп ұйымдастырып, өткізеді.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№ 39 БАСПАСӨЗ РЕЛИЗИ
2013 жылғы 29 қазан**

«Бокстан әлем чемпионаты. Алматы 2013» қорытындылары бойынша

2013 жылғы 14 - 26 қазан аралығында Алматыда (Қазақстан) өткізілген ерлер арасындағы Бокстан әлем чемпионаты 2013 жылғы 26 қазанда аяқталды, ол Халықаралық Бокс қауымдастығының (AIBA) осы жарысқа қатысқан елдердің саны жөнінен рекордтан асып кетті, оған 111 елден 457 спортшы қатысты.

Бокстан әлем чемпионатын өткізу қорытындылары бойынша **Қазақстан құрамасы Әлем чемпионатының жалпы командалық есебінде бірінші орынды иеленді.**

Қазақстан құрамасында Біржан Жақыпов (49 кг), Мерей Ақшалов (64 кг), Данияр Елеусінов (69 кг) және Жәнібек Әлімханұлы (75 кг) алтыннан алқа тақты. «Күмісті» Әділбек Ниязымбетов (81 кг) пен Иван Дычко (91 кг) иеленсе, «қола» медальді Қайрат Ералиев (56 кг) пен Берік Әбдірахманов (60 кг) тақты.

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Қазақстанның құрамасын командалық жеңісімен және жүлдегерлерінің әрқайсысын жеке жетістігімен құттықтап, спортшыларымызға одан әрі жеңістерге жете беруіне тілектестік білдіреді!

Еліміз үшін айтулы оқиғаның өткізілуіне орай Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі 2013 жылғы 4 қазанда «proof» сапасымен **номиналы 100 теңгелік «Бокстан әлем чемпионаты. Алматы 2013»** ескерткіш күміс монетасын айналысқа шығарды.

2013 жылғы шетел валюталарының ресми айырбастау бағамдары

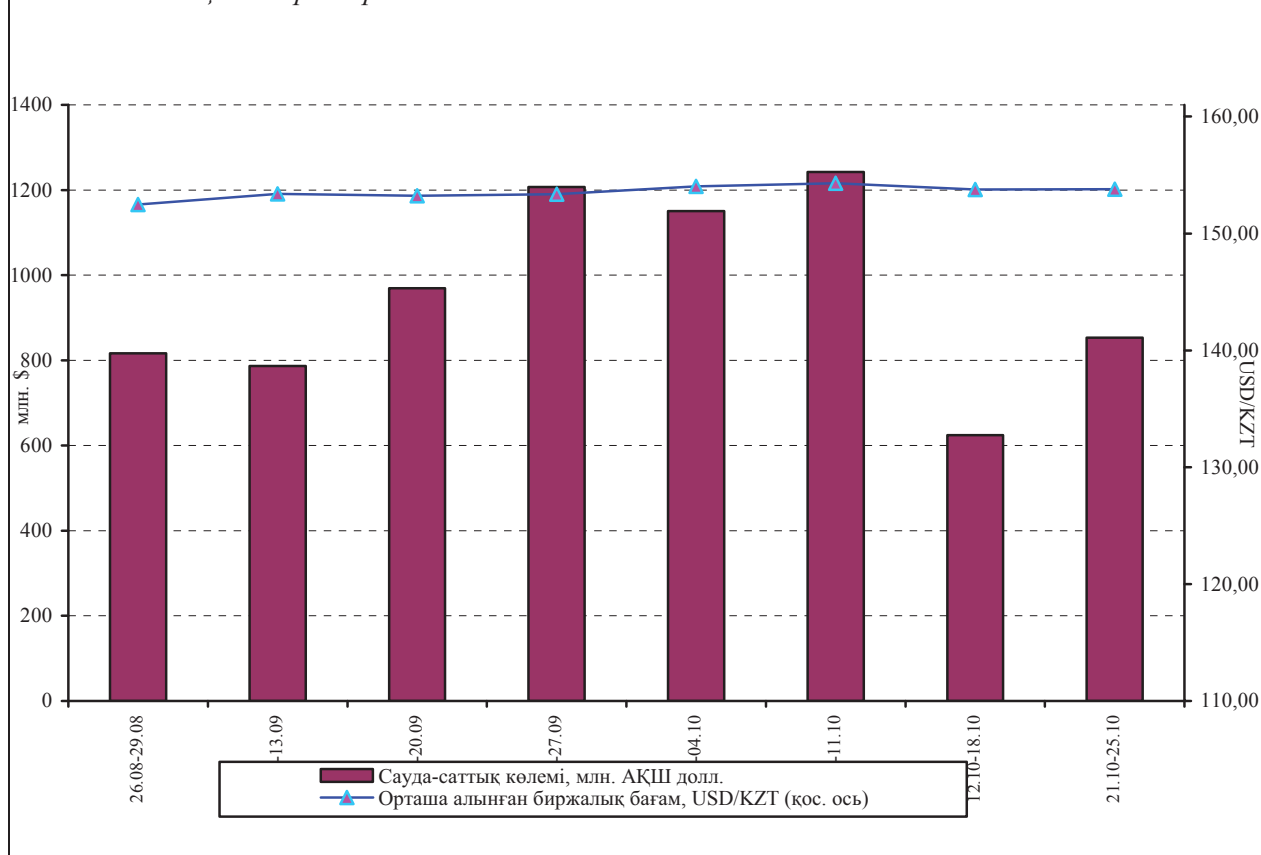
	17.10	18.10	19- 21.10	22.10	23.10	24.10	25.10	26- 28.10	29.10	30.10	31.10	қазан
Австралия доллары	146,32	147,55	148,44	148,75	148,49	148,02	147,89	147,39	148,11	146,81	146,78	146,36
Ағылшын фунт стерл.	246,05	247,61	249,05	248,74	247,99	248,20	248,77	249,33	249,50	248,23	247,78	248,03
Белорусь рублі	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
БРАЗИЛИЯ РЕАЛЫ	70,29	70,58	71,20	70,95	70,77	70,79	70,18	69,80	70,41	70,89	70,66	70,22
венгер форинті	0,70	0,71	0,72	0,72	0,72	0,72	0,72	0,73	0,73	0,73	0,72	0,71
1 Гонконг Доллары	19,80	19,85	19,85	19,84	19,84	19,83	19,83	19,84	19,88	19,91	19,91	19,86
дат кронасы	27,86	28,12	28,25	28,20	28,20	28,36	28,41	28,50	28,53	28,48	28,48	28,16
БАӘ дирхамы	41,80	41,91	41,89	41,88	41,87	41,86	41,85	41,87	41,95	42,03	42,02	41,93
АҚШ доллары	153,52	153,91	153,87	153,83	153,78	153,75	153,72	153,80	154,09	154,37	154,33	153,99
Еуро	207,73	209,72	210,66	210,27	210,23	211,51	211,95	212,51	212,77	212,41	212,42	209,98
Канада доллары	148,04	149,51	149,59	149,42	149,42	148,82	147,91	147,22	147,62	147,86	147,68	148,71
қытай юані	25,17	25,24	25,24	25,25	25,24	25,27	25,28	25,28	25,32	25,35	25,33	25,22
Кувейт динары	543,82	545,20	545,06	545,11	544,93	545,79	546,07	545,97	547,19	549,56	547,85	545,57
қырғыз сомы	3,15	3,16	3,17	3,17	3,16	3,16	3,16	3,16	3,18	3,18	3,18	3,17
Латвия латы	295,91	298,68	299,94	299,40	299,42	301,12	301,83	302,58	302,91	302,39	302,43	299,03
Литва литі	60,19	60,75	61,02	60,92	60,89	61,26	61,40	61,56	61,65	61,57	61,54	60,83
Малайзия ринггиті	48,41	48,89	48,79	48,54	48,49	48,55	48,67	48,72	49,17	49,10	49,06	48,44
Молдова лейі	11,76	11,84	11,88	12,09	11,93	11,97	11,99	12,02	12,08	12,10	12,08	11,93
Норвег кронасы	25,51	25,89	25,98	25,98	25,91	26,00	26,08	26,09	26,18	26,14	26,27	25,84
Польша злотыйы	49,77	50,26	50,47	50,27	50,34	50,63	50,70	50,72	50,93	50,76	50,77	50,11
Сауд Аравиясының риялы	40,94	41,04	41,03	41,02	41,00	41,00	40,99	41,01	41,09	41,16	41,15	41,06
Ресей рублі	4,76	4,80	4,83	4,82	4,82	4,83	4,85	4,85	4,84	4,83	4,83	4,80
СДР	234,89	236,10	236,65	237,41	237,02	236,84	237,47	238,05	238,53	238,84	238,29	236,93
Сингапур доллары	123,47	123,91	124,30	123,96	123,94	124,08	124,14	124,40	124,68	124,55	124,63	123,72
тәжік сомониі	32,67	33,01	33,25	33,49	32,24	32,23	32,22	32,23	35,10	32,34	32,34	32,66
1 түрік лирасы	77,38	77,97	78,32	77,90	77,53	77,84	77,76	77,59	77,86	77,70	77,61	77,43
өзбек сумы	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07
украин гривнасы	18,75	18,86	18,81	18,80	18,80	18,80	18,81	18,82	18,85	18,89	18,87	18,82
Чех кронасы	8,09	8,18	8,19	8,17	8,16	8,19	8,22	8,26	8,28	8,25	8,25	8,19
Швед кронасы	23,58	23,90	24,02	23,94	24,01	24,08	24,15	24,31	24,38	24,21	24,21	24,03
Швейцар франкі	168,24	170,18	170,68	170,28	170,24	171,81	172,49	172,48	172,46	171,94	171,94	170,66
Оңтүстік Африка ранды	15,49	15,72	15,65	15,64	15,70	15,77	15,80	15,75	15,81	15,66	15,65	15,56
100 Оңтүстік Корея вонасы	14,40	14,48	14,49	14,49	14,50	14,54	14,48	14,50	14,53	14,55	14,56	14,43
1 жапон йенасы	1,56	1,57	1,57	1,57	1,56	1,58	1,58	1,58	1,58	1,58	1,57	1,58

ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ ҚАРЖЫ СЕКТОРЫНЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙІ

1. ВАЛЮТА НАРЫҒЫ

	Кезең соңындағы ресми бағам	Кезеңдегі орташа алынған биржалық бағам, кезең үшін		Қазақстан қор биржасының сауда- саттық көлемі
	USD/KZT	USD/KZT	%*	млн. \$
30.09-04.10	154,09	154,02	0,17	1 150,80
07.10-11.10	154,35	154,28	0,17	1 242,15
12.10-18.10	153,91	153,76	-0,33	624,75
12.10.2013	153,77	153,70	-0,05	38,80
16.10.2013	153,70	153,52	-0,12	190,45
17.10.2013	153,52	153,91	0,25	191,15
18.10.2013	153,91	153,87	-0,03	204,35
21.10-25.10	153,78	153,77	0,00	853,50
21.10.2013	153,87	153,83	-0,03	116,75
22.10.2013	153,83	153,78	-0,03	184,30
23.10.2013	153,78	153,75	-0,02	166,05
24.10.2013	153,75	153,72	-0,02	217,95
25.10.2013	153,72	153,80	0,05	168,45

* - өткен кезеңге өзгерістер.

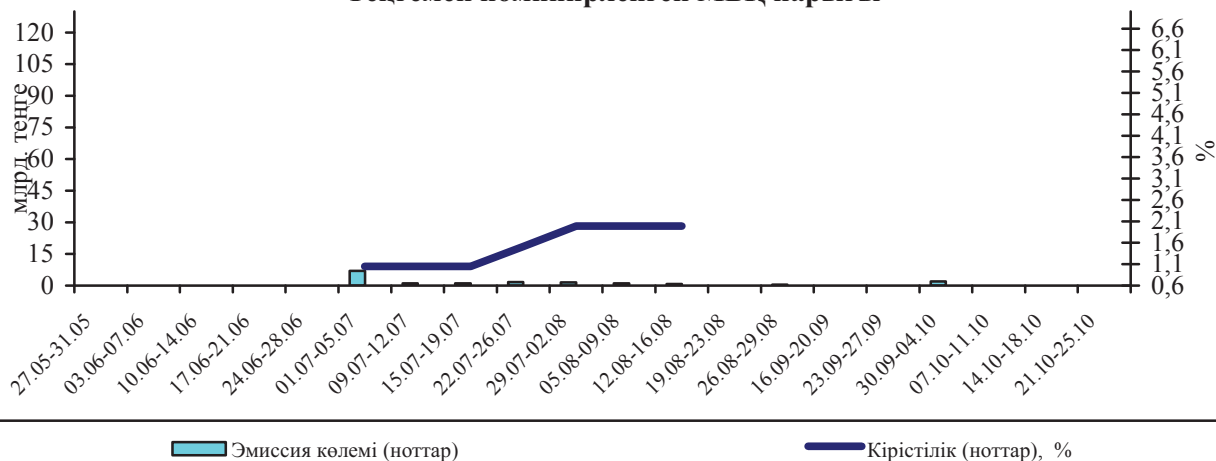

2. МЕМЛЕКЕТТІК БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР НАРЫҒЫ

Мемлекеттік бағалы қағаздардың бастапқы нарығы

	сұраныстың ұсыныстан артуы, есе	сұраныстың қанағаттанды- рылуы, %	кезеңдегі орташа тиімді түсімділік, %	қанағаттандырыл- ған сұраныс көлемі млрд. теңге
Қаржы министрлігінің МБҚ				
19.08-23.08	1,24	67,43	5,52	25,1
26.08-29.08	-	-	-	-
02.09-06.09	0,13	100	4,04	2,0
09.09-13.09	0,52	100	6,00	7,8
16.09-20.09	0,29	68,66	6,11	6,0
23.09-27.09	0,16	91,17	6,56	1,8
30.09-04.10	1,83	87,13	3,00	12,8
07.10-11.10	0,60	91,98	6,44	11,0
14.10-18.10	0,61	80,26	6,80	22,0
21.10-25.10	0,43	79,68	6,00	10,2
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноттары				
19.08-23.08	-	-	-	-
26.08-29.08	0,05	100	1,99	0,5
02.09-06.09	-	-	-	-
09.09-13.09	-	-	-	-
16.09-20.09	-	-	-	-
23.09-27.09	-	-	-	-
30.09-04.10	0,20	100	2,15	2,0
07.10-11.10	-	-	-	-
14.10-18.10	-	-	-	-
21.10-25.10	-	-	-	-

Теңгемен номинирленген МБҚ нарығы

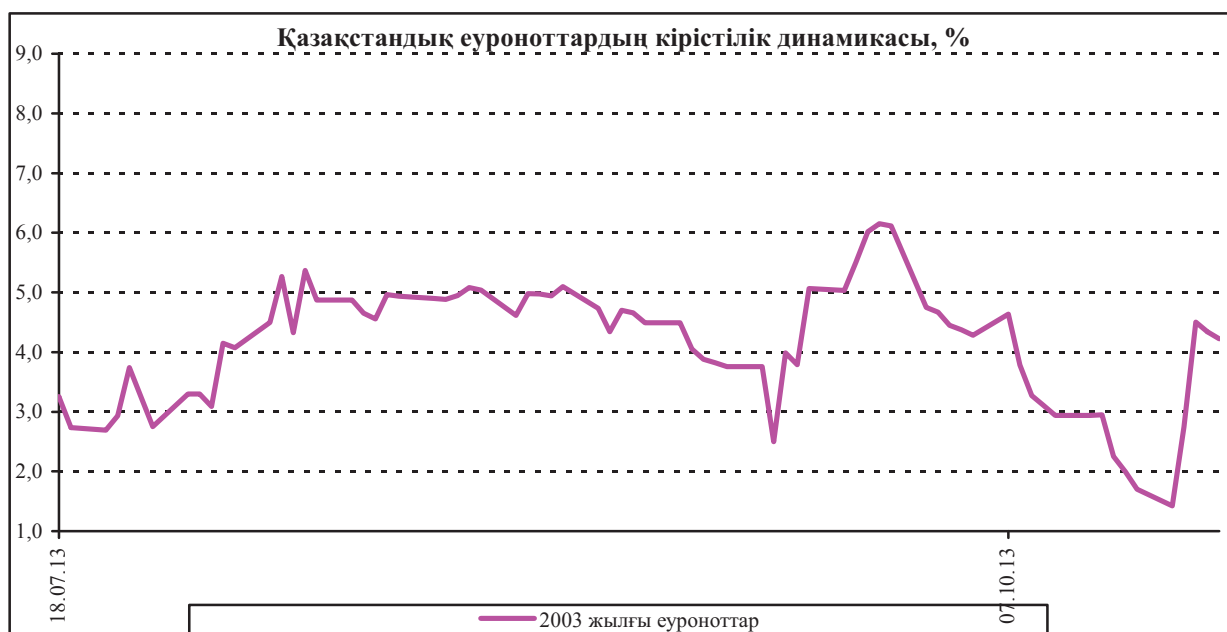

Айналыстағы мемлекеттік бағалы қағаздар (дисконтталған құны бойынша)

	Көлемі, млн. теңге				
	Барлығы	оның ішінде Қаржыминінің МБҚ			оның ішінде ҚҰБ ноттары
		ұзақ мерзімді	орташа мерзімді	қысқа мерзімді	
09.08.13	3 206 319,36	2 434 971,56	628 507,24	104 113,66	38 726,91
16.08.13	3 218 154,38	2 461 986,20	618 507,24	104 113,66	33 547,29
23.08.13	3 243 248,29	2 466 280,11	639 307,24	104 113,66	33 547,29
29.08.13	3 243 745,79	2 466 280,11	639 307,24	104 113,66	34 044,79
06.09.13	3 245 740,65	2 466 280,11	641 302,10	104 113,66	34 044,79
13.09.13	3 252 529,70	2 473 069,16	641 302,10	104 113,66	34 044,79
20.09.13	3 257 272,26	2 477 811,72	641 302,10	104 113,66	34 044,79
27.09.13	3 241 462,29	2 479 661,89	641 302,10	104 113,66	16 384,65
04.10.13	3 321 436,30	2 559 661,89	641 302,10	109 080,56	11 391,75
11.10.13	3 331 489,59	2 570 712,58	641 302,10	109 080,56	10 394,35
18.10.13	3 291 916,53	2 570 712,58	602 726,43	109 080,56	9 396,95
25.10.13	3 321 991,62	2 602 921,77	602 726,43	109 080,56	7 262,86

3. ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ЕУРОНОТТАР НАРЫҒЫ

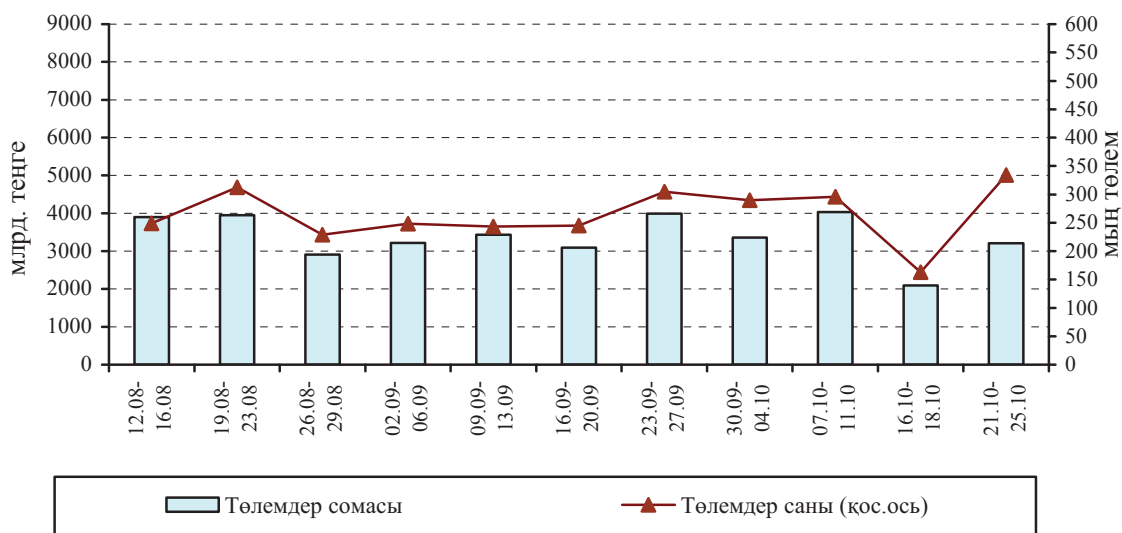
	2003 ж. шығарылым
Шығару кезіндегі кірістілік	7,637
21.10.2013	1,423
22.10.2013	2,744
23.10.2013	4,5
24.10.2013	4,339
25.10.2013	4,224
эмиссия басынан бері	-3,413
апта ішінде	2,801

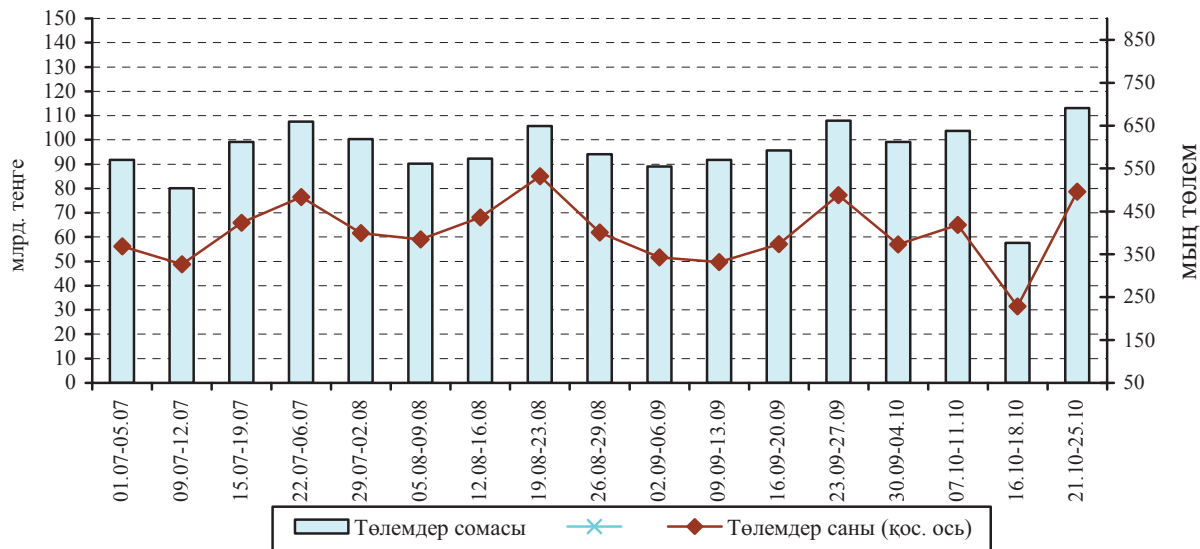
4. ТӨЛЕМ ЖҮЙЕЛЕРІ

	БААЖ			БТЖ		
	Саны, мың	Көлемі, млрд. теңге	Көлемінің өзгеруі %	Саны, мың	Көлемі, млрд. теңге	Көлемінің өзгеруі %
16.10-18.10	162,8	2 095,8	-48,0	228,2	57,6	-44,5
21.10-25.10	334,3	3 204,3	52,9	495,9	113,1	96,4

Халықаралық акша аудару жүйесі

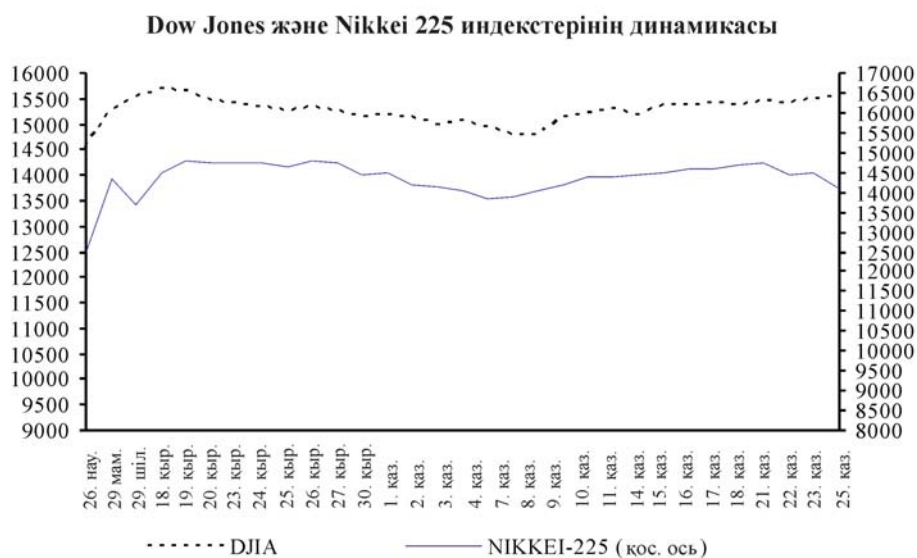

Бөлшек төлемдер жүйесі

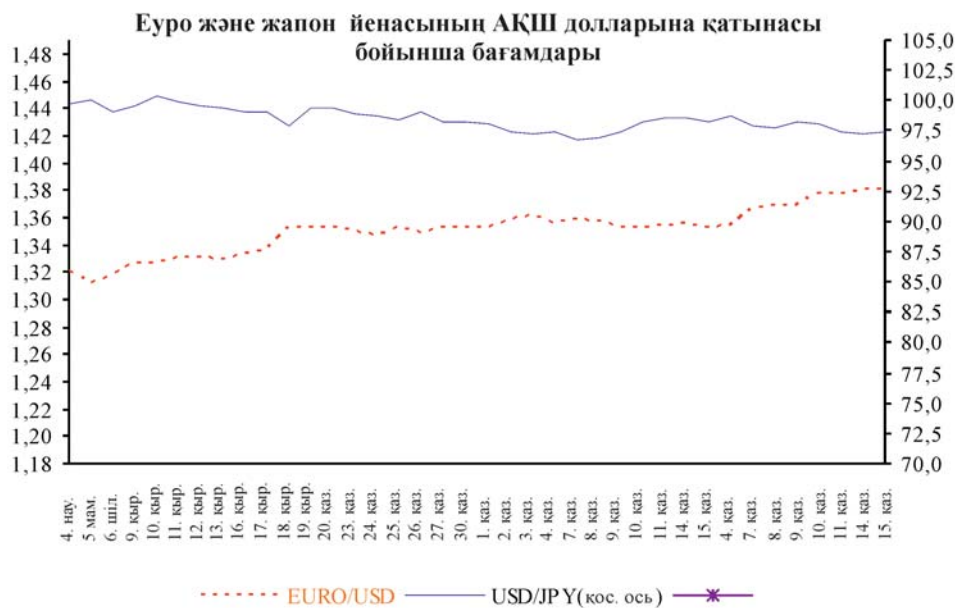

5. ӘЛЕМДІК ҚАРЖЫ ЖӘНЕ ТАУАР НАРЫҚТАРЫ

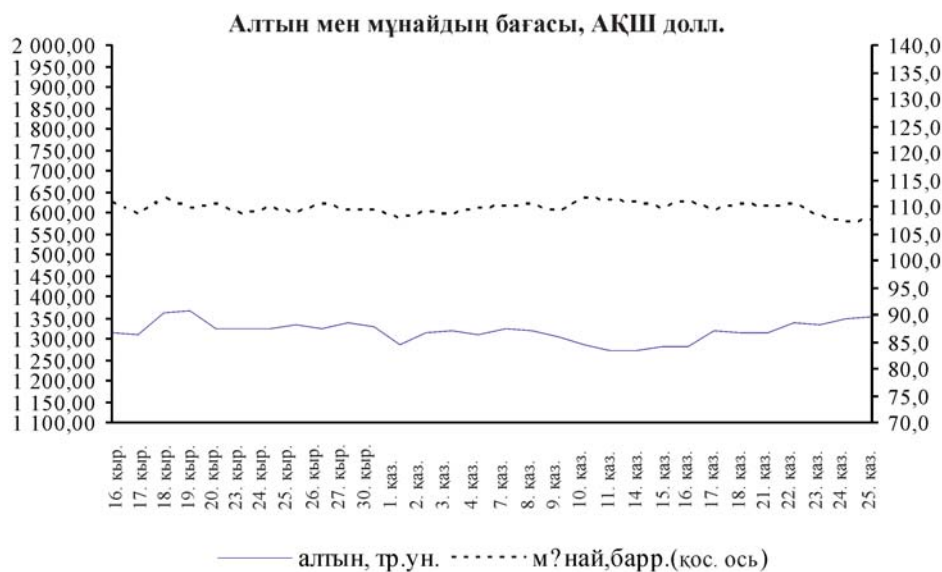
Индекс	Тармақтардағы мәні		Өзгеруі	
	18.10.2013	25.10.2013	кезең үшін	2001ж. желтоқсаннан бастап
Dow Jones	15 399,65	15 570,28	1,11%	53,60%
Nikkei 225	14 561,54	14 088,19	-3,25%	33,63%
DAX	8 865,10	8 985,74	1,36%	74,14%
FTSE	6 622,58	6 721,34	1,49%	29,29%

Бағам	Мәні		Өзгеруі	
	18.10.2013	25.10.2013	кезең ішінде	2011 жылғы желтоқсаннан бастап
USD/JPY	97,74	97,42	-0,33%	-25,70%
GBP/USD	1,6167	1,6165	-0,01%	11,38%
EUR/USD	1,3687	1,3802	0,84%	55,87%

Тауарлар	Өлшем бірлігі	Бағасы, АҚШ долл.		Өзгеруі	
		18.10.2013	25.10.2013	кезең үшін	001 жылғы жел. бастап.
алтын	тр.ун.	1316,3	1350,8	2,62%	388,27%
мыс	метр.тонна	7 221,8	7 178,8	-0,60%	391,54%
мырыш	метр.тонна	1 898,0	1 920,5	1,19%	148,93%
мұнай	баррель	110,25	107,27	-2,70%	428,42%
астық	тонна	258,31	254,08	-1,64%	151,91%

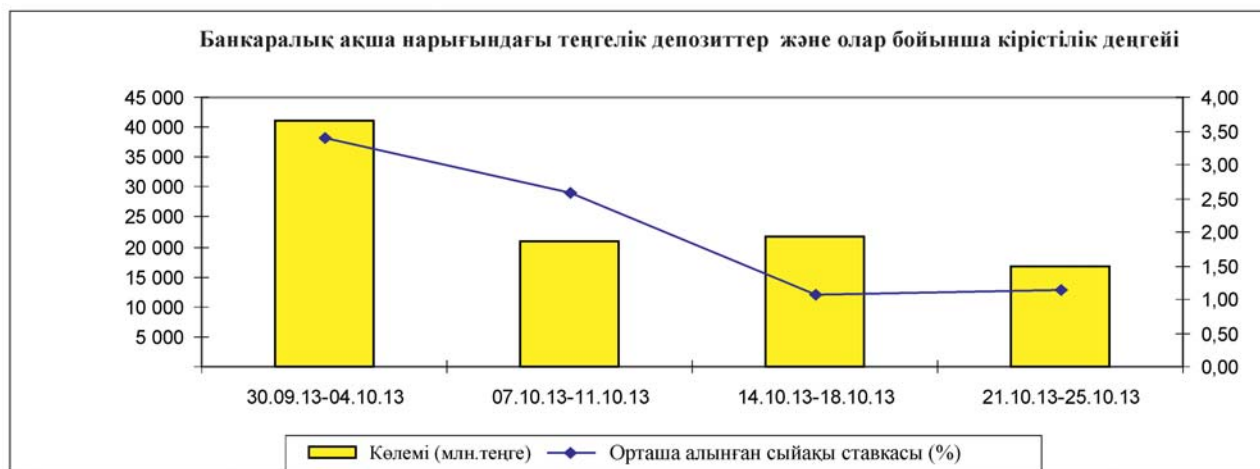

6. БАНКАРАЛЫҚ АҚША НАРЫҒЫ

Екінші деңгейдегі банктердің қысқа мерзімді банкаралық депозиттері бойынша мәліметте

	Резидент банктер				Резидент емес банктер			
	1 айға дейін		1 айдан астам		1 айға дейін		1 айдан астам	
	Орналас- тырылған депозиттер көлемі*	Орташа алынған сыйақы мөлшер- лемесі (%)	Орналас- тырылған депозиттер көлемі*	Орташа алынған сыйақы мөлшер- лемесі (%)	Орналас- тырылған депозиттер көлемі*	Орташа алынған сыйақы мөлшер- лемесі (%)	Орналас- тырылған депозиттер көлемі*	Орташа алынған сыйақы мөлшер- лемесі (%)
30.09.13-04.10.13								
KZT	22 000 000	0,65	2 000 000	10,00	2 000 000	4	15 000 000	6,40
USD	25 000	0,03	0	0,00	2 206 261	0,07	42 400	0,10
EURO	0	0,00	0	0,00	3 000	0,15	0	0,00
RUR	0	0,00	0	0,00	2 294 000	5,21	0	0,00
07.10.13-11.10.13								
KZT	19 500 000	2,50	1 500 000	3,50	0	0	0	0,00
USD	0	0,00	4 050	6,00	1 718 433	0,07	2 206	9,94
EURO	0	0,00	0	0,00	13 006	0,05	0	0,00
RUR	0	0,00	0	0,00	2 326 000	5,19	0	0,00
14.10.13-18.10.13								
KZT	21 270 000	0,97	0	0,00	380 000	7	0	0,00
USD	25 000	0,29	0	0,00	1 635 680	0,09	29 423	0,16
EURO	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
RUR	0	0,00	0	0,00	2 397 330	5,74	0	0,00
21.10.13-25.10.13								
KZT	16 150 000	0,86	500 000	9,80	0	0	0	0,00
USD	85 000	0,20	298	0,00	2 374 727	0,06	34 400	0,56
EURO	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
RUR	0	0,00	0	0,00	2 390 700	5,62	0	0,00

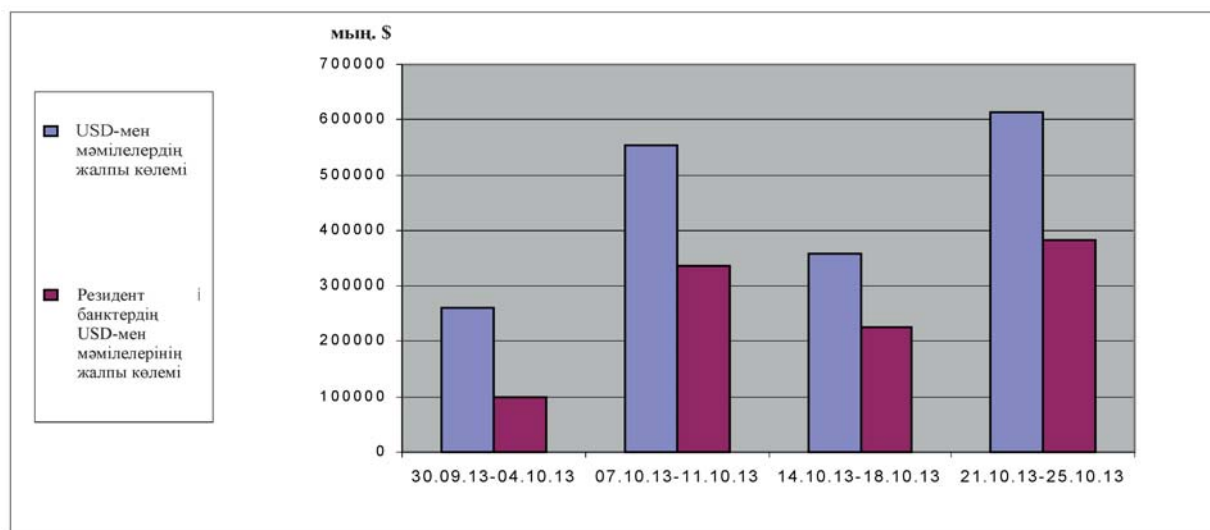
* - валюта мың бірлігі

Биржадан тыс банкаралық валюталық операциялар (сату)

Кезеңдер, валютаның түрлері	Мәмілелердің жалпы көлемі (валюта мың бірлігі)	оның ішінде резидент банктер		Орташа алынған мәміле бағамы, бір валюта үшін теңгемен	оның ішінде: резидент банктер
		(валюта мың бірлігі)	%*		
30.09.13- 04.10.13 USD RUB EUR	259 450 50 800 5 965	99 450 50 800 5 965	38,3 100,0 100,0	154,03 4,76 208,85	154,08 4,76 208,85
07.10.13- 11.10.13 USD RUB EUR	552 768 28 300 6 617	334 020 28 300 6 617	60,4 100,0 100,0	153,91 4,77 208,99	153,85 4,77 208,99
14.10.13- 18.10.13 USD RUB EUR	357 440 24 500 6 155	225 100 24 500 6 155	63,0 100,0 100,0	153,75 4,80 209,04	153,78 4,80 209,04
21.10.13- 25.10.13 USD RUB EUR	613 883 46 000 7 160	382 701 46 000 7 160	62,3 100,0 100,0	153,79 4,84 211,81	153,80 4,84 211,81

* резидент банктер мәмілелерінің жалпы мәмілелер көлеміне үлес салмағы

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ БАНКІ
БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ**

Алматы қ.

2013 жылғы 27 тамыз

№ 214

Бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметті, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларын бекіту туралы

Бағалы қағаздар рыногы туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметті, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидалары бекітілсін.

2. Осы қаулының қосымшасына сәйкес нормативтік құқықтық актілердің күші жойылды деп танылсын.

3. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013 жылғы 10 қазанда № 8796 тіркелген

Күші жойылған нормативтік құқықтық актілер тізбесі

1. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметті, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерін қалыптастыру қағидаларын бекіту туралы» 2009 жылғы 26 қыркүйектегі № 209 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5844 тіркелген).

2. Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2010 жылғы 4 қазандағы № 150 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6632 тіркелген).

3. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметті, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін тәуекелдерді басқару жүйелерінің болуына қойылатын талаптар туралы нұсқаулықты бекіту туралы» 2009 жылғы 26 қыркүйектегі № 209 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2012 жылғы 24 тамыздағы № 278 қаулысы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8007 тіркелген, 2012 жылғы 20 желтоқсанда, 2012 жылғы 27 желтоқсанда «Егемен Қазақстан» газетінде № 834-839, 852-856 (27910, 27927) жарияланған).

Бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметті, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидалары

Бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметті, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) «Бағалы қағаздар рыногы туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына (бұдан әрі – Бағалы қағаздар нарығы туралы заң) сәйкес әзірленді және брокерлік және дилерлік қызметті (бұдан әрі – брокер және (немесе) дилер), инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті (бұдан әрі – Басқарушы) жүзеге асыруға лицензиясы бар ұйымдар үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру тәртібін белгілейді.

1. Жалпы ережелер

1. Қағидалардың мақсаты брокерде және (немесе) дилерде, Басқарушыда тәуекелдерді басқару жүйесін қалыптастыруға қойылатын талаптарды айқындау болып табылады.

2. Брокер және (немесе) дилер, Басқарушы үшін тәуекелдерді басқару жүйесін қалыптастыру тәртібі мыналарды қамтиды:

- 1) тәуекелдерді басқару жүйесінің болуына қойылатын негізгі талаптар;
- 2) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі құжаттарына қойылатын талаптар;
- 3) инвестициялық басқаруға қабылданған клиенттердің активтерін және брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының меншікті активтерін басқару қызметін ұйымдастыруға қойылатын талаптар;
- 4) Басқарушының және Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық комитетінің қызметін ұйымдастыруға қойылатын талаптар;
- 5) Басқарушының және Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық қызметі барысында тәуекелдерге мониторинг жүргізуді ұйымдастыруға қойылатын талаптар;
- 6) брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының қызметі барысында тәуекелдерге мониторинг жүргізуді ұйымдастыруға қойылатын талаптар;
- 7) ішкі бақылауды және ішкі аудитті ұйымдастыруға қойылатын талаптар;
- 8) ақпарат алмасу жүйесін ұйымдастыруға қойылатын талаптар;
- 9) тәуекелдерді басқару жүйесін қолдау үшін пайдаланылатын бағдарламалық-техникалық қамтамасыз етуге қойылатын талаптар.

3. Бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыратын екінші деңгейдегі банктер Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2005 жылғы 30 қыркүйектегі № 359 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 3925 тіркелген) бекітілген Екінші деңгейдегі банктерде тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерінің болуына қойылатын талаптар туралы нұсқаулыққа сәйкес тәуекелдерді басқару жүйесін қалыптастырады.

4. Тәуекелдерді басқару жүйесі Қағидалардың 11-тармағы 3) тармақшасының сегізінші, тоғызыншы және оныншы абзацтарында, 15-тармағының 9) және 10) тармақшаларында, 28-тармағы екінші бөлігінің бесінші, алтыншы және жетінші абзацтарында, 29 және 30-тармақтарында, 68-тармағының 2), 8), 9) тармақшаларында, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79 және 80-тармақтарында белгіленген талаптарға сәйкес келмейтін брокер және (немесе) дилер немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушы жасаған брокерлік қызмет көрсету шартының талаптарында осы брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының банктік және (немесе)

жеке шотында клиенттік тапсырыста көрсетілген ақша және (немесе) бағалы қағаздар көлемінен кем емес мөлшерде клиентте ақша және (немесе) бағалы қағаздар болған кезде ғана орындалуға клиенттік тапсырыс қабылданатыны көзделеді.

5. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқару органы (брокер және (немесе) дилер үшін акционерлік қоғамнан бөлек, өзге ұйымдық-құқықтық нысанда құрылған қадағалау кеңесі (бұдан әрі – қадағалау кеңесі) және атқарушы органы тәуекелдерді басқару жүйесінің Қағидалардың талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз етеді және брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының бөлімшелері мен қызметкерлеріне тәуекелдерді басқару саласында өздеріне жүктелген міндеттерін орындау үшін жағдай жасайды.

6. Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) ашық валюталық позиция – жекелеген шет мемлекеттің (шет мемлекеттер топтарының) валютасындағы талаптардың (міндеттемелердің) сол шетел валютасындағы міндеттемелерден (талаптардан) асып кетуі;

2) баға тәуекелі – қаржы құралдары құнының өзгеруі салдарынан қаржы құралдарының нарықтық құнына әсер ететін қаржы нарықтарындағы жағдайлар өзгерген жағдайда туындайтын шығыстардың (шығындардың) туындау тәуекелі;

3) Басқарушы инвестициялық басқаруға қабылдаған клиенттер активтері –

Басқарушы инвестициялық (сенімгерлік) басқаруға қабылдаған жеке және заңды тұлғалардың ақшасы, бағалы қағаздары, қаржы құралдары және өзге де мүлкі;

Басқарушы басқаруға қабылдаған инвестициялық қор активтері;

ерікті жинақтаушы зейнетақы жарналарын тарту құқығымен инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыру лицензиясына ие Басқарушының басқаруындағы зейнетақы активтері

4) бедел тәуекелі – жағымсыз қоғамдық пікір немесе брокерге және (немесе) дилерге, Басқарушыға деген сенімнің төмендеуі салдарынан шығыстардың (шығындардың) туындау тәуекелі;

5) бэк-тестинг – тарихи деректерді пайдалану арқылы және есептелген нәтижелерді көрсетілген операцияларды жасаудың ағымдағы (нақты) нәтижелерімен салыстыра отырып тәуекелдерді өлшеу рәсімдерінің тиімділігін тексеру әдістері;

6) валюталық тәуекел – шетел валюталары бағамдарының өзгеруіне байланысты шығыстардың (шығындардың) туындау тәуекелі. Шығыстардың (шығындардың) қауіптілігі құндық мәніндегі валюталар бойынша позицияларды асыра бағалаудан туындайды;

7) гәп-позиция – клиент активтерінің және осы міндеттемелердің орындалу мерзімдеріне қарай клиенттің инвестициялық басқаруға не брокерлік қызмет көрсетуге берілген активтері бойынша міндеттемелердің арасындағы айырма немесе брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының меншікті өтімді активтерінің және міндеттемелердің орындалу мерзімдеріне қарай осы міндеттемелерінің арасындағы айырма;

8) елдің (трансферт) тәуекелі – шет мемлекеттің немесе шет мемлекет резидентінің міндеттемелер бойынша төлем қабілетсіздігі немесе жауап беру ниетінің болмауы салдарынан шығыстардың (шығындардың) туындау тәуекелі;

9) ішкі аудит қызметі – негізгі функциясы брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қаржы-шаруашылық қызметіне бақылау жасау болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының бөлімшесі;

10) ішкі бақылау жүйесі – брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының рентабельдіктің ұзақ мерзімді мақсаттарын және Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы және инвестициялық қорлар туралы заңнамасын, брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының саясатын, ішкі қағидалар мен рәсімдерді сақтауға, брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының шығындар тәуекелін немесе бедел тәуекелін төмендетуге мүмкіндік беретін қаржылық және басқарушылық есептіліктің сенімді жүйесін қолдауды іске асыруын қамтамасыз ететін ішкі бақылаудың рәсімдері мен саясатының жиынтығы;

11) ішкі құжаттар – брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының, олардың органдарының, құрылымдық бөлімшелерінің (филиалдарының, өкілдіктерінің), қызметкерлерінің қызметі талаптарын және тәртібін реттейтін құжаттар;

12) корпоративтік басқару – ұйымның тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз етуге, оның акционерлерінің (қатысушыларының) құқықтары мен мүдделерін қорғауға бағытталған брокердің және (немесе)

дилердің, Басқарушының жоғарғы органының, басқару органының (қадағалау кеңесінің), атқарушы органының және өзге де органдарының арасындағы өзара қарым-қатынастар кешенін білдіретін және акционерлерге (қатысушыларға) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметіне тиімді бақылау мен мониторинг жасауға мүмкіндік беретін брокерді және (немесе) дилерді, Басқарушыны стратегиялық және тактикалық басқару жүйесі;

13) кредиттік тәуекел – бағалы қағазды шығару талаптарымен белгіленген мерзімде инвесторға тиесілі негізгі борышты және сыйақыны эмитенттің төлемеуі немесе уақтылы төлемеуі салдарынан, сондай-ақ своптар, опциондар, форвардтар мен кредиттік тәуекелге ұшыраған өзге де қаржы құралдары бойынша және осы бағалы қағаздар мен қаржы құралдары бойынша есеп айырысуларды реттеу кезеңінде серіктестің міндеттемелерді орындамауына байланысты не қарсы серіктестің немесе клиенттің шартта көзделген немесе мәміле жасау барысында туындайтын өздерінің міндеттемелерін орындамауы немесе уақтылы орындамауы салдарынан туындайтын залал тәуекелін қамтитын шығыстардың (шығындардың) туындау тәуекелі;

14) қарсы серіктес – клиенттердің активтері және (немесе) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының меншікті активтері есебінен қаржы құралдарымен жасалатын мәмілелерді жасау барысында брокерге және (немесе) дилерге, Басқарушыға қызмет көрсететін, осы заңды тұлға аумағында заңды тұлға ретінде тіркелген мемлекеттің заңнамасына сәйкес алынған қаржы құралдарымен мәмілелер жасауға құқық беретін лицензиясы не рұқсаты бар заңды тұлға;

15) құқықтық тәуекел – брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы және инвестициялық қорлар туралы заңнамасының, ал Қазақстан Республикасының резиденттері еместермен қатынастарда – басқа мемлекеттер заңнамасының талаптарын бұзуы не брокер және (немесе) дилер, Басқарушы практикасының олардың ішкі құжаттарына сәйкес келмеуі салдарынан шығыстардың (шығындардың) туындау тәуекелі;

16) меншікті активтерді инвестициялау саясаты – инвестициялау объектілерінің тізбесін, брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының меншікті активтеріне қатысты инвестициялық қызметтің мақсатын, стратегиясын, талаптарын және шектеулерін, меншікті активтерді хеджирлеу мен әртараптандыру талаптарын айқындайтын құжат;

17) мүдделер қайшылығын басқару – брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының лауазымды тұлғасының немесе қызметкерінің мүдделері олардың шешімдер қабылдауының және міндеттерін атқаруының объективтілігі мен тәуелсіздігіне ықпал етуі, сондай-ақ олардың брокер және (немесе) дилер, Басқарушы клиенттерінің және (немесе) брокер және (немесе) дилер, Басқарушы акционерлерінің мүдделерінде әрекет жасау міндеттемесімен қайшы келуі мүмкін жағдайларды болдырмау механизмдерін жасау;

18) нарықтық тәуекел – қаржы нарықтарындағы қолайсыз жағдайға байланысты шығыстардың (шығындардың) туындау тәуекелі. Нарықтық тәуекелдің макроэкономикалық табиғаты бар, яғни қаржы жүйесінің макроэкономикалық көрсеткіштері нарықтық тәуекелдердің дереккөздері болып табылады;

19) операциялық тәуекел – ішкі процестерді жүзеге асыру, ақпараттық жүйелер мен технологиялардың жұмыс жасауы барысында қызметкерлер тарапынан жол берілген кемшіліктердің немесе қателіктердің нәтижесінде, сондай-ақ:

жауапкершілікті бөлуді, есеп берушілік пен басқару құрылымын қоса алғанда, брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының анық емес және тиімсіз ұйымдастыру құрылымына;

ақпараттық технологиялар саласындағы тиімсіз стратегияларына, саясатына және (немесе) стандарттарына, бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдаланудағы кемшіліктеріне;

шындыққа сай келмейтін ақпаратқа не оны тиісінше пайдаланбауға;

қызметкерлерді тиімсіз түрде басқаруға және (немесе) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының білікті емес штатына;

брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметін жүзеге асыру процесінің жеткілікті түрде тиімді құрылмауына не ішкі қағидалардың сақталуына нашар бақылау жасалуына;

брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметіне сыртқы ықпалдың болжанбаған немесе бақыланбайтын факторларына;

брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметін реттейтін ішкі құжаттарда (қағидаларда) кемшіліктердің немесе қателердің болуына;

брокер және (немесе) дилер, Басқарушы басшылығының және қызметкерлерінің клиенттік база

ауқымының тарылуына, клиенттердің және (немесе) қарсы серіктестердің брокерге және (немесе) дилерге, Басқарушыға деген сенімсіздігіне немесе оны жағымсыз қабылдауына алып келген кәсіби емес іс-әрекеттеріне байланысты тәуекелдер кіретін сыртқы оқиғалар салдарынан шығыстардың (шығындардың) туындау тәуекелі;

20) өтімділікті жоғалту тәуекелі – міндеттемелердің орындалмау не уақтылы орындамау ықтималдығына байланысты тәуекел. Бағалы қағаздардың активтер ретінде өтімділігін жоғалту тәуекелі олардың төмен шығындарымен және қолайлы бағалары бойынша тез сатылу мүмкіндігімен айқындалады;

21) пайыздық тәуекел – сыйақы мөлшерлемелерінің қолайсыз өзгеруі салдарынан шығыстардың (шығындардың) туындау тәуекелі, оған:

орналастырған активтер мен тартылған міндеттемелерді (белгіленген сыйақы мөлшерлемелері кезінде) қайтару және өтеу мерзімдерінің сәйкес келмеуінен шығыстардың (шығындардың) туындауына;

өзге тең жағдайларда ұқсас баға сипаттамасы болатын бірқатар құралдар бойынша алынатын және төленетін сыйақыны есептеу мен түзетудің түрлі әдістерін қолдануға байланысты (негізгі тәуекел) тәуекелдер кіреді;

22) стресс-тестинг – заңды немесе жеке тұлғаның қаржылық жағдайына ерекше, бірақ заңды немесе жеке тұлғаның қызметіне әсер етуі мүмкін ықтимал оқиғалардың нақты әсер етуін өлшеу әдістері;

23) тәуекелдерді басқару жүйесі – төрт негізгі элемент: тәуекелді бағалау, тәуекелді өлшеу, тәуекелді бақылау және тәуекел мониторингі кіретін процесс;

24) төлем қабілетсіздігі тәуекелі – брокермен және (немесе) дилермен немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушымен брокерлік қызмет көрсетуге шарт жасасқан клиенттің мәміле жасау нәтижесінде туындаған ақша және (немесе) бағалы қағаздарды жеткізу бойынша міндеттемелерді орындамау тәуекелі;

25) форс-мажор жағдайы – төтенше және еңсерілмейтін (осы жағдайлар кезінде) оқиға (дүлей күш);

26) «stop-loss» лимиттері – қаржы құралдарымен жасалатын операциялар бойынша залалдың жол берілетін шекті деңгейі;

27) «take profit» лимиттері – қаржы құралдарымен операциялар бойынша кірістердің жол берілетін шекті деңгейі;

28) VAR (Value at Risk) моделі – берілген уақыт кезеңі ішінде берілген ықтималдық дәрежесімен инвестициялық портфельдің белгілі бір позициялары бойынша ең жоғары ықтимал шығындарын сипаттайтын модель.

7. Брокерлер және (немесе) дилерлер, Басқарушылар жыл сайын есепті жылдан кейінгі жылдың 1 шілдесінен кешіктірмей уәкілетті органға Қағидалардың 1-қосымшасына сәйкес:

1) тәуекелдерді басқару жүйесіне қойылатын талаптардың толық тізбесі;

2) тәуекелдерді басқару жүйесіне қойылатын талаптарға сәйкес келуді (сәйкес келмеуді) дербес бағалау;

3) тәуекелдерді басқару жүйесінде кемшіліктер анықталған жағдайда түзетілуге тиіс кемшілікті, кемшілікті түзетуге қажетті іс-шараларды, жауапты адамдарды және іс-шараларды орындаудың нақты мерзімдерін көрсете отырып, оларды жою жөніндегі іс-шаралар жоспары қамтылатын тәуекелдерді басқару жүйесіне қойылатын талаптардың орындалуын бағалау жөніндегі есепті ұсынады.

8. Басқарушының және Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтері мен инвестициялық басқаруға қабылданған клиенттердің активтері бойынша баға тәуекелі, пайыздық тәуекел, валюталық тәуекел және өтімділік тәуекелі жөніндегі стресс-тестинг Қағидалардың 2-қосымшасына сәйкес екі айда бір рет есептеледі.

Қағидалардың 2-қосымшасына сәйкес ресімделген стресс-тестинг нәтижелері Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын бақылау мен қадағалау комитетіне (бұдан әрі – Комитет) әрбір жұп айдың бесінші жұмыс күнінен кешіктірілмей ұсынылады.

9. Басқарушы және Басқарушы болып табылатын брокер және (немесе) дилер Қағидалардың 3 және 4-қосымшалары бойынша ақпаратты Комитетке есепті айдан кейінгі айдың бесінші жұмыс күнінен кешіктірмей ұсынады.

2. Тәуекелдерді басқару жүйесінің болуына қойылатын негізгі талаптар

10. Брокерде және (немесе) дилерде, Басқарушыда тәуекелдерді басқару жүйесінің болуы брокер және (немесе) дилер, Басқарушы қызметінің корпоративтік басқару, лицензияланатын қызмет түрі шеңберінде операциялар жүргізу практикасының, активтер мен міндеттемелерді басқару практикасының болуы, ақпараттық жүйелердің және басқару ақпараты жүйелерінің жұмыс істеуі жөніндегі талаптарға сәйкес келуін көздейді.

11. Брокердің және (немесе) дилердің тәуекелдерді басқару жүйесі оның қызметінің мынадай бағыттарын қамтиды:

1) бағалы қағаздар нарығының негізгі көрсеткіштеріне тұрақты талдау жүргізу және макро- және микроэкономикалық факторлардың әсер етуін ескере отырып, олардың өзгерістерін болжау;

2) меншікті активтерді инвестициялау саясатын әзірлеу және бекіту;

3) клиенттермен жұмыс істеуді ұйымдастыру тәртібін айқындау, оған:

клиенттік тапсырыстардың уақтылы қабылдануы мен орындалуын қамтамасыз ететін рәсімдер;

клиенттердің шағымдары мен өтініштерінің мәні бойынша белгіленген мерзімде қаралуын қамтамасыз ететін рәсімдер;

клиенттер активтерінің және (немесе) меншікті активтердің есебінен мәмілелердің уақтылы орындалуын қамтамасыз ететін рәсімдер;

клиенттер активтерін есепке алудың Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы және бухгалтерлік есеп туралы заңнамасының талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз ететін рәсімдер;

сыйақыны анықтау және есептеу тәртібінің дұрыстығын тексеруді жүргізу тәртібі;

клиенттердің қаражатын заңсыз пайдалану жағдайларын болдырмауға бағытталған рәсімдер;

клиенттердің қаржылық жағдайы мен төлем қабілеттілігінің мониторингі мен талдау рәсімдері;

бір клиентке тәуекелдерді есептеу тәртібі;

төлем қабілетсіздігінің тәуекелдерін шектеуге бағытталған рәсімдер кіреді;

4) брокерді және (немесе) дилерді басқарудың ұйымдық-функционалдық құрылымын құру;

5) ішкі рәсімдер мен құжаттарды әзірлеу және бекіту;

6) брокердің және (немесе) дилердің мүдделі органдарына және бөлімшелеріне шешімдер қабылдау үшін қажетті ақпаратты ұсыну;

7) Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы туралы заңнамасында және меншікті активтерді инвестициялау саясатында белгіленген талаптардың сақталуына мониторинг жасау;

8) брокердегі және (немесе) дилердегі іс жүзіндегі және әлеуетті мүдделер қайшылығын басқару.

12. Басқарушының тәуекелдерді басқару жүйесі оның қызметінің мынадай бағыттарын қамтиды:

1) бағалы қағаздар нарығын қосқандағы қаржы нарығы көрсеткіштерінің болжамдық мәндерін ескере отырып, инвестициялық мүмкіндіктерге тұрақты түрде талдау жүргізу және осы талдау негізінде инвестициялық шешімдер қабылдауға ұсынымдар дайындау;

2) клиенттердің және инвестициялық қорлардың басқаруға қабылданған активтері жөніндегі инвестициялық декларацияны, жеке және заңды тұлғалар клиенттерінің активтерін басқару саясатын, меншікті активтерді инвестициялау саясатын әзірлеу және бекіту;

3) инвестициялау лимиттерін, «stop-loss», «take-profit» лимиттерін, шығындардың жол берілетін ең жоғары мөлшерін және гэп-позицияны белгілеу;

4) клиенттердің басқаруға қабылданған активтеріне қатысты инвестициялық шешімдер қабылдау;

5) меншікті активтерге қатысты инвестициялық шешімдер қабылдау;

6) инвестициялау барысында Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы және инвестициялық қорлар туралы заңнамасында, клиенттердің және инвестициялық қорлардың басқаруға қабылданған активтері жөніндегі инвестициялық декларацияда, жеке және заңды тұлғалар клиенттерінің активтерін басқару саясатында және меншікті активтерді инвестициялау саясатында белгіленген талаптардың сақталуына мониторинг жасау;

7) мыналар қамтылатын клиенттермен жұмыс істеуді ұйымдастыру тәртібін айқындау:

клиенттердің шағымдары мен өтініштерінің мәні бойынша белгіленген мерзімде қаралуын қамтамасыз ететін рәсімдер;

клиенттер активтерін есепке алудың Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы және бухгалтерлік есеп туралы заңнамасының талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз ететін рәсімдер;

- сыйақыны анықтау және есептеу тәртібінің дұрыстығына тексеру жүргізу тәртібі;
клиенттердің активтерін заңсыз пайдалану жағдайларын болдырмауға бағытталған рәсімдер кіреді;
8) клиенттердің басқаруға қабылданған активтерінің есебінен қалыптастырылған инвестициялық портфельдің ықтимал шығындарға ұшырағыштығына стресс-тестинг жүргізуді жүзеге асыру;
9) меншікті активтер есебінен қалыптастырылған инвестициялық портфельдің ықтимал шығындарға ұшырағыштығына стресс-тестинг жүргізуді жүзеге асыру;
10) Басқарушыны басқарудың ұйымдастыру-функционалдық құрылымын жасау;
11) ішкі рәсімдер мен құжаттарды әзірлеу және бекіту;
12) Басқарушының мүдделі органдарына және бөлімшелеріне шешімдер қабылдау үшін қажетті ақпаратты беру;
13) Басқарушыдағы іс жүзіндегі және потенциалды мүдделер қайшылығын басқару.
13. Ерікті жинақтаушы зейнетақы жарналарын тарту құқығымен Басқарушының тәуекелдерді басқару жүйесі Қағидалардың 12-тармағында санамаланған бағыттардан өзге оның қызметінің мынадай бағыттарын қамтиды:
- 1) зейнетақы активтері жөніндегі инвестициялық декларацияны әзірлеу және бекіту;
 - 2) Қазақстан Республикасының зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңнамасында және зейнетақы активтері жөніндегі инвестициялық декларацияда белгіленген талаптардың сақталуына мониторинг жасау.
14. Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің тәуекелдерді басқару жүйесі қызметінің Қағидалардың 12 және 13-тармақтарында аталған бағыттарын қамтиды.

3. Брокердің және (немесе) дилердің және Басқарушының ішкі құжаттарына қойылатын талаптар

15. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі құжаттарына:
- 1) брокерді және (немесе) дилерді, Басқарушыны басқарудың ұйымдық-функционалдық құрылымы туралы ереже;
 - 2) ұзақ мерзімді кезеңге стратегиялық жоспарлау және қысқа мерзімді және орта мерзімді кезеңдерге жылдық бюджетті (қаржылық жоспарды) жасау тәртібі;
 - 3) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының корпоративтік стратегиясы;
 - 4) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының есеп саясаты;
 - 5) Басқарушы клиенттерінің активтерін инвестициялау саясаты;
 - 6) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының меншікті активтерін инвестициялау саясаты;
 - 7) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының тәуекелдерді басқару саясаты;
 - 8) қарсы серіктестер мен клиенттерге талдау және мониторинг жасауды жүзеге асыру рәсімдері;
 - 9) клиенттердің қаржылық жағдайын және ранжирлеуді бағалау тәртібі;
 - 10) төлем қабілетсіздігінің тәуекелдерін шектеудің тәртібі мен талаптары;
 - 11) ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары;
 - 12) қаржылық қызметтерді көрсету үшін сыйақы есептеу және есепке алу қағидалары;
 - 13) ішкі аудитті және ішкі бақылауды жүзеге асыру рәсімдері;
 - 14) іс жүзіндегі және әлеуетті мүдделер қайшылығын басқару саясаты;
 - 15) есепке алу журналдарын жүргізу қағидалары;
 - 16) қауіпсіздік техникасы жөніндегі нұсқаулық;
 - 17) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқару органы (қадағалау кеңесі) белгілеген өзге де құжаттар кіреді.
- Осы тармақтың 8), 9), 10) тармақшалары брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушыға қолданылады.
16. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының атқарушы органы бекітетін Қағидалардың 15-тармағының 1) және 16) тармақшаларында көзделген ішкі құжаттарын қоспағанда, Қағидалардың 15-тармағында көрсетілген брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі құжаттары жеке құжат ретінде жасалады не брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқа да ішкі құжаттарының құрамына кіргізіледі, олар брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының тәуекелдерін басқаруды

жүзеге асыратын брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының бөлімшесімен келісілгеннен кейін брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқару органымен (қадағалау кеңесімен) бекітіледі.

17. Брокерді және (немесе) дилерді, Басқарушыны басқарудың ұйымдастыру-функционалдық құрылымы туралы ережеде мыналар айқындалады:

1) брокер және (немесе) дилер, Басқарушы бөлімшелерінің немесе тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын, брокер және (немесе) дилер, Басқарушы жүргізген операциялармен байланысты негізгі тәуекелдерді тәуелсіз бағалауға және талдауға жауап беретін тұлғаның өкілеттіктері мен міндеттері;

2) органдардың функционалдық міндеттеріне сәйкес келетін құрылымын;

3) органдардың, бөлімшелердің, филиалдар мен өкілдіктердің, қызметкерлердің арасындағы өзара іс-әрекет жасау тәртібінің сипаттамасы;

4) органдардың, бөлімшелердің, филиалдар мен өкілдіктердің функцияларының, міндеттері мен өкілеттіктерінің сипаттамасы кіретін ережелер, сондай-ақ брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының жоғарғы органына және басқару органына (қадағалау кеңесіне) есептілікті және ақпаратты ұсыну нысандары мен мерзімдері. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының жоғарғы органына және басқару органына (қадағалау кеңесіне) ұсынылатын ақпарат тізбесі брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының органдарына олардың функционалдық міндеттерін тиісінше орындауы үшін жеткілікті ақпарат көлемін ұсыну қажеттілігі ескеріліп жасалады;

5) қызметкерлердің қызметтік нұсқаулықтары;

6) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ұйымдастыру құрылымында қаржы нарығындағы қызметті жүзеге асыруға екі және одан да көп лицензияға ие, әрбір қызмет түрі бойынша жекелеген бөлімшелердің болуын және бөлімшелердің бірінің қызметкерлеріне басқа бөлімше қызметкерлерінің функциялары мен міндеттерін орындауды жүктеуге жол бермеу;

7) тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшенің және ішкі аудит қызметінің қызметкерлеріне брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқа бөлімшелерінің функцияларын жүктеуге жол бермеу;

8) бөлімшелердің және қызметкерлердің есепті кезең ішіндегі қызметінің тиімділігін бағалау тәртібі, оның ішінде оларға жүктелген функциялар мен міндеттердің орындалмағаны (сапалы немесе уақтылы орындалмағаны) үшін шаралар қолдану.

18. Ұзақ мерзімді кезеңге стратегиялық жоспарлау және қысқа мерзімді және орта мерзімді кезеңдерге жылдық бюджетті (қаржылық жоспарды) жасау тәртібі, сондай-ақ брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының корпоративтік стратегиясы брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметіне әсер ететін объективті макро- және микроэкономикалық факторларды ескеру мақсатында жасалады және қайта қаралады.

Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ұзақ мерзімді стратегиясы брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметіне осының алдында жағымсыз әсер еткен факторларды болдырмау мақсатында жасалады және әрдайым жетілдіріліп отырады.

Корпоративтік стратегия брокер және (немесе) дилер, Басқарушы қызметінің қысқа мерзімді (бір жылға дейін) және ұзақ мерзімді (бір жылдан астам) мақсаттарын, маркетинг жоспарларын айқындайды.

19. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының есеп саясаты Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы заңнамасының және халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына сәйкес жасалады.

20. Басқарушы немесе Басқарушы болып табылатын брокер және (немесе) дилер клиенттерінің активтерін инвестициялау саясаты клиенттердің активтерін басқару қызметін жүзеге асырудың талаптары мен тәртібін, клиенттердің активтерін Басқарушының құқықтары мен міндеттерін, клиенттердің активтерін басқару қызметі барысында пайдаланылатын құжаттардың үлгі нысандарын белгілейді және онда мыналар қамтылады:

1) инвестициялық портфельді басқару шартының Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы және инвестициялық қорлар туралы заңнамасының талаптарына сәйкес келуін тексеру;

2) Басқарушы клиенттерінің активтері бойынша инвестициялық декларацияны әзірлеу;

3) клиенттер активтеріне қатысты инвестициялық шешімдерді қабылдау үшін ұсынымдар даярлау, онда мыналар көзделеді:

ұсынымдарды беруге уәкілетті тұлғалар лауазымдарының тізбесі;

клиенттер активтерінің есебінен инвестициялық портфельдің жай-күйіне талдау жасау тәртібі;

инвестициялау болжанып отырған қаржы құралдарының болуына, оларды шығару және айналысқа жіберу талаптары мен олардың кірістілігіне талдау жасау тәртібі;

инвестициялау болжанып отырған қаржы құралдарына байланысты тәуекелдерге талдау жасау тәртібі;

активтерді әртараптандыру нормаларының сақталуына талдау жасау тәртібі;

ұсынымдарды беру үшін маңызды факторларға талдау жасау тәртібі;

4) Басқарушының инвестициялық шешімдер қабылдауға уәкілетті инвестициялық комитеті жұмысының сипаттамасын, отырыстарды өткізу кезеңділігі мен олардың нәтижелерін ресімдеуді қамтитын клиенттердің активтеріне қатысты инвестициялық шешімдерді қабылдау;

5) органдар мен бөлімшелердің инвестициялық шешімдерді әзірлеу, қабылдау және орындау барысында өзара іс-әрекет етуі;

6) клиенттер активтерінің қатысуымен мәмілелер жасау және клиенттер активтерінің қатысуымен жасалған мәмілелерге, оның ішінде клиенттер активтерінің заңсыз пайдаланылуын болдырмау мәніне бақылау жасауды жүзеге асыру, активтердің құрамы мен қозғалысын салыстыра тексеруді жүзеге асыру, жасалған мәмілелердің ішкі есебін және құжат айналымын жүргізу, сондай-ақ клиенттер активтерінің қатысуымен мәмілелердің жасалуына бақылауды жүзеге асыратын басшы қызметкерлер лауазымдарының тізбесі;

7) есепке алудың дәйектілігін және клиенттердің шоттарына қаражаттың уақтылы келіп түсуін қамтамасыз ету;

8) клиент активтерін есепке алудың Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы және инвестициялық қорлар туралы заңнамасының талаптарына сәйкес келу мониторингін жүргізуді қамтамасыз ету;

9) Комитеттің, тиісті органдардың, активтері басқаруға қабылданған клиенттердің алдында клиенттердің инвестициялық портфельін басқару қызметінің нәтижелері туралы есептілікті дайындау;

10) инвестициялық портфельді басқару шарттары бойынша клиенттердің шағымдарын белгіленген мерзімде қарауды, операциялық қателіктер орын алған жағдайда жоғалған инвестицияларды уақтылы қалпына келтіруді қамтамасыз ету;

11) деректер тұтастығының және ақпарат құпиялылығының қамтамасыз етілуіне ішкі бақылау жасау;

12) клиенттер активтерінің есебінен сатып алынған қаржы құралдарын хеджирлеу;

13) сыйақыны анықтау мен есептеу тәртібі, сондай-ақ осы ақпаратты клиенттерге беру талаптары жөніндегі рәсімдердің сипаттамасы.

21. Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтерін инвестициялау саясаты меншікті активтерді басқару қызметін жүзеге асырудың талаптары мен тәртібін, меншікті активтерді инвестициялық басқару қызметі барысында пайдаланылатын құжаттардың үлгі нысандарын белгілейді және онда мыналар қамтылады:

1) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтерін инвестициялау саясатын әзірлеу;

2) меншікті қаражат есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы шешімдер қабылдау үшін ұсынымдар дайындау, онда мыналар көзделеді:

ұсынымдарды беруге уәкілетті тұлғалар лауазымдарының тізбесі;

меншікті активтердің есебінен инвестициялық портфельдің жай-күйіне талдау жасау тәртібі;

инвестициялау болжанып отырған қаржы құралдарының болуына, олардың айналымы талаптары мен кірістілігіне талдау жасау тәртібі;

инвестициялау болжанып отырған қаржы құралдарына байланысты тәуекелдерге талдау жасау тәртібі;

активтерді әртараптандыру нормаларының сақталуына талдау жасау тәртібі;

ұсынымдарды беру үшін маңызды факторларға талдау жасау тәртібі;

3) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті қаражаты есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы шешімдер қабылдауға уәкілетті инвестициялық комитет жұмысының сипаттамасын, отырыстарды өткізу кезеңділігі мен олардың нәтижелерін ресімдеуді қамтитын осындай шешімдерді қабылдау;

4) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің органдары мен бөлімшелерінің меншікті қаражаты есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы

шешімдерді әзірлеу, қабылдау және орындау барысында өзара іс-әрекет жасауы;

5) меншікті активтердің қатысуымен мәмілелер жасау және меншікті активтердің қатысуымен жасалған мәмілелердің орындалуына, жүргізілуіне бақылау жасау, активтердің құрамы мен қозғалысын салыстыра тексеруді жүзеге асыру, жасалған мәмілелердің ішкі есебін және құжат айналымын жүргізу, сондай-ақ меншікті активтердің қатысуымен мәмілелердің жасалуына бақылауды жүзеге асыратын басшы қызметкерлер лауазымдарының тізбесі;

6) Комитеттің, Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің тиісті органдарының алдында меншікті активтерді басқару қызметінің нәтижелері туралы есептілікті дайындау жөніндегі рәсімдердің сипаттамасы.

22. Брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтерін инвестициялау саясаты меншікті активтерді басқару қызметін жүзеге асыру талаптары мен тәртібін, меншікті активтерді инвестициялық басқару қызметі барысында пайдаланылатын құжаттардың үлгі нысандарын белгілейді және онда мыналар қамтылады:

1) брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтерін инвестициялау саясатын әзірлеу;

2) брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтеріне қатысты меншікті қаражаты есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы шешімдер қабылдауға қажетті талдау жасау, онда мыналар көзделеді:

меншікті активтер есебінен инвестициялық портфельдің жай-күйіне талдау жасау тәртібі;

инвестициялау болжанып отырған қаржы құралдарының болуына, олардың айналымы мен кірістілігінің талаптарына талдау жасау тәртібі;

инвестициялау болжанып отырған қаржы құралдарына байланысты тәуекелдерге талдау жасау тәртібі;

3) брокердің және (немесе) дилердің меншікті қаражаты есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы шешімдерді алқалық негізде қабылдау;

4) брокердің және (немесе) дилердің органдары мен бөлімшелерінің меншікті қаражаты есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы шешімдерді әзірлеу, қабылдау және орындау барысында өзара іс-әрекет етуі;

5) меншікті активтердің қатысуымен мәмілелер жасау және меншікті активтердің қатысуымен жасалған мәмілелердің орындалуына, жүргізілуіне бақылау жасау, активтердің құрамы мен қозғалысын салыстыра тексеруді жүзеге асыру, жасалған мәмілелердің құжат айналымын және ішкі есебін жүргізу, сондай-ақ меншікті активтердің қатысуымен мәмілелердің жасалуына бақылауды жүзеге асыратын басшы қызметкерлер лауазымдарының тізбесі;

6) брокердің және (немесе) дилердің басқару органы (қадағалау кеңесі) алдында меншікті активтердің инвестициялық портфелін басқару қызметінің нәтижелері туралы есептілікті дайындау жөніндегі рәсімдердің сипаттамасы.

23. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының меншікті активтерін инвестициялау саясаты Қағидалардың 4-тарауының талаптарына сәйкес әзірленеді және бекітіледі.

24. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының тәуекелдерді басқару саясатында мыналар айқындалады:

1) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқару органы (қадағалау кеңесі) мүшелерінің, атқарушы органы мүшелерінің және жауапты қызметкерлерінің тәуекелдерді басқару жөніндегі өкілеттіктері мен функционалдық міндеттері;

2) білімінің және жұмыс стажының болуы жөніндегі талаптарды қоса алғанда, бірақ олармен шектелместен, тәуекелдерді басқаруды және қаржы нарығындағы лицензияланатын қызмет түрлерін жүзеге асыратын бөлімшелер қызметкерлеріне қойылатын біліктілік талаптары;

3) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ағымдағы қаржылық жағдайы мен қызметі және кредиттік, пайыздық, валюталық, ел (трансферт), бедел тәуекелдерін, өтімділікті жоғалту тәуекелін және өзге де белгіленген тәуекелдерді сәйкестендіретін және өлшейтін, тәуекелдерге ұшырау дәрежесін айқындайтын басқару есептілігінің белгілі бір нысандары түрінде қабылданған тәуекелдер туралы ақпарат форматы;

4) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ұйымдастыру құрылымының құрамында брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының өзге де қызметінің түрлерін жүзеге асыруға қатыспайтын тәуекелдерді басқару жөніндегі жеке бөлімшенің болуы;

5) тізбесі брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі құжаттарында айқындалатын лицензияланатын қызмет түрлері шеңберінде жүзеге асырылатын операцияларды бақылаудың екі деңгейі: операцияны орындайтын қызметкер - бірінші деңгей, операцияны орындайтын қызметкерге бақылау жасайтын тікелей басшы - екінші деңгей;

6) меншікті қаражат және инвестициялық басқаруға қабылданған клиенттердің активтері есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы шешімдерді орындауға байланысты транзакциялық шығыстарға талдау жасауды қоса алғанда, осындай қабылданған шешімдерге тұрақты мониторинг жасау және олардың тиімділігін ақындау рәсімдері;

7) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қаржылық жағдайының айтарлықтай нашарлауына және (немесе) өздерінің міндеттемелері бойынша жауап беру қабілетіне әсер ететін оқиғалар басталған жағдайдағы іс-әрекеттерінің тәртібі;

8) мыналарды айқындалатын брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының операциялық (ағымдағы) қызметін және бухгалтерлік есебін жүзеге асыру тәртібі:

брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының операциялық (ағымдағы) қызметін жүзеге асыруды қамтамасыз ететін бөлімшелер, олардың функциялары, міндеттері мен өкілеттіктері;

операцияларды жүргізудің техникалық тәртібі;

брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының бухгалтерлік есебінің жүйесі;

брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының құжат айналымы мен іс қағаздарын жүргізу жүйесі;

брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының операциялық (ағымдағы) қызметін жүзеге асыру тәртібін бұзу тәуекелдерін болдырмау жөніндегі мынадай рәсімдер:

қаржы құралдарымен жасалған операциялардың есепке алынуын дұрыс жүргізбеу және шынайы көрсетпеу ықтималдығын шектейтін;

операциялар жүргізудің қауіпсіздігін, атап айтқанда кірістермен операциялар жүргізу және меншікті капитал мен кірістердің мөлшеріне тең емес тәуекелді қабылдау кезінде асыра пайдалану жағдайларын анықтауды және болдырмауды қамтамасыз ететін;

электрондық өңдеу жүйесінің үзіліссіз жұмыс істеуін және деректерді электрондық өңдеу жүйесін бақылауды жүзеге асыратын және деректерді өңдеу мәселелеріне жауапты тұлғаларда жұмыс профиліне сәйкес келетін біліктілігі мен тәжірибесінің болуын қамтамасыз ететін;

компьютерлік және телекоммуникация жүйелеріне рұқсатсыз кіруді болдырмауға бағытталған және ақпараттық қамтамасыз ету бөлімшесінде автоматтандырылған жүйеге кіру және шығу кезінде рұқсат беру деңгейін тексеру жүйесінің болуын болжайтын және ақпараттық қамтамасыз ету бөлімшесінің маңызды кілттерді, оның ішінде деректердің ақпараттық базаларына электрондық кілттерді бақылау жөніндегі жауапкершілігін белгілейтін;

жоспарлы іс-шаралардың, оның ішінде мыналар көзделетін форс-мажор жағдайлары кезіндегі деректер базаларының ақпараттық жүйелерінің сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралардың орындалуына бағытталған;

өрт қауіпсіздігі және сейсмикалық тұрақтылық талаптарына жауап беретін ақпараттық деректер базаларының техникалық кешендері үшін оқшауланған үй-жайлардың, автономды электр қоректенудің, резервтік компьютерлердің және желілік коммуникациялардың, жүйелік маңызды бағдарламалық файлдардың және деректер файлдарының резервтік көшірмелерін тұрақты қалыптастырудың болуы;

форс-мажор жағдайлары туындаған жағдайда өкілеттіктер беру және жауапкершілік;

форс-мажор жағдайлары басталған кезде жүйе жұмысында төтенше іркіліс болған жағдайда компьютерлік орталыққа арналған қағидалар мен нұсқау көзделетін іс-әрекеттерді айқындау;

жабдықтарды тұрақты түрде инспекциялау және ақпараттық қамтамасыз ету бөлімшесінің жұмыс туралы есептерді тексеруінің көмегімен іркілістерді болдырмау;

деректерді электрондық өңдеу жүйелерін жоспарлау, әзірлеу және оның жұмыс істеу тәртібін белгілеу.

25. Басқарушының тәуекелдерді басқару саясаты Қағидалардың 24-тармағында белгіленген мәліметтер тізбесіне қосымша мыналарды:

1) лицензияланатын қызмет түріне тән тәуекелдерді сәйкестендіру, бағалау, оларға мониторинг және бақылау жасау рәсімдерін, оның ішінде:

болжанатын тәуекел (VAR-модель) бойынша қаржы құралдарын бағалаудың халықаралық практикасын пайдалана отырып тәуекелдерді бағалау әдістемесін;

туынды қаржы құралдарымен жасалатын операцияларға тән тәуекелдерді қоса алғанда, тәуекелдерді

өлшеу тәртібін, пайдаланылатын тәуекелді өлшеу модельдерінің сипаттамасын;

қаржы құралының құнына әсер ететін тәуекелдерді ескере отырып, оның құнын айқындау рәсімдерін;

2) бақылау жасауды жүзеге асыруға жауапты тұлғалар лауазымдарының тізбесін көрсете отырып, инвестициялық басқаруға қабылданған клиенттер активтеріне және меншікті активтерге қатысты белгіленген инвестициялау лимиттерінің орындалуына бақылау жасауды жүзеге асыру тәртібін;

3) бақылау жасауды жүзеге асыруға жауапты тұлғалар лауазымдарының тізбесін көрсете отырып, «stop-loss», «take-profit» лимиттерін белгілеу және орындауға бақылау жасау ережелерін;

4) бақылау жасауды жүзеге асыруға жауапты тұлғалар лауазымдарының тізбесін көрсете отырып, инвестициялық басқаруға қабылданған клиенттер активтері бойынша шығындардың жол берілетін ең жоғары мөлшерін белгілеу және оның орындалуын бақылау ережелерін қоса алғанда, орта және ұзақ мерзімді перспективада инвестициялық рентабельдіктің тұрақты көрсеткіштерін қолдау мақсатында инвестициялық портфельді құрылымдау рәсімдерін;

5) инвестициялық басқаруға қабылданған клиенттер активтері мен меншікті активтерді инвестициялауға байланысты тәуекелдер үдеген жағдайда, инвестициялық декларацияға өзгерістер енгізуге бастамашы болу және инвестициялау лимиттерін, «stop-loss» және «take-profit» лимиттерін қайта қарау тәртібін;

6) инвестициялық басқаруға қабылданған клиенттер активтері және (немесе) меншікті активтер есебінен мәмілелерді жасау және инвестициялық басқаруға қабылданған клиенттер активтерін және (немесе) меншікті активтерді есепке алу жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын бөлімшелердің мәмілелерді жасау және жасалған мәмілелерді есепке алуда көрсету жөніндегі функционалдық міндеттерді бөлуге негізделген қызметіне бақылау жасау жүйесін айқындайды. Бақылау жасау жүйесі:

тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшенің жасалуы жоспарланып отырған мәмілелер параметрлерінің инвестициялау лимиттеріне сәйкес келуін бақылау жөніндегі функциясын белгілеуді;

құқықтық қамтамасыз ету функциясын жүзеге асыратын бөлімшенің жасалатын мәмілелер бойынша шарттардың жобаларына құқықтық сараптама жүргізу жөніндегі функциясын белгілеуді;

инвестициялық басқаруға қабылданған клиенттер активтері және (немесе) меншікті активтер есебінен мәмілелер жасауды жүзеге асыратын бөлімшенің тек қана инвестициялық шешімде көрсетілген параметрлерге сәйкес мәмілелер жасау жөніндегі функциясын белгілеуді;

инвестициялық басқаруға қабылданған клиенттер активтері және (немесе) меншікті активтер есебінен сатып алынған қаржы құралдарын есепке алуды жүзеге асыратын бөлімшенің орындалған мәмілелер параметрлерінің меншікті қаражаты және клиенттердің активтері есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы шешімдердің талаптарына сәйкес келуін бақылау жөніндегі функциясын белгілеуді;

инвестициялық басқаруға қабылданған клиенттер активтері есебінен сатып алынған қаржы құралдарын есепке алуды жүзеге асыратын бөлімшенің клиенттер активтерін заңсыз пайдалану жағдайларын болдырмауға бақылау жасау жөніндегі функциясын белгілеуді;

бақылау жүйесіне қатысушылардың арасындағы сөз байласу мүмкіндігін шектейтін шаралардың болуын көздейді.

26. Брокердің және (немесе) дилердің тәуекелдерді басқару саясаты Қағидалардың 24-тармағында белгіленген мәліметтер тізбесіне қосымша мыналар көзделетін қаржы құралдарымен мәмілелер жасау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын бөлімшелердің қызметіне бақылау жасау жүйесін айқындайды:

құқықтық қамтамасыз ету функциясын жүзеге асыратын бөлімшенің жасалатын мәмілелер бойынша шарттардың жобаларына құқықтық сараптама жүргізу жөніндегі функциясын белгілеу;

клиенттер активтері және (немесе) меншікті активтер есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасауды жүзеге асыратын бөлімшенің клиенттің бұйрығында және (немесе) меншікті қаражаты және клиенттердің активтері есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы шешімде көрсетілген параметрлерге сәйкес мәмілелер жасау жөніндегі функциясын белгілеу;

функционалдық міндеттерді бөлуге, атап айтқанда, қаржы құралдарымен мәмілелерді жасайтын бөлімше мен осы операцияларды есепке алумен айналысатын бөлімше арасында функционалдық міндеттерді бөлуге негізделген қаржы құралдарын сатып алу-сату жөніндегі операцияларды жасаудың дұрыстығына қосарланған бақылау жүргізу тәртібін айқындау.

Қосарланған бақылау жүйесі:

қаржы құралдарымен жасалынған операцияларды есепке алумен айналысатын бөлімшенің орындалған мәмілелер параметрлерінің клиенттің бұйрығында және (немесе) меншікті қаражаты және клиенттердің активтері есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы шешімде көрсетілген талаптарға сәйкес келуіне бақылау жасау жөніндегі функциясын белгілеуді;

қаржы құралдарымен жасалынған операцияларды есепке алумен айналысатын бөлімшенің клиенттердің активтерін заңсыз пайдалану жағдайларының орын алмауына бақылау жасау жөніндегі функциясын белгілеуді;

қосарланған бақылау жүйесіне қатысушылардың арасындағы сөз байласу мүмкіндігін шектеу шараларын;

бір тұлғаның бір мезгілде қаржы құралдарымен мәмілелерді жасайтын бөлімшедегі және көрсетілген операцияларды есепке алуда көрсетумен айналысатын бөлімшедегі міндеттерді атқаруына тыйым салуды көздейді.

27. Брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметпен қоса атқаратын ұйымның тәуекелдерді басқару саясаты Қағидалардың 24-тармағында белгіленген мәліметтер тізбесіне қосымша Қағидалардың 25 және 26-тармақтарында белгіленген рәсімдерді де айқындайды.

28. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қарсы серіктестері мен клиенттеріне талдау және мониторинг жасауды жүзеге асыру рәсімдері әлеуетті қауіптерді сәйкестендіру мақсатында әрбір қарсы серіктес пен клиент туралы ақпарат алу үшін брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қарсы серіктестеріне және клиенттерге олармен іскер қарым-қатынастар орнатқанға дейін (шарт жасасқанға дейін) және одан әрі өзара іс-әрекет жасау барысында кешенді түрде тексеру жүргізуіне бағытталған шаралар кешенін белгілейді.

Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының өз қарсы серіктестері мен клиенттерін кешенді түрде тексеруіне мынадай шараларды жүзеге асыру кіреді:

іскер қарым-қатынастардың болжанатын мақсаттары мен сипатын белгілеу;

әлеуетті немесе нақты қарсы серіктес немесе клиент болып табылатын тұлғаны сәйкестендіру үшін қажет мәліметтерді тіркеу;

брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының алдындағы өзінің міндеттемелері бойынша жауап беру қабілетін айқындау мақсатында қарсы серіктестің төлем қабілеттілігіне мониторинг жүргізу;

брокерлік қызмет көрсетуге шарт жасаған клиенттердің қаржылық жағдайына мониторинг жүргізу және талдау жасау;

клиенттер сенімділігінің (төлем қабілеттілігінің) дәрежесін айқындау көзделетін санаттар бөлігінде брокерлік қызмет көрсетуге шарт жасасқан клиенттерді ранжирлеу;

мәмілелер көлемі бойынша бір қарсы агентке лимиттер белгілеу арқылы клиенттер тарапынан төлем қабілетсіздігінің тәуекелі болған жағдайда клиенттік активтер есебінен мәміле жасау мүмкіндіктерін шектеу, клиенттердің жеке және (немесе) банктік шоттарындағы бағалы қағаздары және (немесе) ақшасын толық немесе ішінара алдын-ала сақтап қою талаптарын белгілеу немесе брокерлік қызмет көрсету шартымен көзделген өзге де іс-қимылдарды жүзеге асырудағы клиенттерге қатысты шектеулі маржа деңгейін көтеру.

29. Төлем қабілетсіздігінің тәуекелдерін уақтылы анықтау мақсатында брокер және (немесе) дилер немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушы клиенттердің қаржылық жағдайын бағалау мен ранжирлеу тәртібін әзірлейді және онда мыналар қамтылады:

1) клиенттердің қаржылық жағдайын бағалау үшін пайдаланылатын, оның ішінде Қағидалардың 71-тармағында көрсетілген ақпарат пен көрсеткіштер тізбесі;

2) клиенттердің қаржылық жағдайын бағалау әдістемесі;

3) сенімділігінің (төлем қабілеттілігінің) дәрежесі жоғары клиенттер санатынан бастап және сенімділігінің (төлем қабілеттілігінің) дәрежесі төмен клиенттер санатымен аяқтай отырып, клиенттер сенімділігінің (төлем қабілеттілігінің) дәрежесін айқындау көзделетін санаттар бөлігінде клиенттерді ранжирлеу әдістемесі;

4) брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының атқарушы органына клиенттердің қаржылық жағдайын бағалау мен ранжирлеу нәтижелері туралы есептерді ұсыну тәртібі мен кезеңділігі (бірақ жылына бір реттен кем емес).

30. Брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының төлем қабілетсіздігі тәуекелдерін шектеу тәртібі мен талаптары мыналарды қамтиды:

1) төлем қабілетсіздігінің тәуекелдерін шектеу мақсатында көзделген, мыналар қамтылатын, бірақ олармен шектелмейтін лимиттердің, шектеулердің, тыйым салулардың және өзге де шаралардың тізбесі:

мәмілелер көлемі бойынша бір клиентке келетін лимиттер;

әрбір жеке клиентке қатысты маржаның шектеліп отыратын деңгейі;

жеке және (немесе) банк шоттарында бағалы қағаздарды және (немесе) клиенттердің ақшасын толық немесе ішінара алдын-ала сақтап қою;

2) клиенттерге қатысты осы тармақтың 1) тармақшасында көзделген шектеулерді қолданудың тәртібі мен талаптары.

31. Ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларына бағалы қағаздар нарығындағы коммерциялық және қызметтік құпияны құрайтын мәліметтердің сақталуын қамтамасыз ету және оларды брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының, олардың қызметкерлерінің немесе үшінші тұлғалардың жеке мүдделерінде пайдалануына жол бермеу жөніндегі рәсімдер кіреді.

Ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларында мыналар айқындалады:

коммерциялық құпияға жататын, Бағалы қағаздар нарығы туралы заңмен, «Акционерлік қоғамдар туралы» 2003 жылғы 13 мамырдағы Қазақстан Республикасының Заңымен қорғалатын ақпарат тізбесі;

осы тармақтың екінші бөлігінде көрсетілген ақпарат қамтылатын құжаттарды жасау, ресімдеу, тіркеу, есепке алу және сақтау тәртібі;

осы тармақтың екінші бөлігінде көрсетілген ақпаратқа рұқсаты бар тұлғалардың лауазымдары көрсетіле отырып, осы ақпаратқа рұқсат беру тәртібі;

мыналар көзделетін, осы тармақтың екінші бөлігінің екінші абзацында көрсетілген ақпараттың жылыстауын және ақпараттық деректердің бұрмалануын болдырмау механизмдері:

шектеулі рұқсаты бар ақпараттық деректер тізбесі;

рұқсат алу тәртібі;

ақпараттық деректерге рұқсатты, ақпараттық деректерге рұқсаты бар тұлғалар лауазымдарының тізбесін бақылау тәртібі;

ақпараттық қамтамасыз ету бөлімшесінің автоматтандырылған деректер базасын басқару терминалдарын пайдаланушыларға мониторинг жасауды және оларды сәйкестендіруді жүзеге асыруы және пайдаланушының жеке басын сәйкестендіруге мүмкіндік беретін жүйемен қамтамасыз етуі арқылы автоматтандырылған деректер базасын басқару терминалдарын рұқсатсыз пайдалануды болдырмау жөніндегі іс-шаралар.

32. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қаржылық қызметтерді көрсеткені үшін сыйақыны есептеу және есепке жазу қағидаларында мыналар айқындалады:

1) брокер және (немесе) дилер, Басқарушы сыйақысының шекті шамалары;

2) сыйақының шамасын өзгерту тәртібі мен жиілігі;

3) сыйақыны есепке жазу тәртібі;

4) брокер және (немесе) дилерд, Басқарушы алатын сыйақылар мөлшеріне клиентпен жасасқан шартқа сәйкес шектеулер енгізу талаптары.

33. Ішкі аудитті және ішкі бақылауды жүзеге асыру рәсімдерінде мыналар айқындалады:

1) ішкі аудит қызметінің құрамы, оның функциялары, міндеттері мен өкілеттіктері;

2) ішкі аудитті және ішкі бақылауды жүзеге асыратын қызметкерлерге қойылатын талаптар;

3) ішкі аудит пен ішкі бақылаудың мәні және объектісі;

4) ішкі аудит қызметінің тексеру жүргізу ауқымы және жиілігі;

5) ішкі аудитті жүргізу кезінде міндетті түрде пайдаланылатын бағалау жүйесі;

6) ішкі аудитті жүргізу жоспарын жасауға қойылатын талаптар;

7) ішкі аудит қызметінің тексеру нәтижелері туралы есептерді брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқару органына (қадағалау кеңесіне) және атқарушы органына ұсыну мерзімдері және нысаны.

34. Іс жүзіндегі және әлеуетті мүдделер қайшылығын басқару саясатында мыналар қамтылады:

1) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының лауазымды тұлғасының немесе қызметкерінің мүдделері олардың шешімдер қабылдауының және міндеттерін атқаруының объективтілігі мен тәуелсіздігіне ықпал етуі, сондай-ақ олардың брокер және (немесе) дилер, Басқарушы клиенттерінің

және (немесе) брокер және (немесе) дилер, Басқарушы акционерлерінің мүдделерінде әрекет жасау міндеттемесімен қайшы келуі мүмкін жағдайларды айқындау;

2) осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген жағдайлар туындаған кездегі брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері қызметінің қағидаттары;

3) брокер және (немесе) дилер, Басқарушы органдарының, бөлімшелерінің, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің қызметі барысында осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген жағдайларды анықтау және сипаттау мақсатында мәліметтерді жинауды, сақтауды және оларға мониторинг жасауды жүзеге асыру тәртібі;

4) осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген жағдайлар туындаған кездегі брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің шешімдерді қабылдауға қатысу құқығын шектеуді қосқанда, қабылданатын шешімдердің тәуелсіздігі мен объективтілігін қамтамасыз етуге бағытталған, брокер және (немесе) дилер, Басқарушы органдарының шешімдерді қабылдау рәсімдері.

35. Есепке алу журналдарын жүргізу қағидаларында:

1) журналдар саны және атауы;

2) журналдарды толтыру тәртібі мен кезеңділігі;

3) журналдардың уақтылы және дәл толтырылуына бақылау жасауды жүзеге асыратын басшы қызметкерлер лауазымдарының тізбесі болады.

36. Қауіпсіздік техникасы жөніндегі нұсқаулыққа:

1) өрт қауіпсіздігі бойынша негізгі талаптар;

2) форс-мажор жағдайлары басталған жағдайда брокер және (немесе) дилер, Басқарушы қызметкерлерінің іс-әрекеттерінің сипаттамасы;

3) брокер және (немесе) дилер, Басқарушы қызметкерлерінің бағдарламалық-техникалық кешендерді және өзге де жабдықтарды пайдалану тәртібі;

4) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының үй-жайларын жабу алдында қарау жүйелілігі кіреді.

4. Клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған активтерін және брокердің және (немесе) дилердің және Басқарушының меншікті активтерін басқару қызметін ұйымдастыруға қойылатын талаптар

37. Инвестициялық қорларды қоспағанда, клиенттердің активтерін инвестициялық басқаруды қамтамасыз ету мақсатында инвестициялық портфельді басқару шартында немесе инвестициялық декларацияда мыналар қамтылады, бірақ олармен шектелмейді:

1) клиенттердің активтерін инвестициялаудың мақсаттары мен стратегиясы;

2) инвестициялау объектілерінің сипаттамасы мен тізбесі;

3) қаржы құралдарының түрлері және ашық валюталық позиция үлесі бойынша клиенттердің активтерін инвестициялау лимиттері;

4) клиенттің инвестициялық басқаруға қабылданған активтері бойынша жол берілетін ең жоғарғы залал мөлшерін қосқанда, инвестициялық қызметке қатысты белгіленген талаптар мен шектеулер;

5) хеджирлеу құралдарының тізбесін және сипаттамасын көрсете отырып, клиенттердің активтерін хеджирлеу және әртараптандыру талаптары;

6) инвестициялық қызметке байланысты негізгі тәуекелдер туралы ақпарат;

7) сыйақы есептеу саясаты.

Инвестициялық қорлардың инвестициялық декларациясына қойылатын талаптар «Инвестициялық қорлар туралы» 2004 жылғы 7 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген.

38. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының меншікті активтерін басқаруды қамтамасыз ету мақсатында Қағидалардың 21 және (немесе) 22-тармақтарында көзделген ережелерден басқа мыналар кіретін брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының меншікті активтерін инвестициялау саясаты әзірленеді:

1) меншікті активтерді инвестициялаудың мақсаттары мен стратегиясы;

2) инвестициялау объектілерінің сипаттамасы мен тізбесі;

3) қаржы құралдарының түрлері және ашық валюталық позиция үлесі бойынша меншікті активтерді инвестициялау лимиттері;

4) инвестициялық қызметке қатысты белгіленген талаптар мен шектеулер;

5) хеджирлеу құралдарының тізбесін және сипаттамасын көрсете отырып, меншікті активтерді хеджирлеу және әртараптандыру талаптары;

6) инвестициялық қызметке байланысты негізгі тәуекелдер туралы ақпарат.

39. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқару органы (қадағалау кеңесі) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының меншікті активтерін инвестициялау саясатын және оған енгізілетін барлық өзгерістер мен толықтыруларды брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының атқарушы органымен және Басқарушының инвестициялық комитетімен келісілгеннен кейін бекітеді.

40. Клиенттердің басқаруға қабылданған активтерін, оның ішінде зейнетақы активтерін, инвестициялық қорлардың активтерін және (немесе) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтерін тиімді басқаруды қамтамасыз ету мақсатында функциясына меншікті қаражаты және клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған активтері есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы шешім қабылдауға қажетті ақпаратты жинау, өңдеу және талдау кіретін Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің жауапты бөлімшесі:

1) жарты жылдықта кем дегенде бір рет:

қалыптасып отырған геосаяси жағдайларға, инвестициялау валютасына және экономика саласына қарай инвестициялау нарықтарының тартымдылық дәрежесі бойынша макроэкономикалық талдау жасауды;

2) тоқсанына кем дегенде бір рет:

эмитенттің қаржылық жағдайын талдауды қоса алғанда, эмитенттерді және олар шығарған (берген) қаржы құралдарына, қабылданған міндеттемелер бойынша жауап беру қабілетіне, осы эмитенттердің қаржы құралдарына инвестициялауға және осы тәуекелдердің уәкілетті орган Басқарушы үшін белгілеген пруденциалдық нормативтерінің және өзге де нормалар мен лимиттердің мәніне әсер етуіне байланысты тәуекелдерге талдау жасауды;

портфельдің құрылымы, кірістіліктің өзгеру динамикасы туралы мәліметтерді қамтитын инвестициялық портфельге талдау, шығынды позицияларға және портфельдің құрылымын оңтайландыру жөніндегі ұсыныстарға талдау жасауды;

инвестициялық басқаруға қабылдану болжанып отырған активтер мөлшерінің, сондай-ақ олардың орындалу мерзімдері бойынша басқаруға қабылданған инвестициялық портфель (портфельдер) міндеттемелері құрылымының болжамы (ақшаның және (немесе) инвестициялық басқаруға берілген активтердің сомасы туралы ақпарат кіретін, құрылымын, клиенттерді, оның ішінде ерікті жинақтаушы зейнетақы жарналарының салымшыларын (зейнетақы төлемдерінің алушыларын), инвестициялық қор пайшыларын, акционерлерін талдау негізінде) қамтылатын талдауды;

3) күн сайынғы негізде:

міндеттемелерді белгіленген мерзімдер ішінде өтеу үшін қажетті өтімді активтерді жұмылдыру қабілетінің өзгеруін ескере отырып, меншікті активтер және клиенттердің активтері бойынша гэп-позициялар лимиттерінің сақталуын шолу, оның ішінде шетел валютасындағы міндеттемелерді өтеу үшін қажетті шетел валютасындағы өтімді активтерді қалыптастыру қабілетінің мониторингі кіретін ақша ағынын (өтімділікті) басқаруды жүргізеді.

41. Функциясына инвестициялық шешім қабылдауға қажет ақпаратты жинау, өңдеу және талдау кіретін Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің жауапты бөлімшесі Қағидалардың 40-тармағында көрсетілген аналитикалық зерттеулер негізінде осындай ұсынымдарды беруге негіз болған факторлардың толық тізбесі қамтылатын ұсынымдарды әзірлейді.

42. Ұсынымдар:

1) корпоративтік стратегияны, инвестициялық декларацияны және Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтерін инвестициялау саясатын әзірлеу, сондай-ақ көрсетілген құжаттарға өзгерістер мен толықтырулар енгізу;

2) инвестициялау лимиттерін айқындау мен қайта қарау;

3) инвестициялық басқаруға қабылданған клиенттердің активтері және (немесе) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтері есебінен

мәмілелер жасау туралы шешімдерді қабылдау кезінде беріледі.

43. Ұсынымда мынадай мәліметтер қамтылады:

1) берілген күні және нөмірі;

2) ұсыным беру үшін пайдаланылған ақпаратты талдау;

3) ұсыным берген тұлғалардың атқаратын лауазымдары көрсетіле отырып, қойған қолдары;

4) мыналар туралы ақпаратты қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей, ұсыным беру үшін пайдаланылған ақпаратты талдау нәтижелері:

жасалатын мәміленің басқаруға қабылданған активтер және (немесе) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтері бойынша кірістердің болжамды өзгеруіне әсері;

осы қаржы құралын сатып алумен байланысты тәуекелдер;

жасалатын мәміленің уәкілетті орган белгілеген пруденциалдық нормативтер мәндерінің өзгеруіне әсері;

5) меншікті қаражаты және клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған активтері есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы шешімнің ұсынылатын нұсқалары;

6) қаржы құралының түрі, көлемі, бағалар диапазоны, кірістілік деңгейі және басқа да сипаттамалары (талаптары) көрсетіле отырып, осы құралдың сипаттамасы;

7) мәміле жасауға ұсынылатын қорытындының мақсаты.

44. Ұсынымдар оларды дайындауға негіз болған барлық құжаттармен бірге сақталады.

45. Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшесі:

1) қаржы құралдарымен жасалатын операциялар бойынша, оның ішінде қаржы құралдары нарығында («stop-loss» лимиттері) бағалардың күрт ауытқуымен байланысты шамадан тыс шығындарды болдырмау жөніндегі шұғыл рәсімдерді, сондай-ақ тиісті кірістілігі бар қаржы құралдары бойынша бағалардың өлшемдік деңгейлерін айқындайды, ол деңгейлерге жеткеннен кейін қаржы құралының нарықтық құнының («take-profit» лимиттері) төмендеу ықтималдығы жоғарылайды. «stop-loss» және «take-profit» лимиттері белсенді нарығы бар қаржы құралдары үшін, сондай-ақ тізбесін Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық комитеті айқындайтын өзге де құралдар үшін белгіленеді;

2) клиенттер активтерін және (немесе) меншікті активтерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшемен бірлесіп, қаржы құралдары нарығының ауқымы мен динамикасына және қаржы құралының өтімділігіне сәйкес лимиттерді қайта қарауға бастамашы болады;

3) активтері басқаруға қабылданған әрбір клиенттің және (немесе) меншікті активтер бойынша инвестициялық портфельдің кредиттік, пайыздық, валюталық және қаржыландыру тәуекелдеріне ұшырағыштығы туралы қорытынды дайындайды және осы қорытындыны инвестициялық комитетке ұсынады.

46. Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшесінің Қағидалардың 45-тармағының 3) тармақшасына сәйкес дайындалған қорытындысында мыналар туралы ақпаратты қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей, мынадай мәліметтер болады:

жасалатын мәміленің басқару органы мен инвестициялық комитет белгілеген лимиттердің сақталуына әсері;

уәкілетті орган белгілеген пруденциалдық нормативтер мәндерінің ықтимал өзгерісі;

осы қаржы құралын сатып алумен байланысты тәуекелдер.

47. Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық комитеті функциясына инвестициялық шешім қабылдауға қажет ақпаратты жинау, өңдеу және талдау кіретін бөлімшенің ұсынымдары және тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшенің қорытындысы негізінде:

1) клиенттердің басқаруға қабылданған активтерін және (немесе) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтерін инвестициялаудың басым бағыттарын айқындайды;

2) клиенттердің басқаруға қабылданған активтері және (немесе) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтері есебінен инвестициялаудың

мынадай лимиттерін белгілейді және жылына кем дегенде бір рет қайта қарайды:

- қаржы құралдарының түрлері және (немесе) өзге активтер бойынша инвестициялау лимиттері;
 - белгілі бір мемлекеттің резиденті болып табылатын («елге берілетін лимит») эмитенттердің қаржы құралдарына инвестициялау лимиттері;
 - қаржы құралдары номинирленген валюталар бойынша инвестициялау лимиттері;
 - ашық валюталық позициялар бойынша лимиттер;
 - қызметінің негізгі түрі экономиканың белгілі бір секторымен байланысты эмитенттердің қаржы құралдарына инвестициялау лимиттері;
 - бір эмитенттің қаржы құралдарына инвестициялау мөлшері, сондай-ақ осы эмитенттің қаржы құралдарының түрлері бойынша лимиттері;
 - «stop-loss» және «take-profit» лимиттері белгіленетін қаржы құралдарының тізбесі;
 - қаржы құралдарына арналған «stop-loss» лимиттері;
 - қаржы құралдарына арналған «take-profit» лимиттері;
 - тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімше тоқсан сайын жүргізетін гәп-позицияларды талдау негізінде гәп-позициялар лимиттері;
 - трейдерге белгіленген сома шегінде сауда операцияларын жүзеге асыру мүмкіндігі берілген жағдайда, трейдерге берілетін ашық позицияның лимиті;
- 3) клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған активтері бойынша шығындардың жол берілетін ең жоғары мөлшерін айқындайды.

5. Басқарушының және Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық комитетінің қызметін ұйымдастыруға қойылатын талаптар

48. Клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған активтері және Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті қаражаты есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы шешімдерді Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық комитеті қабылдайды, оның құрамына мыналар кіреді:

- 1) басшы қызметкерлер;
- 2) тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшенің басшысы;
- 3) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің өзге де қызметкерлері.

49. Ерікті жинақтаушы зейнетақы жарналарын тарту құқығы бар Басқарушының инвестициялық комитетінің құрамына мыналар кіреді:

- 1) басшы қызметкерлер;
- 2) тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшенің басшысы;
- 3) Басқарушыға қатысты үлестес заңды тұлғалардың бір мезгілде басшы қызметкерлері не ірі акционерлері болып табылмайтын Басқарушының қызметкерлері.

50. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен жасалған шартқа сәйкес зейнетақы активтерін басқаруды жүзеге асыратын Басқарушының инвестициялық комитетінің құрамына мыналар кіреді:

- 1) басшы қызметкерлер;
- 2) тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшенің басшысы;
- 3) Басқарушыға қатысты үлестес заңды тұлғалардың бір мезгілде басшы қызметкерлері не ірі акционерлері болып табылмайтын Басқарушының қызметкерлері.

51. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен жасалған шартқа сәйкес басқаруға қабылданған зейнетақы активтерін қоспағанда, клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған активтері және (немесе) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті қаражаты есебінен қаржы құралдарымен мәмілелер жасау туралы шешімдер қабылдау жөніндегі функцияларды Қағидалардың 48 және 49-тармақтарында белгіленген талаптарға сәйкес келетін инвестициялық комитеттің қоса атқаруына жол беріледі.

52. Инвестициялық комитет отырысының өткізілу қорытындылары бойынша:

- отырыста қаралатын мәселелер тізбесі;
- инвестициялық шешімді қабылдау үшін инвестициялық комитетке ұсынылған құжаттар тізбесі;

қаржы құралдарының атауы, сондай-ақ олармен мәмілелер жасау талаптары көрсетіле отырып, осы отырыста қабылданған инвестициялық шешімдердің параметрлері;

отырыста қаралатын әрбір мәселе бойынша дауыс беру қорытындылары;

инвестициялық комитет мүшелерінің негіздемелері бар пікірлері, оның ішінде олар қабылданған шешіммен келіспеген және қабылданған инвестициялық шешімнен ерекше (шешім қабылданған кезде білдірілген) пікір болған жағдайдағы пікірлері;

Қағидалардың 34-тармағы 1) тармақшасында көрсетілген жағдайлардың туындағаны туралы мәліметтер көрсетіле отырып, хаттама жасалады.

53. Хаттамаға инвестициялық комитеттің отырысқа қатысып отырған барлық мүшелері қол қояды және ол бес жыл ішінде инвестициялық комитет қабылдаған шешімдермен бірге сақталады.

54. Қаржы құралдарымен жасалатын бір және бірнеше мәмілелерге қатысты инвестициялық шешім қабылданады.

55. Қаржы құралдарымен мәміле жасау үшін инвестициялық шешімде:

1) инвестициялық шешімнің қабылданған күні және нөмірі;

2) инвестициялық шешім қабылдауға негіз болған ұсынымның берілген күні және нөмірі;

3) жасалуға тиіс мәміленің түрі;

4) мәміле жасалуға тиіс қаржы құралын сәйкестендіргіш;

5) жасалуға тиіс мәміленің көлемі, бағасы және сомасы (көлемінің, бағасының және сомасының диапазоны);

6) мәміле жасау мерзімдері;

7) мәміле жасау болжанатын нарықтың (алғашқы немесе қайталама, ұйымдастырылған немесе ұйымдастырылмаған, халықаралық нарықтар) типіне сілтеме;

8) трейдерге белгіленген сома шегінде сауда операцияларын жүзеге асыру мүмкіндігін берген жағдайда, трейдерге берілетін ашық позиция лимитін көрсету;

9) көмегі арқылы мәміле жасау болжанатын делдалдың (бағалы қағаздар нарығында брокерлік қызметті жүзеге асыратын ұйымның) атауы (мұндай бар болған кезде);

10) активтері есебінен мәміле жасау болжанатын клиент туралы мәлімет не инвестициялық шешімнің меншікті активтерге қатысты қабылданатынына сілтеме;

11) инвестициялық комитет мүшелерінің біреуінде инвестициялық шешімнің қабылдануына (қабылданбауына) қатысты ерекше пікірінің болуына сілтеме;

12) инвестициялық шешімді қабылдаған тұлғалардың атқаратын лауазымдары көрсетіле отырып, қойған қолдары болады.

56. Хеджирлеу құралдарымен мәміле жасау үшін инвестициялық шешімде Қағидалардың 55-тармағының 1) - 3), 7) - 12) тармақшаларында көрсетілген мәліметтермен өзге мыналар қамтылады:

1) хеджирлеу құралының түрі, жасалу мерзімі, көлемі, құны (сыйлықақысы), хеджирлеу операциясының жасалуы жоспарланатын нарығы көрсетілген хеджирлеу құралының жан-жақты сипатталуы және осы құралдың басқа да сипаттамалары (талаптары);

2) осы хеджирлеу құралын қолданудан күтілетін нәтижелер;

3) хеджирлеу объектісі тәуекелінің (базистік активінің) түрі (пайыздық, баға, валюталық және басқа түрлерін), сондай-ақ оны бағалау әдісі көрсетіле отырып, оны бағалау;

4) қажетті деректемелері (сәйкестендіру нөмірі, саны, құны, көлемі, валютасы) көрсетіле отырып, хеджирлеу объектісі;

5) осы операцияны жасау хеджирлеу объектісі бойынша ықтимал шығындардың (толық алынбаған кірістің) мөлшерін төмендетуге әкеп соқтыратынын растайтын есеп айырысу.

57. Қабылданған инвестициялық шешімді орындау қаржы құралдарымен мәмілелер жасауды жүзеге асыратын Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын Брокердің және (немесе) дилердің бөлімшесіне не қаржы құралдарымен мәмілелерді жасау бойынша қызмет көрсететін ұйымға беріледі.

6. Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық қызметі барысында тәуекелдерге мониторинг жүргізуді ұйымдастыруға қойылатын талаптар

58. Тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің бөлімшесі Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің қызметіне тұрақты мониторинг жасауды жүзеге асырады, тұрақты негізде тәуекелдерді бағалауды жүргізеді және тәуекелдердің деңгейін төмендету жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге қатысады, атап айтқанда:

1) тәуекелдерді талдау мен бағалауға қажет ақпаратты жинау барысын ұйымдастырады;

2) әдіснаманы әзірлейді және жетілдіреді және тәуекелдерді талдау мен бағалау процесін ұйымдастырады;

3) тәуекелдердің деңгейін төмендету жөніндегі іс-шараларды жоспарлайды және оған бастамашылық етеді, оның ішінде клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтері және (немесе) меншікті активтер есебінен сатып алынған қаржы құралдарын хеджирлеу қағидаттарын әзірлейді;

4) мыналарға талдау жүргізеді:

Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің бухгалтерлік балансына, сондай-ақ клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтері және (немесе) меншікті активтер бойынша кірістер мен шығындарға;

өтімділіктің төмендеуіне, қаржы құралдарына бағаның өзгеруіне;

клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтері және (немесе) меншікті активтер есебінен қалыптастырылған инвестициялық портфельге байланысты тәуекелдер дәрежесінің өзгеруіне;

клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтеріне және (немесе) меншікті активтерге, олардың тиімділігі мен өтімділігіне мынадай факторлардың ықпал етуін болжайды:

ел тәуекелі;

валюталық тәуекел;

қаржы құралдарын мерзімінен бұрын өтеу тәуекелі;

эмитент рейтингінің өзгеру тәуекелі;

5) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің жауапты бөлімшелерінің тәуекелдерді жүргізілетін операциялардың түрлері бойынша бөлу саясатын, қаржы құралдарымен операциялар бойынша белгіленген лимиттерді, шығындардың жол берілетін ең жоғары мөлшерін, «stop-loss», «take-profit» лимиттерін, гэп-позицияға лимиттерді және инвестициялық портфельді әртараптандыру бойынша нормаларды орындауын бақылайды;

6) тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралардың орындалуын бақылайды;

7) әлеуетті және ықтимал тәуекелдер келтіретін ішкі және сыртқы факторларды сәйкестендіреді және талдайды, олардың Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің қаржылық көрсеткіштеріне тигізген әсерінің дәрежесін және көрсетілетін қызметтердің сапасын бағалайды.

59. Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің жауапты бөлімшелері инвестициялық қызметтің, инвестициялық портфель бойынша кірістердің (шығыстардың) нәтижелеріне мониторинг жүргізу мақсатында мынадай іс-әрекеттерді жүзеге асырады:

1) клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтері және (немесе) меншікті активтер есебінен сатып алынған қаржы құралдарын есептеуге жауапты Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің бөлімшелері:

күн сайын клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтері және (немесе) меншікті активтер есебінен инвестициялық қызметтің нәтижесінде алынған кірістер мен шығындарды есептейді және тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшеге тиісті ақпарат ұсынады;

тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімше қаржы құралының нарықтық құны болмаған жағдайда, халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес қаржы құралының әділ құнына

және оны түзету қажеттілігіне жүргізілген бағалау нәтижелерін қолданады;

2) тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімше қаржы құралдары бойынша әділ бағаны айқындаудың дұрыстығына мониторинг жүргізеді.

60. Тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімше мыналар арқылы инвестициялық портфельдің өтімділігіне мониторинг жүргізеді:

1) сатып алуға ұсынылатын хеджирлеу құралдарын өтеу мерзімі бойынша қорытынды жасау үшін күн сайынғы активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерінің күн сайынғы кестесін пайдалану;

2) сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруіне сезімтал активтер мен міндеттемелер бойынша дюрация көрсеткіштерінің тұрақты мониторингін жүргізу;

3) қаржы құралдарымен операциялар бойынша өтімділікті жоғалту тәуекелін, валюта тәуекелін қадағалау;

4) валюта бағамының өзгерістеріне сезімталдықты айқындау үшін валюта құралдарының құнын бағалау жүргізілетін ашық валюта позицияларына немесе модельдеріне талдау жүргізу;

5) валюта бағамдарының өзгеруін талдау үшін қосалқы жүйелерді пайдалану.

Тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімше инвестициялық комитетті динамикадағы валюта тәуекеліне өтімділікті жоғалту тәуекелі жөніндегі позиция бойынша және сатып алу (сату) операцияларының түрлері бойынша хабардар етеді және активтер мен міндеттемелерді басқару саясатына сәйкес туынды қаржы құралдарының көмегімен валюта тәуекелін хеджирлеу құралдарын пайдалануға не белгіленген лимиттердің мөлшерін өзгертуге бастамашы болады.

61. Портфельдің құрылымын талдауға жауапты бөлімше ақша ағынын және активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерін мыналар арқылы бақылайды:

ақша ағыны графигінің және активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері графигінің көмегімен қажетті ақшаны бақылау;

VAR моделіне енгізілетін рұқсат етулерді ескере отырып, өтеу мерзімдері бойынша кірістілік деңгейін айқындау;

гэп-позициялар лимитінің сақталуына мониторинг жүргізу.

62. Тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімше пайыздық тәуекелдерді бағалауға арналған деректерді жинау мен талдау жүйесіне ие және пайыздық тәуекелдің және оның негізгі көздерінің (өтеу мерзімдеріндегі ерекшеліктер, қарыз капиталы нарығының мөлшерлемелері, кіріктіріме опциондар) мониторингін жүргізеді.

63. Тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімше:

1) тәуекел бағасы моделінің және ағымдағы бағаны нарықтық бағаға келтіру негізінде қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына сәйкес қаржы құралдарының әділ құнын бағалайды, оның ішінде Қағидалардың 2-қосымшасының 1-нысанына сәйкес баға тәуекелі бойынша стресс-тестинг жүргізеді;

2) бэк-тестинг өткізеді, атап айтқанда Басқарушы немесе Басқарушы болып табылатын брокер және (немесе) дилер жөніндегі тарихи деректерді пайдалану және стресс-тестингті жүргізу нәтижесінде есептелген қорытындыларды қаржы құралдарымен жасалынған операциялардың ағымдағы (нақты) нәтижелерінің қорытындыларымен салыстыру арқылы тәуекелдерді өлшеу рәсімдерінің тиімділігін тексереді;

3) қаржы құралдарымен мәмілелер жасауға қатысты инвестициялық шешімдерді қабылдау кезінде жүргізілген стресс-тестингтер мен бэк-тестингтердің нәтижелерін басқару органына және тәуекелді бағалау нәтижелерін және тұрақты стресс-тестингтерді пайдаланатын инвестициялық комитетке береді.

64. Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық қызметіндегі құқықтық тәуекелдердің мониторингін қамтамасыз ету мынадай іс-әрекеттер жасау арқылы жүзеге асырылады:

1) тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімше тұрақты негізде жауапты бөлімшелердің уәкілетті орган белгілеген пруденциалдық нормативтерді және әртараптандыру нормаларын орындауын бақылайды;

2) құқықтық қамтамасыз ету қызметін жүзеге асыратын бөлімше:

шарттардың жобаларына және шарттарға байланысты құжаттарға, Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің ішкі құжаттарының, оның ішінде қаржы құралдарымен операциялар жүргізуге қатыстыларының жобаларына құқықтық сараптама жүргізу

арқылы Басқарушы немесе Басқарушы болып табылатын брокер және (немесе) дилер қызметінің Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы және инвестициялық қорлар туралы заңнамасының талаптарына сәйкестігін бақылайды;

қызметкерлерді Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамасындағы өзгерістермен тұрақты негізде таныстыруды қамтамасыз етеді;

3) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің жауапты құрылымдық бөлімшелері:

Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы және инвестициялық қорлар туралы заңнамасындағы өзгеріспен байланысты қосымша тәуекелдердің пайда болу мүмкіндігін бағалайды;

қызметкерлерді Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің ішкі құжаттарымен таныстырады;

Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің шарттық қатынастарды сақтауын қамтамасыз етеді және қарсы серіктестердің өз міндеттемелерін сақтауын бақылайды.

65. Сауда бөлімшесі не бағалы қағаздар нарығында брокерлік қызметті жүзеге асыратын ұйым ұсынатын ақпаратты ескере отырып, клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтерін және (немесе) меншікті активтерді басқаруды және тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің бөлімшелері қарсы серіктестерінің қаржылық есептілігін, қарсы серіктестерді сәйкестендіруге қажетті мәліметтерді (құрылтай құжаттарының деректерін, бизнес-сәйкестендіру нөмірін (қарсы серіктеске бизнес-сәйкестендіру нөмірі берілмеген жағдайларды қоспағанда), сондай-ақ мекен-жайын, орналасқан жерін), қарсы серіктестердің қабылданған міндеттемелерді орындау қабілеттіне әсер ететін басқа да ақпаратты зерттеу арқылы талдау және мониторинг өткізеді және қарсы серіктестердің қызметі туралы жағымсыз ақпарат табылған жағдайда Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын Брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық комитетіне есеп дайындайды.

66. Клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтерін басқаруды және тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің бөлімшесі эмитенттің қаржылық жағдайына, эмитенттің қаржы құралдарының құнына немесе олардың өз міндеттемелерін орындау мүмкіндігіне ықпал ететін ақпараттың пайда болуына тұрақты негізде мониторинг жүргізеді. Ақпарат инвестициялық комитетке тоқсанына кем дегенде бір рет беріледі.

67. Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшесі Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің қаржылық жағдайының біршама нашарлауына және (немесе) оның өз міндеттемелері бойынша жауап беру мүмкіндігіне әсер ететін оқиғалар басталған жағдайда іс-шаралар жоспарын дайындауға бастамашылық етеді, сондай-ақ тиісті іс-шаралар жоспарын әзірлеу барысында ақпарат жинайды және Басқарушы немесе Басқарушы болып табылатын брокер және (немесе) дилер бөлімшелерінің іс-әрекеттерін үйлестіреді.

Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің қаржылық жағдайының біршама нашарлауына және (немесе) оның өз міндеттемелері бойынша жауап беру мүмкіндігіне әсер ететін оқиғалар тізбесі, сондай-ақ осындай оқиғалардың басталуын сипаттайтын көрсеткіштер Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық комитетімен бекітіледі, Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің ішкі құжаттарымен айқындалады және жоғарыда көрсетілген тізбеде мыналар қамтылады, бірақ олармен шектелмейді:

қысқа уақыт аралығында қаржы құралдары бағаларының біршама өзгеруімен сипатталатын қор нарығындағы ахуалдың өзгеруі;

басқаруға қабылданған активтердің едәуір қысқаруы;

Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің қаржылық көрсеткіштерінің нашарлауы;

меншікті капиталдың біршама төмендеуі;

пруденциалдық нормативтер мәндерінің біршама өзгеруі;
Қағидалардың 34-тармағының 1) тармақшасында көрсетілген жағдайлардың туындауы;
бағалы қағаздар нарығындағы қызметтің кәсіби түрлерін жүзеге асыруға берілген лицензия қолданысының тоқтатыла тұруы немесе лицензиядан айырылуы;

Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің немесе оның ірі акционерінің дефолт немесе банкрот болуы;

Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің ішкі құжаттарында айқындалған өзге де оқиғалар.

Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің басқару органы Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшесі әзірлеген іс-шаралар жоспарын атқарушы органмен келісілгеннен кейін бекітеді.

7. Брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының қызметі барысында тәуекелдерге мониторинг жүргізуді ұйымдастыруға қойылатын талаптар

68. Тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының бөлімшесі брокердің және (немесе) дилердің немесе Брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының қызметіне тұрақты мониторинг жүргізеді, тұрақты негізде тәуекелдерді бағалайды және тәуекелдердің деңгейін төмендету жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге қатысады, атап айтқанда:

- 1) тәуекелдерді талдау мен бағалауға қажет ақпаратты жинау барысын ұйымдастырады;
- 2) клиенттердің төлем қабілеттілігі мен қаржылық жағдайына мониторинг және талдау жасау процесін ұйымдастырады;
- 3) әдіснаманы әзірлейді және жетілдіреді және тәуекелдерді талдау мен бағалау процесін ұйымдастырады;
- 4) тәуекелдерді басқару әдістерін әзірлейді;
- 5) тәуекелдердің деңгейін төмендету жөніндегі іс-шараларды жоспарлайды және оған бастамашылық етеді;
- 6) тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралардың орындалуын бақылайды;
- 7) әлеуетті және ықтимал тәуекелдер келтіретін ішкі және сыртқы факторларды сәйкестендіреді және талдайды, олардың брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының қаржылық көрсеткіштеріне тигізген әсерінің дәрежесін және көрсетілетін қызметтердің сапасын бағалайды;
- 8) осы тараудың талаптарына сәйкес тәуекелдерді жабу коэффициентінің мәнін және бір клиентке тәуекелдерді есептейді;
- 9) төлем қабілетсіздігінің тәуекелдерін шектеу бойынша критерийлер мен ұсыныстар әзірлейді.

69. Тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының бөлімшесі ақша ағынын және активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерін Қағидалардың 61-тармағында көзделген тәртіппен бақылайды.

70. Шарттық қатынастарды, Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы және инвестициялық қорлар туралы заңнамасының талаптарын және брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының ішкі саясатын сақтау мониторингін қамтамасыз ету Қағидалардың 64-тармағында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

71. Брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының меншікті активтерін басқаруды және тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшелері брокерлік қызметтер көрсету туралы шарттарды жасасқан қарсы серіктестері мен клиенттерінің қаржылық есептілігін, қарсы серіктестерді сәйкестендіруге қажетті мәліметтерді (заңды тұлғалар үшін құрылтай құжаттарының деректерін, бизнес-сәйкестендіру нөмірін (қарсы серіктеске немесе клиентке бизнес-сәйкестендіру нөмірі берілмеген жағдайларды қоспағанда), сондай-ақ орналасқан жерінің мекен-жайын, жеке тұлғалар үшін жеке басын куәландыратын құжаттың деректерін, жеке сәйкестендіру

нөмірін (клиентке жеке сәйкестендіру нөмірі берілмеген жағдайларды қоспағанда)), қарсы серіктес пен клиенттің қабылданған міндеттемелерді орындау қабілеттілігіне әсер ететін басқа да ақпаратты зерделеу арқылы талдау және мониторинг жүргізеді және қарсы серіктестері мен клиенттерінің қызметі туралы жағымсыз ақпарат табылған жағдайда брокердің және (немесе) дилердің басқару органына және (немесе) брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының инвестициялық комитетіне есеп дайындайды.

72. Брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының басқару органы (қадағалау кеңесі) брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының қаржылық жағдайының біршама нашарлауына әсер ететін оқиғалар басталған жағдайда, іс-шаралар жоспарын бекітеді.

Брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының қаржылық жағдайының біршама нашарлауына және (немесе) оның өз міндеттемелері бойынша жауап беру мүмкіндігіне әсер ететін оқиғалар тізбесі, сондай-ақ осындай оқиғалардың басталуын сипаттайтын көрсеткіштер брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының басқару органымен (қадағалау кеңесімен) бекітіледі және жоғарыда көрсетілген тізбеде осы Қағидалардың 67-тармағында көрсетілген оқиғалар қамтылады, бірақ олармен шектелмейді.

73. Брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшесі тәуекелдерді жабу коэффициентінің мәндерін және мынадай:

1) бағалы қағаздардың халықаралық (шетелдік) нарықтарында бағалы қағаздарды сатып алуға (сатуға) клиенттік тапсырысты орындау;

2) сауда-саттықты ұйымдастырушының сауда жүйесіне бағалы қағаздарды сатып алуға (сатуға) өтінім беру;

3) клиенттің банк шотынан ақшаны есепке жазуға (есептен шығаруға) бұйрықты қабылдау;

4) бағалы қағаздарды номиналды ұстауға енгізуге (ұстаудан шығаруға) бұйрықты қабылдау;

5) тікелей және кері репо операцияларын ашу операцияларының жүзеге асырылу шамасына қарай бір сауда күні ішінде бір клиентке тәуекелдерді есептейді.

74. Брокер және (немесе) дилер немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушы бір сауда күні ішінде олардың атынан және (немесе) есебінен:

1) бағалы қағаздардың халықаралық (шетелдік) нарығында мәмілелер жасауға клиенттік тапсырыстар қабылдамаған;

2) сауда-саттықты ұйымдастырушының сауда жүйесіне бағалы қағаздарды сатып алуға (сатуға) өтінімдер бермеген клиенттерге қатысты бір клиентке тәуекелдер есептелмейді.

75. Тәуекелдерді жабу коэффициентінің мәні брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушы қаражатының мәмілелер жасау нәтижесінде туындаған шартты және ықтимал міндеттемелерді жабу үшін жеткіліктілігін сипаттайды және бірден кем болмайды.

Тәуекелдерді жабу коэффициентінің мәні (бұдан әрі – ТЖК) мынадай формула бойынша есептеледі:

$$ТЖК = МК / (Кт + От),$$

мұнда:

1) МК – брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының, мыналарды:

брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын және Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары жөніндегі Комитет Басқармасы 1998 жылғы шілдеде бекіткен 38 «Материалдық емес активтер» Қаржылық есептіліктің халықаралық стандартына сәйкес келетін Басқарушының негізгі қызметінің мақсаты үшін сатып алынған лицензиялық бағдарламалық қамтамасыз етуді қоспағанда, материалдық емес активтерді;

брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының, мына:

MICEX (Moscow Interbank Currency Exchange Index);

DAX (Deutscher Aktienindex);

CAC 40 (Compagnie des Agents de Change 40 Index);

NIKKEI - 225 (NIKKEI - 225 Index);

TOPIX (Tokyo Price Index);

HSI (Hang Seng Index);
ENXT 100 (Euronext 100);
RTSI (Russian Trade System Index);
DJIA (Dow Jones Industrial Average);
S&P 500 (Standard and Poor's 500 Index);
FTSE 100 (Financial Times Stock Exchange 100 Index);
KASE (Kazakhstan Stock Exchange);

MSCI World Index (Morgan Stanley Capital International World Index) есептік көрсеткіштердің (индекстердің) құрамына кіретін эмитенттердің акцияларын қоспағандағы заңды тұлғаның акцияларына (жарғылық капиталда қатысу үлестері) инвестицияларды шегергендегі меншікті капиталы;

2) Кт – төлем қабілетсіздігінің тәуекелі, ол:

брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының және оның клиенттерінің атынан сауда-саттықты ұйымдастырушының сауда жүйесіне берілген бағалы қағаздарды сатып алуға және сатуға белсенді өтінімдер;

бағалы қағаздардың халықаралық (шетелдік) нарықтарында брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының және оның клиенттерінің атынан берілген бағалы қағаздарды сатып алуға және сатуға белсенді өтінімдер;

бағалы қағаздардың халықаралық (шетелдік) нарықтарында брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының және оның клиенттерінің атынан бағалы қағаздармен жасалған, есептелмеген мәмілелер;

ашық репо операциялары көлемінің сомасы ретінде есептеледі, ол:

тура репоның ашық операциялары бойынша қамтамасыз ету болып табылатын дисконтты ескергендегі бағалы қағаздардың нарықтық құны мен тура репоның көрсетілген операцияларын ашу нәтижесінде тартылған ақша сомасының арасындағы айырмашылық;

кері репо операцияларын ашу нәтижесінде орналастырылған ақша сомасы мен осы репо операциялары бойынша қамтамасыз ету болып табылатын дисконтты ескергендегі бағалы қағаздардың нарықтық құны арасындағы айырмашылық сомасы ретінде есептеледі;

мыналарды шегергенде:

брокердің және (немесе) дилердің не брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының банк шотындағы, олардың атынан осы тармақшаның екінші және үшінші абзацтарында көрсетілген сатып алуға арналған өтінімдер берілген клиенттердің ақшасын (осы клиенттердің атынан берілген өтінімдер көлемінің сомасы шегінде);

брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының банк шотындағы ақшасын (брокер және (немесе) дилер немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушы өз атынан берген, осы тармақшаның екінші және үшінші абзацтарында көрсетілген сатып алуға арналған өтінімдер көлемінің сомасы шегінде);

олардың атынан брокер және (немесе) дилер не брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушы осы тармақшаның екінші және үшінші абзацтарында көрсетілген сатып алуға арналған өтінімдерді берген клиенттердің кастодианның банк шотындағы ақшасын (осы клиенттердің атынан берілген өтінімдер көлемінің сомасы шегінде);

олардың атынан осы тармақшаның екінші және үшінші абзацтарында көрсетілген сатып алуға арналған өтінімдер берілген брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының номиналды ұстауды есепке алу жүйесінде ашылған клиенттердің жеке шоттарындағы (қосалқы шоттарындағы) және осы өтінімдердің мәні болып табылатын бағалы қағаздарды (осы клиенттердің атынан берілген өтінімдер көлемінің сомасы шегінде);

брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының өзінің жеке шотындағы бағалы қағаздарын (брокер және (немесе) дилер немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушы өз атынан берген, осы тармақшаның екінші және үшінші абзацтарында көрсетілген сатып алуға арналған өтінімдер көлемінің сомасы шегінде);

брокер және (немесе) дилер немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушы клиенттерінің кастодианның номиналды ұстауды есепке алу жүйесінде ашылған жеке шоттарындағы (қосалқы шоттарындағы) және осы өтінімдердің мәні болып табылатын бағалы қағаздарын (осы клиенттердің атынан берілген өтінімдер көлемінің сомасы шегінде);

брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының номиналды ұстауды есепке алу жүйесінде ашылған клиенттердің жеке шоттарындағы (қосалқы шоттарындағы) және осы тармақшаның бесінші абзацында көрсетілген репо операцияларының мәні болып табылатын бағалы қағаздарды (осы клиенттердің атынан ашылған репо операциясы көлемінің сомасы шегінде);

брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының өзінің жеке шотындағы және осы тармақшаның бесінші абзацында көрсетілген репо операцияларының мәні болып табылатын бағалы қағаздарын (брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының өз атынан ашылған кері репо операциялары көлемінің сомасы шегінде);

брокер және (немесе) дилер немесе Басқарушы клиенттерінің кастодианның номиналды ұстауды есепке алу жүйесінде ашылған жеке шоттарындағы (қосалқы шоттарындағы) және осы тармақшаның бесінші абзацында көрсетілген репо операцияларының мәні болып табылатын бағалы қағаздарын (осы клиенттердің атынан ашылған репо операциясы көлемінің сомасы шегінде);

3) От – брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының ұйымдастырылған және бағалы қағаздардың халықаралық (шетелдік) нарықтарында бағалы қағаздармен сауда-саттығының жылдық көлемінің орташа шамасының, соңғы өткен үш жылда 0,0015-ке тең операциялық тәуекелдің және 0,035-ке тең есептік коэффициенттің қосындысы ретінде есептелетін операциялық тәуекел.

Жаңадан құрылған брокер және (немесе) дилер немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушы үшін операциялық тәуекел қаржы жылының аяқталуы бойынша есептеледі және сауда-саттықты ұйымдастырушының сауда жүйесіндегі сауда-саттықтың жылдық көлемінің орташа шамасы өткен жылдар санына қарай есептеледі.

76. «Бір клиент» деген термин ретінде клиенттік тапсырысты орындау барысында брокер және (немесе) дилер немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушыда, бағалы қағаздармен мәміле жасаудың нәтижесінде үшінші тараптың алдында ақша және (немесе) бағалы қағаздарды жеткізу бойынша міндеттеме туындауы мүмкін әрбір жеке немесе заңды тұлғаны түсінген жөн.

77. Бір клиентке тәуекелдің көлемі брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының ақша және (немесе) бағалы қағаздарды жеткізу бойынша шартты және ықтимал міндеттемелердің, осы клиенттің брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының банктік шотындағы ақша сомасын шегергенде, банк шотындағы жиынтығы ретінде есептеледі.

78. Брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының бір клиентке тәуекел көлемінің, брокер және (немесе) дилер немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының меншікті капиталына қатысы мыналардан:

1) сенімділік (төлем қабілеттілігі) дәрежесі жоғары санатқа жатқызылған клиенттер үшін - 0,25-тен;

2) сенімділік (төлем қабілеттілігі) дәрежесі төмен санатқа жатқызылған клиенттер үшін - 0,10-нан аспайды.

Брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының ішкі құжаттарымен айқындалған басқа санаттарға жатқызылған клиенттер үшін тәуекел көлемінің қатысын осы брокер және (немесе) дилер дербес, бірақ осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында белгіленген шекте белгілейді.

79. Бір клиентке тәуекелдер мәндерін есептеу Қағидалардың 5-қосымшасына сәйкес нысан бойынша есеп түрінде ресімделеді.

80. Брокер және (немесе) дилер немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушы Қағидалардың 79-тармағында баяндалған ақпаратты электрондық тасымалдағышта күн сайын резервтеуді және сақтауды қамтамасыз етеді.

8. Ішкі бақылауды және ішкі аудитті ұйымдастыруға қойылатын талаптар

81. Брокерде және (немесе) дилерде, Басқарушыда ішкі бақылау жүйесі:

1) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметін жүзеге асыру тиімділігі мен өтімділігін

тексеру және ықтимал шығындарды айқындау арқылы брокер және (немесе) дилер, Басқарушы қызметінің операциялық және қаржылық тиімділігін қамтамасыз ету;

2) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қаржылық есептілігінің дәйекті және сапалы жасалуын тексеру арқылы қаржылық және басқару ақпаратының сенімді, толық және уақтылы болуын қамтамасыз ету;

3) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының бағалы қағаздар нарығы, инвестициялық қорлар және акционерлік қоғамдар туралы Қазақстан Республикасының заңнамасы талаптарының, брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі саясаты мен рәсімдерін айқындайтын құжаттардың сақталуын тексеру арқылы бағалы қағаздар нарығы, инвестициялық қорлар және акционерлік қоғамдар туралы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын сақтауды қамтамасыз ету үшін құрылады.

82. Ішкі бақылау жүйесі өзара байланысты бес элементтен тұрады:

- 1) басқарушылық бақылау;
- 2) тәуекелді анықтау және бағалау;
- 3) бақылауды жүзеге асыру және өкілеттіктерді бөлу;
- 4) ақпарат және өзара іс-әрекет жасау;
- 5) мониторинг жүргізу және кемшіліктерді түзету.

83. Ішкі бақылау жүйесі мынадай үш кезеңнің үздіксіз кезекпен өту принципі бойынша жұмыс істеуге тиіс:

1) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі құжаттарына рәсімдерді қосу жолымен ішкі бақылау жүйесін (тиімділікті бағалау нәтижелерін ескере отырып) құру;

2) жұмыста брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі құжаттарында айқындалған ішкі бақылау жүйесінің рәсімдерін пайдалану;

3) ішкі бақылау жүйесінің тиімділігіне бағалау жүргізу.

84. Ішкі бақылау жүйесіне:

1) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқару органына (қадағалау кеңесіне) және атқарушы органына қаржылық қызметтің жоспарлы көрсеткіштерін қоса бере отырып, брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қаржылық қызметінің ағымдағы нәтижелері туралы есептерді ұсыну арқылы қойылған мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуін тексеру;

2) бөлімше басшысының жоспарлық көрсеткіштерден ауытқулардың болуына жүргізген мониторинг және осындай ауытқулардың себептерін анықтау қамтылатын бөлімше қызметінің нәтижелерін тұрақты түрде бақылауы;

3) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басшы қызметкерлерінің брокер және (немесе) дилер, Басқарушы бөлімшелері басшыларының жоспарлық көрсеткіштерден ауытқуларды және жоспарлық көрсеткіштердің орындалмау себептерін көрсету қамтылатын бөлімшелер қызметінің нәтижелері туралы стандартты есептерін тексеруі;

4) брокер және (немесе) дилер, Басқарушы лицензияланатын қызмет түрлері шеңберінде жүзеге асыратын операцияларды екі деңгейлі бақылау;

5) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының мүлкіне қол жетімділікті шектеу;

6) белгіленген лимиттердің сақталуын және анықталған сәйкессіздіктерді жою жөніндегі іс-шаралардың іске асырылуын тексеру;

7) міндетті рұқсат етуді талап ететін операциялар тізбесіне қойылатын талаптарды белгілеу;

8) операцияларды жасау талаптарын және брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметіне байланысты тәуекелдерді басқару модельдерін қолдану нәтижелерін тексеру;

9) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының есебінде және есептілігінде жүргізілген операциялардың уақтылы, дұрыс, толық және дәл көрсетілуін тексеру;

10) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметтерін қылмыстық мақсатта, заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату) және терроризмді қаржыландыру мақсатында пайдалануды болдырмау кіреді.

85. Басқару органы (қадағалау кеңесі) ішкі бақылау жүйесінің жағдайына объективті баға және оларды жетілдіру бойынша ұсынымдар беру жолымен ішкі бақылаудың бірдей жүйесінің болуын және жұмыс істеуін қамтамасыз ету функцияларын жүзеге асыру кезінде туындайтын міндеттерді шешу мақсатында ішкі аудит қызметі құрылады.

Ішкі бақылау жүйесі мен брокер және (немесе) дилер, Басқарушы қызметінің барлық аспектілері

бойынша тәуекелдерді басқару бірдейлігі мен тиімділігін бағалау, брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі қағидалар мен рәсімдерді сақтауын, ішкі және сыртқы аудиторлардың ұсынымдарын, ықпал ету шаралары және уәкілетті органның қаржы нарығындағы қызметті жүзеге асыруға қатысты белгіленген талаптарының орындалуын бақылау, брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының бөлімшелері мен жұмысшыларының өздеріне жүктелген міндеттер мен тапсырмаларды орындау барысы туралы уақтылы және дұрыс ақпарат беруін, сондай-ақ жұмысты жақсарту жөніндегі пәрменді және тиімді ұсынымдар беруін қамтамасыз ету ішкі аудиттің мақсаты болып табылады.

86. Ішкі аудит қызметінің басшысы мен қызметкерлерін брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқару органы (қадағалау кеңесі) тағайындайды және тексерілетін брокер және (немесе) дилер, Басқарушы бөлімшесінің, сондай-ақ олардың филиалдары мен өкілдіктерінің қызметіне байланысты барлық қажетті, оның ішінде бағалы қағаздар нарығындағы коммерциялық және қызметтік құпияны құрайтын құжаттарға қол жеткізе алады.

87. Ішкі аудит қызметінің басшысы мен қызметкерлері мынадай талаптарға сәйкес келеді:

жоғары экономикалық, заңгерлік, математикалық немесе техникалық білімі бар;

брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамасын біледі;

қаржылық қызметтерді көрсету немесе реттеу саласында бір жылдан кем емес еңбек өтілі (тәжірибесі) бар;

ішкі аудит немесе тәуекелдерді басқару жүйесі бойынша мамандандырылған курстардан өткенін дәлелдейтін сертификаты немесе басқа құжаты бар;

экономикалық қызмет саласындағы қылмысы үшін немесе орташа ауыр қылмысы, ауыр және аса ауыр қылмысы үшін заңмен белгіленген тәртіппен өтелмеген немесе алынбаған соттылдығы жоқ.

88. Ішкі аудит қызметі лицензияланатын қызмет түрлерін жүзеге асыруға тартылған бөлімшелердің қызметін жарты жылда бір реттен кем емес кезеңділікпен тексереді.

Ішкі аудит қызметі Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық комитетінің, брокердің және (немесе) дилердің немесе Басқарушының филиалдары мен өкілдіктерінің, сондай-ақ қызметтің лицензияланатын түрлерін жүзеге асыруға тартылмаған бөлімшелердің қызметін бір реттен кем емес кезеңділікпен тексереді.

Тексеру жоспарын брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқару органы (қадағалау кеңесі) бекітеді.

89. Ішкі аудит қызметінің негізгі функциялары:

1) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының бөлімшелерін, филиалдары мен өкілдіктерін, сондай-ақ Басқарушының, Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық комитетін тексеру;

2) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқару органына (қадағалау кеңесіне), атқарушы органына орын алған кемшіліктер туралы тұжырымдар және брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметін жақсарту жөніндегі ұсынымдар қамтылатын тексеру нәтижелері бойынша есептерді дайындау;

3) анықталған тәуекелдер деңгейін төмендетуді немесе бөлімше басшыларының және (немесе) басқару органдарының (қадағалау кеңесінің) брокер және (немесе) дилер, Басқарушы үшін анықталған тәуекелдердің жарамдылығы туралы шешімді қабылдауын құжаттауды қамтамасыз ететін брокер және (немесе) дилер, Басқарушы бөлімшелерінің тексеру нәтижелері бойынша брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының бөлімшелері мен органдары қабылдаған шаралардың тиімділігіне бақылау жасауды жүзеге асыру;

4) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі және сыртқы аудит жасалу қажет операцияларындағы тәуекел саласын айқындау;

5) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі бақылау рәсімдерін брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басшылығына және сыртқы пайдаланушыларға берілетін қаржылық ақпараттың дәйектілігін және дәлдігін қамтамасыз ету мәніне бағалау;

6) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі құжаттарымен көзделген басқа да функциялар болып табылады.

90. Ішкі аудит қызметі жүргізетін тексеру барысында мынадай мәселелер қаралуы тиіс:

1) ішкі бақылаудың процестері мен рәсімдерін тексеру, олардың тиімділігін бағалау;

2) тәуекелдерді бағалау методологиясының және тәуекелдерді басқару рәсімдерінің (операцияларды жасау әдістерінің, бағдарламаларының, қағидаларының, тәртіптерінің және рәсімдерінің) қолданылуы мен тиімділігінің толықтығын тексеру;

3) деректер базасының тұтастығына және оларға рұқсатсыз кіруден қорғауға бақылау жасауды, кездейсоқ жағдайлардағы іс-қимыл жоспарларының болуын қоса алғанда, автоматтандырылған ақпараттық жүйелердің жұмыс істеу тиімділігін тексеру;

4) бухгалтерлік есеп пен есептіліктің дәйекті, толық, объективті және уақтылы болуын, сондай-ақ ақпарат пен есептілікті жинаудың және ұсынудың сенімді және уақтылы болуын тексеру;

5) брокер және (немесе) дилер, Басқарушы қызметінің лицензияланатын түрі шеңберінде брокер және (немесе) дилер, Басқарушы ұсынатын кез келген мәліметтер мен ақпараттың дәйекті, толық, объективті және уақтылы болуын тексеру;

6) брокер және (немесе) дилер, Басқарушы мүлкінің сақталуын қамтамасыз ету үшін қолданылатын тәсілдерді (әдістерді) тексеру;

7) брокер және (немесе) дилер, Басқарушы қызметінің лицензияланатын түрі шеңберінде жасалатын операциялардың барлық түрлерінің экономикалық мақсатқа лайықтылығын және тиімділігін бағалау;

8) Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы, инвестициялық қорлар және акционерлік қоғамдар туралы заңнамасының талаптарын сақтау мақсатында құрылған жүйелерді тексеру;

9) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметкерлерін басқару қызметінің жұмысын бағалау;

10) күн сайынғы баланстарды өңдеудің дұрыстығы;

11) есеп саясатының қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына сәйкес келуі;

12) клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтерімен және (немесе) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының меншікті активтерімен заңсыз айла-шарғы жасау фактілерінің болуы;

13) клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтері және (немесе) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының меншікті активтерін есепке алудың дұрыстығы.

91. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқару органы (қадағалау кеңесі) мен атқарушы органы ішкі аудит қызметінің есептерін талдайды және ішкі аудит қызметінің брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының кейінгі қызметінде анықталған бұзушылықтарға жол бермеу жөніндегі шараларды қабылдайды.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көрсетілген шаралар брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқару органы (қадағалау кеңесі) мен атқарушы органының шешімдері (қаулылары) түрінде ресімделеді.

92. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының атқарушы органы ішкі аудит қызметінің ұсынымдарын орындауға жедел бақылау жасауды жүзеге асырады және брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқару органының (қадағалау кеңесінің) алдында осындай бақылау нәтижелері туралы есеп береді.

93. Комитетке брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі аудит қызметінің есептері сұрау салуы бойынша беріледі.

9. Ақпарат алмасу жүйесін ұйымдастыруға қойылатын талаптар

94. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының басқару органы (қадағалау кеңесі) өз функцияларын жүзеге асыру үшін:

1) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының бюджетті талдау мен жоспарлауды жүзеге асыратын бөлімшелерінен – өткен есепті кезеңнің сол кезеңімен және қызметтің жоспарланған көрсеткіштерімен салыстырғандағы брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қаржылық-шаруашылық қызметінің ағымдағы нәтижелері туралы есептерді – тоқсан сайынғы негізде;

2) ішкі аудит қызметінен – орын алған кемшіліктер туралы тұжырымдар және брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметін жақсарту бойынша ұсынымдар қамтылатын тексерулер нәтижелері бойынша есептерді – есептердің дайындалу шамасына қарай;

3) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының атқарушы органынан – ішкі аудит қызметінің брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметін жақсарту бойынша ұсынымдарының орындалуына бақылау жасау нәтижелері туралы есепті – тоқсан сайынғы негізде алады.

Басқару органына (қадағалау кеңесіне) ұсынылатын ақпарат басқару органы (қадағалау кеңесі) отырысының күн тәртібіне қосылады немесе басқару органының (қадағалау кеңесінің) мүшелеріне брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының бірінші басшысының немесе оның орнындағы адамның қойылған қолымен және брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының мөрімен расталған ілеспе хатпен жіберіледі.

95. Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің басқару органы өз функцияларын жүзеге асыру үшін Қағидалардың 94-тармағында санамаланған ақпаратқа қосымша:

1) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшелерінен Қағидалардың 2-қосымшасына сәйкес стресс-тестинг және бэк-тестинг қорытындыларын – әрбір екі ай сайын;

2) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің клиенттердің инвестициялық басқаруға берілген активтерін және (немесе) меншікті активтерін басқаруды жүзеге асыратын бөлімшелерінен:

клиенттердің инвестициялық басқаруға берілген активтерін және (немесе) меншікті активтерді инвестициялық басқару қызметін жүзеге асыру кезінде пайдаланылатын ақпаратты талдау нәтижелері туралы жиынтық есепті – тоқсан сайынғы негізде;

қабылданған инвестициялық шешімдер туралы есепті – жарты жылда кемінде бір рет алады.

96. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының атқарушы органы өз функцияларын жүзеге асыру үшін:

1) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының бюджетті талдау мен жоспарлауды жүзеге асыратын бөлімшесінен – өткен есепті кезеңнің сол кезеңімен және қызметтің жоспарланған көрсеткіштерімен салыстырғандағы брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қаржылық-шаруашылық қызметінің ағымдағы нәтижелері туралы есептерді – тоқсан сайынғы негізде;

2) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының кірістерін (шығыстарын) қадағалап отыратын брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының бөлімшесінен – қызмет түрлері, аумақтық және қызметтік бөлімшелері бойынша динамиканы қоса алғанда, қаржылық қызметтің жоспарлы көрсеткіштерін қоса бере отырып, брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының кірістері (шығыстары) туралы ай сайынғы есептерді – тоқсан сайынғы негізде;

3) ішкі аудит қызметінен – орын алған кемшіліктер туралы тұжырымдар және брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының қызметін жақсарту бойынша ұсынымдар қамтылатын тексерулер нәтижелері бойынша есептерді – есептердің дайындалу шамасына қарай;

4) клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтерін және (немесе) меншікті активтерді басқаруды және тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшелерден – қарсы серіктестер мен клиенттердің қызметі туралы жағымсыз ақпараттың табылуы туралы есепті – қарсы серіктестер мен клиенттердің қызметі туралы жағымсыз ақпараттың табылуына қарай;

5) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ақпараттық қамтамасыз ету бөлімшесінен тоқсанына бір рет мыналар туралы ақпаратты:

аппараттық-бағдарламалық техникалық кешендердің жағдайы;

есепті кезең ішінде анықталған техникалық проблемалар;

брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі рәсімдерінде анықталған сәйкессіздіктер;

проблемалар мен сәйкессіздіктердің қайталап туындауын жою және болдырмау үшін қабылданған шаралар;

6) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының барлық бөлімшелерінен:

бөлімшелердің не қызметкерлердің белгіленген Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы, инвестициялық қорлар және акционерлік қоғамдар туралы заңнамасының, сондай-ақ Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасының және брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі құжаттарының талаптарын бұзуы туралы ақпаратты – ақпараттың туындауына қарай;

дербес анықталған бұзушылықтар және анықталған бұзушылықтарды жою бойынша қабылданған шаралар туралы есептерді – ақпараттың туындауына қарай алады.

97. Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің атқарушы органы өз функцияларын жүзеге асыру үшін Қағидалардың 96-тармағында көрсетілген ақпаратқа қосымша:

1) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық шешімді қабылдауға қажет ақпаратты жинауды, өңдеуді және талдауды жүзеге асыратын бөлімшесінен –Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтері есебінен Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық қызметін жүзеге асыру кезінде пайдаланылатын ақпаратты талдау нәтижелері туралы жиынтық есепті – тоқсан сайынғы негізде;

2) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшесінен –белгіленген инвестициялау лимиттерін сақтау (пайдалану) туралы ақпаратты Қағидалардың 3-қосымшасына сәйкес тоқсан сайынғы негізде;

3) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтерін және (немесе) меншікті активтерді және (немесе) басқаруды және тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшелерінен – бөлімшелердің не қызметкерлердің белгіленген инвестициялау лимиттерін бұзуы туралы ақпаратты – ақпараттың туындауына қарай;

4) клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтерін және (немесе) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтерін инвестициялық басқаруды жүзеге асыратын бөлімшеден –қабылданған инвестициялық шешімдер туралы есепті – жарты жылда кем дегенде бір рет алады.

98. Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық комитеті өз функцияларын жүзеге асыру үшін:

1) клиенттердің (инвестициялық қорлардың) инвестициялық басқаруға қабылданған активтерін және (немесе) меншікті активтерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшеден:

қалыптасып отырған геосаяси жағдайларға, инвестициялау валютасына және экономика секторына қарай инвестициялау нарықтарының тартымдылық дәрежесі бойынша макроэкономикалық талдауды – жарты жылдықта кем дегенде бір рет;

эмитенттердің қаржылық жағдайын, қабылданған міндеттемелер бойынша жауап беру қабілетін, осы эмитенттердің қаржы құралдарына инвестициялауға байланысты тәуекелдерді талдауды қоса алғанда, эмитенттерді және олар шығарған (берген) қаржы құралдарын талдауды – тоқсанына кем дегенде бір рет;

портфельдің құрылымы, кірістіліктің өзгеру динамикасы туралы мәліметтерді қамтитын инвестициялық портфельді талдау, шығынды позицияларды және портфельдің құрылымын оңтайландыру жөніндегі ұсыныстарды талдауды – тоқсанына кем дегенде бір рет;

инвестициялық басқаруға қабылдану болжанып отырған активтер мөлшерінің, сондай-ақ оларды орындау мерзімдері бойынша басқаруға қабылданған инвестициялық портфель (портфельдер) міндеттемелері құрылымының болжамы (ақшаның және (немесе) инвестициялық басқаруға берілген активтердің сомасы туралы ақпарат қамтылатын клиенттердің, оның ішінде инвестициялық қор пайшыларының, акционерлерінің құрылымын талдау негізінде) қамтылатын талдауды – тоқсанына кем дегенде бір рет;

міндеттемелерді белгіленген мерзімдер ішінде өтеу үшін қажетті өтімді активтерді жұмылдыру қабілетінің өзгеруін ескере отырып, гәп-позициялар лимиттерінің сақталуын шолу, оның ішінде шетел валютасындағы міндеттемелерді өтеу үшін қажетті шетел валютасындағы өтімді активтерді қалыптастыру қабілетінің мониторингі кіретін ақша ағынын (өтімділікті) басқару жөніндегі ақпаратты – күн сайынғы негізде;

қарсы серіктестер мен клиенттердің қызметі туралы жағымсыз ақпарат табылғаны туралы есепті – табылғанына қарай;

эмитенттің қаржылық жағдайының мониторингін, сондай-ақ эмитенттің қаржы құралдарының құнына немесе оның өз міндеттемелерін орындау қабілетіне әсерін тигізетін ақпараттың пайда болуы туралы есепті – тоқсанына кем дегенде бір рет;

2) инвестициялық шешім қабылдауға қажет ақпаратты жинауды, өңдеуді және талдауды жүзеге асыратын бөлімшеден – ұсынымдарды және тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшеден –

қаржы құралдарымен операциялар бойынша мынадай лимиттерді белгілеу (қайта қарау) бойынша қорытындыларды:

бір эмитенттің қаржы құралдарына инвестициялау көлемі бойынша, сондай-ақ осы эмитенттің қаржы құралдарына инвестициялаумен байланысты тәуекелдерді және осы тәуекелдердің уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген пруденциалдық нормативтердің мәніне инвестициялық комитет бекіткен қаржы құралдарымен операцияларды жасауға арналған лимиттер, сондай-ақ уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген лимиттер шегінде ықпалын көрсете отырып, осы эмитенттің қаржы құралдарының түрлері бойынша лимиттерді – тоқсанына кем дегенде бір рет;

«stop - loss» және «take - profit» лимиттерін – айына кем дегенде бір рет;

тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімше жүргізетін талдау негізінде гәп-позиция лимиттерін – тоқсанына кем дегенде бір рет;

3) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшесінен:

клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтері және (немесе) меншікті активтер бойынша инвестициялық портфельдің өтімділігін жоғалту тәуекелі бойынша кредиттік, пайыздық, валюталық, қор тәуекелдеріне ұшырағыштығы туралы қорытындыны – ай сайынғы негізде;

Қағидалардың 2-қосымшасына сәйкес стресс-тестинг және бэк-тестинг нәтижелерін – әрбір екі ай сайын;

қарсы серіктестер мен клиенттердің қызметі туралы жағымсыз ақпараттың табылуы туралы есепті – қарсы серіктестер мен клиенттердің қызметі туралы жағымсыз ақпараттың табылуна қарай;

4) қаржы құралдарымен мәмілеле жасауды жүзеге асыратын бөлімшеден – инвестициялық шешімдердің орындалуы туралы ақпаратты – апта сайынғы негізде алады.

99. Ішкі аудит қызметі брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының барлық бөлімшелерінен, филиалдарынан, өкілдіктерінен, инвестициялық комитетінен (Басқарушылар үшін) және қызметкерлерінен өз функцияларын жүзеге асыруға қажет кез келген құжаттар мен ақпаратты ішкі аудит қызметінің сұратуларында көрсетілген мерзімде алады.

100. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшесі өз функцияларын жүзеге асыру үшін брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының барлық бөлімшелері мен қызметкерлерінен тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшенің сұратуларында көрсетілген мерзімде өз функцияларын жүзеге асыруға қажет құжаттар мен ақпаратты алады, сондай-ақ тұрақты негізде:

1) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестиция портфелінің құрылымына талдау жасауға жауапты бөлімшесінен:

белгіленген инвестициялау лимиттерін сақтау (қолдану) туралы ақпаратты – Қағидалардың 3-қосымшасына сәйкес күн сайынғы негізде;

белгіленген «stop - loss» және «take - profit» лимиттерін сақтау (пайдалану) туралы ақпаратты – Қағидалардың 4-қосымшасына сәйкес апта сайынғы негізде;

2) Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтерін және (немесе) меншікті активтерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшесінен:

Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің инвестициялық қызметті жүзеге асыруы кезінде пайдаланылатын ақпаратты талдау қорытындылары туралы жиынтық есепті – тоқсанына кем дегенде бір рет;

клиенттердің инвестициялық басқаруға қабылданған (инвестициялық қорлардың) активтері және (немесе) меншікті активтер бойынша инвестициялық портфельдің кредиттік, пайыздық, валюталық және қор тәуекелдеріне ұшырағыштығы туралы қорытындыны дайындауға қажет мәліметтерді;

3) брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының клиенттердің инвестициялық басқаруға берілген активтері және (немесе) меншікті активтер есебінен сатып алынған қаржы құралдарын есепке алуға жауапты бөлімшесінен:

брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі құжаттарында айқындалған көлемде тоқсан сайынғы қаржылық есептілікті;

портфельдің құрылымы туралы ақпаратты – күн сайынғы негізде;

клиенттердің инвестициялық басқаруға берілген активтері және (немесе) меншікті активтер есебінен инвестициялық қызмет нәтижесінде алынған кірістер мен шығындардың ай сайынғы есебін алады.

101. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының бөлімшелері арасындағы ақпарат алмасу брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

102. Басқарушы мен бағалы қағаздар нарығында брокерлік қызметті жүзеге асыратын ұйым арасындағы ақпарат алмасу брокерлік қызметтерді көрсету туралы шартқа сәйкес жүзеге асырылады.

10. Тәуекелдерді басқару жүйесін қолдау үшін пайдаланылатын бағдарламалық-техникалық қамтамасыз етуге қойылатын талаптар

103. Брокер және (немесе) дилер, Басқарушы қызметінің мынадай түрлері автоматтандырылуға тиіс:

1) инвестициялық портфельді басқару (қаржы құралдарымен операциялар жүргізу, жүргізілген операциялар бойынша есеп айырысуларды жүзеге асыру, инвестициялау лимиттерін бақылау, есепке алу журналдарын жүргізу);

2) тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеуіне қажет ақпаратты жинау;

3) нақты уақыт режимінде тәуекелдерді бақылау мүмкіндігін қамтамасыз ете отырып, инвестициялық портфель ұшыраған тәуекелдерді басқару.

104. Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының ақпараттық қамтамасыз ету бөлімшесі нақты жүйелік проблемаларды есепке алуды ескере отырып, проблемалардың қайталап туындауының алдын алу мақсатында мынадай іс-шараларды жүргізу арқылы қауіпсіздік шараларын әзірлеу бойынша шұғыл шаралар қолданады:

1) техникалық проблемаларды есепке алу парағын толтыру және ол бойынша есептілікті жүргізу;

2) проблемалардың туындау себептерін қадағалау, ол туралы ақпараттық жүйені дайындаушыны хабардар ету және олардың қайтадан туындауын болдырмау үшін түзету шараларын қабылдау;

3) автоматтандырылған деректер базасының жұмыс істеуін қамтамасыз ететін техникалық кешендерге тоқсанында кем дегенде бір рет тексеру жүргізу;

4) автоматтандырылған деректер базасын басқару терминалдарын пайдаланушыларға мониторинг жасауды және оларды сәйкестендіруді, оның ішінде пайдаланушының қызметтік міндеттеріне олардың сәйкес келу мәніне жүргізілген операциялардың түрлерін және көлемін бақылауды жүзеге асыру.

Бағалы қағаздар нарығында
брокерлік және дилерлік қызметті,
инвестициялық портфельді басқару
жөніндегі қызметті жүзеге асыратын
ұйымдар үшін тәуекелдерді басқару
және ішкі бақылау жүйесін
қалыптастыру қағидаларына
1-қосымша

**Тәуекелдерді басқару жүйелеріне қойылатын талаптардың орындалуын бағалау жөніндегі
есеп**

«_____»
(брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының атауы)
«_____» ЖЫЛ

№	Нұсқаулықтың тиісті тармағын, тармақшасын, абзацын көрсету	Талапқа сәйкестігін бағалау	Анықталған кемшіліктер	Кемшіліктерді жою бойынша қажетті іс- шаралар, жауапты тұлғалар мен іс- шаралардың орындалу мерзімі	Жауапты орындаушылар
1					

Тәуекелдерді басқару жүйелеріне қойылатын талаптардың сәйкестігін бағалау: _____

Кестені толтыруға түсіндірме:

Тәуекелдерді басқару жүйелеріне қойылатын талаптардың орындалуы мынадай критерийлердің үш баллдық жүйесі бойынша бағаланады: талапқа сай, ішінара талапқа сай, талапқа сай емес.

1. «Талапқа сай» бағасы брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының тәуекелдерді басқару жүйелеріне қойылатын талаптардың критерийін қандай да бір маңызды кемшіліктерсіз орындауы кезінде қойылады.

2. «Ішінара талапқа сай» бағасы брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының тәуекелдерді басқару жүйелеріне қойылатын талаптардың нақты критерийін сақтауға қол жеткізу қабілетіне қатысты күрделі күмән туындау үшін жеткілікті болып саналмайтын кемшіліктер анықталған кезде қойылады.

3. «Талапқа сай емес» бағасы брокер және (немесе) дилер, Басқарушы тәуекелдерді басқару жүйелеріне қойылатын талаптардың критерийін орындамаған кезде қойылады.

4. Егер тәуекелдерді басқару жүйелеріне қойылатын жеке талаптар брокерге және (немесе) дилерге, Басқарушыға қатысты қолданылмайтын жағдайда, талаптардың осы критерийіне сәйкестігі бағаланбайды және «қолданылмайды» деген тиісті жазбамен белгіленеді.

Брокердің және (немесе) дилердің, Басқарушының
бірінші басшысы (не оның орнындағы адам)

қолы күні

Тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшенің басшысы

қолы күні

Ішкі аудит қызметінің басшысы

қолы күні

Бағалы қағаздар нарығында
брокерлік және дилерлік қызметті,
инвестициялық портфельді басқару
жөніндегі қызметті жүзеге асыратын
ұйымдар үшін тәуекелдерді басқару
және ішкі бақылау жүйесін
қалыптастыру қағидаларына
2-қосымша

1-нысан

Баға тәуекелі бойынша стресс-тестинг

Актив санаты	Қаржы құралының ағымдағы құны (теңгемен)	Қаржы құралының ағымдағы құнының төмендеу сценарийі					Таңдалған сценарий бойынша шығын (теңгемен)
		0%-5%	5%-10%	10%-20%	20%-30%	30%-дан астам	
1	2	3	4	5	6	7	8
Шығындардың жиынтығы:							

1-бағанда нарықтық не бағаланған бағасы бар активтер көрсетіледі. Бұл ретте Басқарушы немесе Басқарушы болып табылатын юрөкер және (немесе) дилер активтерді түрлері бойынша және экономика секторы бойынша дербес топтастырады.

3, 4, 5, 6, 7-бағандарда активтің әрбір санаты бойынша тек бір жорамалданған сценарий таңдалады.

Борыштық қаржы құралдары бойынша өтелуге тиіс кірістілік пайдаланылады.

Таңдалған сценарийдің қысқаша негіздемесі:

Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің бірінші басшысы (не оның орнындағы адам) _____
қолы күні

2-нысан

Пайыздық тәуекел бойынша стресс-тестинг

Борыштық бағалы қағазды өтеуге дейінгі мерзім	Қаржы құралының ағымдағы құны	Купондық сыйақының пайыздық мөлшерлемесінің төмендеу сценарийі				Таңдалған сценарий бойынша шығын (теңгемен)
		0%-2%	2%-4%	4%-6%	6%-дан астам	
1	2	3	4	5	6	7
6 айдан аз						
6-12 ай						
12-18 ай						

18-24 ай						
24 айдан астам						
Шығындардың жиынтығы:						

3, 4, 5, 6-бағандардағы бір санатты қаржы құралдары бірнеше сценарийлерге ұшырауы мүмкін.

Таңдалған сценарийдің қысқаша негіздемесі:

Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің бірінші басшысы (не оның орнындағы адам)

қолы

күні

3-нысан

Валюталық тәуекел бойынша стресс-тестинг

Шетел валютасы	Осы шетел валютасына номинирленген қаржы құралдарының ағымдағы құны (теңгемен)	Шетел валютасына қатысты теңгені нығайту сценарийі						Таңдалған сценарий бойынша шығын (теңгемен)
		1%- 3%	3%- 5%	5%- 7%	7%- 13%	13%- 20%	20%- дан астам	
Шығындардың жиынтығы:								

Таңдалған сценарийдің қысқаша негіздемесі:

Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің бірінші басшысы (не оның орнындағы адам)

қолы

күні

Өтімділік тәуекелі бойынша стресс-тестинг

Өтімді активтің атауы	Басқарушының инвестициялық қордың пайларын/акцияларын осы инвестициялық қордың активтерінен пайыздық басқару арқылы сатып алуды жүзеге асыруға қажетті сомасы								
	0%- 3%	3%- 6%	6%- 9%	9%- 12%	12%- 15%	15%- 20%	20%- 25%	25%- 30%	30%- дан астам
Өтімді активтердің жеткіліктілігі									

Өтімділік тәуекелі бойынша стресс-тестинг Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің меншікті активтері бойынша жүзеге асырылады.

Басқарушының меншікті активтері бойынша өтімділік тәуекелі жөніндегі стресс-тестингті жүзеге асыру кезінде Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға арналған пруденциалдық нормативтерді белгілеу, Инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға арналған пруденциалдық нормативтерді есептеу ережесін бекіту туралы» 2008 жылғы 22 тамыздағы № 122 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5332 тіркелген) көзделген өтімді активтер тізбесі қолданылады.

Таңдалған сценарий негіздемесінің қысқаша талдауы:

Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің бірінші басшысы (не оның орнындағы адам)

қолы

күні

Бағалы қағаздар нарығында
брокерлік және дилерлік қызметті,
инвестициялық портфельді басқару
жөніндегі қызметті жүзеге асыратын
ұйымдар үшін тәуекелдерді басқару
және ішкі бақылау жүйесін
қалыптастыру қағидаларына
3-қосымша

Белгіленген инвестициялау лимиттерін сақтау (пайдалану) туралы есеп
« _____ »
(Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің атауы)
_____ бастап _____ дейінгі кезең

Инвестиция жіктелімі	Инвестициялау мөлшері	
	Белгіленген лимит	Инвестициялаудың нақты мөлшері
Ел бойынша		
Валюта бойынша		
Экономика секторы бойынша		
Эмитент бойынша		
Қаржы құралының түрі бойынша		
Жиынтығы		

Бірінші басшы (не оның орнындағы адам)

_____ қолы _____ күні

Тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшенің басшысы

_____ қолы _____ күні

Ішкі аудит қызметінің басшысы

_____ қолы _____ күні

Ескерту:

Есеп әрбір клиенттің инвестициялық басқаруға қабылданған активтері және меншікті активтер бойынша жеке беріледі.

Бағалы қағаздар нарығында
брокерлік және дилерлік қызметті,
инвестициялық портфельді басқару
жөніндегі қызметті жүзеге асыратын
ұйымдар үшін тәуекелдерді басқару
және ішкі бақылау жүйесін
қалыптастыру қағидаларына
4-қосымша

Белгіленген «stop - loss» және «take - profit» лимиттерін сақтау (пайдалану) туралы есеп

«_____»

(Басқарушының немесе Басқарушы болып табылатын брокердің және (немесе) дилердің атауы)

_____ бастап _____ дейінгі кезең

Қаржы құралы	Белгіленген «stop - loss» лимиті	Белгіленген «take -profit» лимиті	Лимиттен асып кеткен жағдайда ұшыраған шығындар	Лимиттен асып кеткен жағдайда қолданылған шаралар
Жиынтығы				

Бірінші басшы (не оның орнындағы адам)

_____ қолы _____ күні

Тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыратын бөлімшенің басшысы

_____ қолы _____ күні

Ішкі аудит қызметінің басшысы

_____ қолы _____ күні

Ескерту:

Есеп әрбір клиенттің инвестициялық басқаруға қабылданған активтері және меншікті активтер бойынша жеке беріледі.

«Лимиттен асып кеткен жағдайда ұшыраған шығындар» деген бағанда алынған кірістер ескерілген шығындар көрсетіледі.

Бағалы қағаздар нарығында
брокерлік және дилерлік қызметті,
инвестициялық портфельді басқару
жөніндегі қызметті жүзеге асыратын
ұйымдар үшін тәуекелдерді басқару
және ішкі бақылау жүйесін
қалыптастыру қағидаларына
5-қосымша

нысан

**Бір клиентке ең жоғарғы тәуекелдің талдамасы
(клиенттер бөлігінде)**

(брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және
(немесе) дилер болып табылатын Басқарушының атауы)

pp/c №	Клиенттің атауы	Орталық депозитарийді есепке алу жүйесінде ашылған қосалқы шоттың нөмірі	Клиент сенімділігінің (төлем қабілеттілігінің) дәрежесі	Клиенттер берген өтінімдер көлемінің сомасы, теңгемен	Есептелмеген мәмілелер көлемі	Брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының банк шотындағы ақша көлемі, теңгемен
1	2	3	4	Сатып алуға 5	Сатуға 6	7
						8

Кестенің жалғасы

Клиенттің номиналды ұстау есебінің жүйесіндегі жеке шоттардағы (қосалқы шоттардағы) бағалы қағаздарының көлемі, дана	Тәуекел көлемі, теңгемен	Меншікті капитал көлемі, теңгемен	Тәуекелдер көлемінің меншікті капитал көлеміне қатысты
9	10	11	12

Ескерту:

2-бағанда клиенттің, онымен брокерлік қызмет көрсетуге шарт жасаған брокердің және (немесе) дилердің немесе брокер және (немесе) дилер болып табылатын Басқарушының атауы көрсетіледі. Мыналар болып табылатын клиент үшін:

1) заңды тұлға - заңды тұлғаның толық атауы көрсетіледі;

2) жеке тұлға - тегі, аты және әкесінің аты (бар болса) толық көрсетіледі.

3-бағанда клиенттің орталық депозитарийдің номиналды ұстауды есепке алу жүйесінде ашылған қосалқы шотының 10 мәндік нөмірі көрсетіледі.

4-бағанда клиент сенімділігінің (төлем қабілеттілігінің) дәрежесін сипаттайтын санат көрсетіледі.

5 және 6-бағанда бағалы қағаздардың ұйымдастырылған және халықаралық (шетелдік) нарықтарында бағалы қағаздарды сатып алуға және сатуға клиент берген белсенді өтінімдер көлемі көрсетіледі.

7-бағанда бағалы қағаздардың ұйымдастырылған және халықаралық (шетелдік) нарықтарында бағалы қағаздармен жасалған, бірақ есептелмеген мәмілелер көлемі көрсетіледі.

8-бағанда атынан бағалы қағаздарды сатып алуға 5-бағанда көрсетілген өтінімдер берілген не 7-бағанда көрсетілген бағалы қағаздарды сату бойынша мәмілелер жасалған брокердің және (немесе) дилердің және (немесе) кастодианның банк шотындағы брокердің және (немесе) дилердің немесе Басқарушының клиенттері ақшасының көлемі көрсетіледі.

9-бағанда 6-бағанда көрсетілген өтінімнің мәні болып табылатын бағалы қағаздардың не брокердің және (немесе) дилердің және (немесе) кастодианның номиналды ұстауды есепке алу жүйесіндегі 7-бағанда көрсетілген бағалы қағаздарды сату бойынша мәмілелердің саны көрсетіледі.

10-бағанда 8 (бағалы қағаздарды сатып алуға не 5 және 7-бағандарда көрсетілген мәндер сомасынан аспайтын мөлшерде бағалы қағаздарды сатып алу бойынша мәміле жасауға өтінім берілген жағдайда ғана шегеріледі) және 9-бағандарда көрсетілген мәндерді шегергендегі (бағалы қағаздарды сатуға не 5 және 7-бағандарда көрсетілген мәндер сомасынан аспайтын мөлшерде бағалы қағаздарды сату бойынша мәміле жасауға өтінім берілген жағдайда ғана шегеріледі) 5, 6 және 7-бағандарда көрсетілген мәндер сомасы ретінде есептелетін тәуекел көлемі көрсетіледі.».

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ БАНКІ
БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ**

Алматы қ.

2013 жылғы 27 тамыз

№ 236

*Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорлары үшін пруденциялық нормативтердің тізбесін, олардың
нормативтік мәндерін және есептеу әдістемесін, сондай-ақ есептілік нысандары мен ұсыну
мерзімдерін бекіту туралы*

«Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» 2013 жылғы 21 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорлары үшін пруденциялық нормативтердің тізбесі, олардың нормативтік мәндері және есептеу әдістемесі, сондай-ақ есептілік нысандары мен ұсыну мерзімдері бекітілсін.
2. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013 жылғы 10 қазанда № 8794 тіркелген

Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорлары үшін пруденциялық нормативтердің тізбесі, олардың нормативтік мәндері және есептеу әдістемесі, сондай-ақ есептілік нысандары мен ұсыну мерзімдері

Осы Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорлары үшін пруденциялық нормативтердің тізбесі, олардың нормативтік мәндері, есептеу әдістемесі, сондай-ақ есептілік нысандары мен ұсыну мерзімдері (бұдан әрі - Тізбе) «Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» 2013 жылғы 21 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңы (бұдан әрі – Зейнетақымен қамсыздандыру туралы заң) 41-бабының 7-тармағына сәйкес әзірленді және ерікті зейнетақы жарналарын тартатын және бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтерін басқаруды жүзеге асырмайтын ерікті жинақтаушы зейнетақы қорлары (бұдан әрі - Қор) үшін пруденциялық нормативтердің тізбесін, олардың нормативтік мәндерін және есептеу әдістемесін, сондай-ақ есептілік нысандары мен ұсыну мерзімдерін белгілейді.

Өзге пруденциялық нормативтер бойынша есептілікті есептеу және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне (бұдан әрі - уәкілетті орган) ұсыну тәртібі Тізбеде көрсетілмеген, бағалы қағаздар нарығында кәсіби қызмет түрлерін қоса атқаратын ұйымдар үшін Қазақстан Республикасының қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау жөніндегі агенттігі басқармасының «Бағалы қағаздар нарығында кәсіби қызмет түрлерін қоса атқаратын ұйымдарға арналған пруденциялық нормативтерді есептеу ережесін бекіту туралы» 2009 жылғы 26 қыркүйектегі № 215 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5810 тіркелген) белгіленеді.

Тізбенің Қордың үлестес тұлғаларына қатысты көзделген нормалар заңды тұлғаларға және «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының аталған ұйымдардың дауыс беретін акцияларының жиырма бес және одан астам пайызына тікелей (банктер бойынша - жанама) иелік етуі нәтижесінде Қормен үлестес болып табылатын олардың үлестес тұлғаларына қолданылмайды.

Пруденциялық нормативтердің құрамына мыналар кіреді:

меншікті капиталдың жеткіліктілігі;
инвестициялау лимиттері.

1. Жалпы ережелер

1. Тізбенің мақсаты үшін «Standard & Poor's» агенттігінің рейтингтік бағаларынан басқа уәкілетті органмен Moody's Investors Service және Fitch агенттіктерінің және олардың еншілес рейтингтік ұйымдарының (бұдан әрі - басқа рейтингтік агенттіктер) рейтингтік бағалары да танылады.

2. Осы Тізбенің мақсатында пайдаланылатын халықаралық қаржы ұйымдары ретінде мына халықаралық қаржы ұйымдары түсіндіріледі:

Азия даму банкі;
Африка даму банкі;
Америкааралық даму банкі;
Еуразиялық даму банкі;
Еуропалық қайта құру және даму банкі;
Еуропа инвестициялық банкі;
Ислам даму банкі;
Халықаралық қаржы корпорациясы;
Халықаралық есеп айырысу банкі;
Халықаралық қайта құру және даму банкі.

3. Қордың пруденциялық нормативтерін есептеу үшін бухгалтерлік есептің деректері бойынша

қаржы құралдарының ағымдағы құны пайдаланылады, ол Зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңның 5-бабының 2-тармағының 17) тармақшасына сәйкес айқындалады.

2. «Меншікті капиталдың жеткіліктілігі» 1-пруденциялық нормативі

4. Қордың меншікті капитал жеткіліктілігі коэффициенті (K_1) мына формула бойынша есептеледі:

$K_1 = (\Theta A - M) / MKTM$, мұнда:

ΘA – Қордың Тізбенің 5 және 7-тармақтарында көрсетілген өтімді және басқа да активтер;

M – баланс бойынша міндеттемелер;

$MPCK$ – Қордың 259 200 000 (екі жүз елу тоғыз миллион екі жүз мың) теңге мөлшеріндегі меншікті капиталының ең төменгі мөлшері.

Егер инвестициялық басқаруға қабылданған активтердің құны 40 (қырық) миллиард теңгеден астам болған жағдайда Қордың меншікті капиталының ең төменгі мөлшері мынадай формуламен есептеледі:

$MPCK = (BQA - 40 \text{ (қырық) миллиард теңге}) * 0,0001 + 259 200 000$ (екі жүз елу тоғыз миллион екі жүз мың) теңге, мұнда:

BQA – инвестициялық басқаруға қабылданған зейнетақы активтері;

Қордың меншікті капитал жеткіліктілігі коэффициентінің мәні күнделікті кемінде 1 (бір) құрайды.

5. Тізбенің 1-қосымшасында көзделген көлемдерде Қордың мынадай активтері өтімді активтер ретінде танылады:

1) ақша, оның ішінде:

Қордың балансы бойынша активтер сомасының бір пайызынан аспайтын кассадағы ақша;

осы тармақтың 3) тармақшасында көрсетілген Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінің ағымдағы шоттарындағы теңге және Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «AA-» төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар елдердің шетел валютасы түріндегі ақша;

бағалы қағаздардың орталық депозитарийінің ағымдағы шоттарындағы ақша;

Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB-» төмен емес ұзақ мерзімді және (немесе) қысқа мерзімді рейтингі немесе Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «AA-» төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар елдердің шетел валютасындағы басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар Қазақстан Республикасының резидент емес банктерінің ағымдағы шоттарындағы ақша;

Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB-» төмен емес ұзақ мерзімді және (немесе) қысқа мерзімді рейтингі немесе Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «AA-» төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар елдердің шетел валютасындағы бағалы қағаздардың ұйымдастырылған нарығындағы операцияларды жүзеге асыру үшін Қорға банктік қызметті ұсынатын басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар шетелдік ұйымдардың ағымдағы шоттарындағы ақша;

2) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі дауыс беретін акцияларының жүз пайызын иеленген екінші деңгейдегі банктердің кредиттік портфельдерінің сапасын жақсартуға мамандандырылған ұйымымен шығарылған борыштық бағалы қағаздар;

3) Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «B-» төмен емес рейтингтік бағасы немесе Standard & Poor's агенттігінің ұлттық шәкілі бойынша «kzB»-дан төмен емес рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шәкілі бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінің отыз алты айдан аспайтын мерзімге арналған салымдары;

4) Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «B-» төмен емес рейтингтік бағасы немесе Standard & Poor's агенттігінің ұлттық шәкілі бойынша «kzB»-дан төмен емес рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шәкілі бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінің банктік депозиттік сертификаттары;

5) Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі мен Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі шығарған Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздары (басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес айналысқа жіберілген мемлекеттік бағалы қағаздарын қоса алғанда);

6) қор биржасының ресми тізіміне енгізілген Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдары шығарған облигациялар;

7) «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы шығарған борыштық бағалы қағаздар;

8) Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BB-» төмен емес рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы немесе Standard & Poor's агенттігінің ұлттық шәкілі бойынша «kzBB»-дан төмен емес рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің бірінің ұлттық шәкілі бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар Қазақстан Республикасы ұйымдарының акциялары және базалық активі осы акциялар болып табылатын депозитарлық қолхаттары;

9) Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының «Қор биржасында айналымына жіберілетін (жіберілген) эмитенттерге және олардың бағалы қағаздарына талаптары, және де қор биржасы тізімінің бөлек санаттары туралы» 2008 жылғы 26 мамырдағы № 77 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5251 тіркелген) (бұдан әрі – № 77 қаулы) көзделген қор биржасының ресми тізіміне енгізілген, «акциялар» секторының бірінші (ең жоғарғы) немесе екінші (ең жоғарғы) санаттарының талаптарына сәйкес келетін Қазақстан Республикасы ұйымдарының акциялары және базалық активі осы акциялар болып табылатын депозитарлық қолхаттары;

10) Қазақстан Республикасының және басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес шығарылған, Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «B-» төмен емес рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің біреуінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы немесе Standard & Poor's агенттігінің ұлттық шәкілі бойынша «kzB»-дан төмен емес рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің біреуінің ұлттық шәкілі бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар Қазақстан Республикасы ұйымдарының мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздары;

11) Қазақстан Республикасының және басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес шығарылған, эмитенті № 77 қаулымен көзделген «рейтингілік бағасы жоқ борыштық бағалы қағаздар» санатының талаптарына сәйкес келетін, қор биржасының ресми тізіміне енгізілген Қазақстан Республикасы ұйымдарының мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздары;

12) осы тармақтың 10), 11) тармақшаларында көрсетілген бағалы қағаздарды қоспағанда, Қазақстан Республикасының және басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес шығарылған, мынадай талаптарға сәйкес келетін Қазақстан Республикасы ұйымдарының мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздары:

қор биржасы таныған Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «B-» төмен емес рейтингілік бағасының немесе Standard & Poor's агенттігінің ұлттық шәкілі бойынша «kzB»-тен төмен емес рейтингілік бағасының немесе басқа рейтингілік агенттіктердің бірінің ұлттық шәкілі бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасының болуы;

борыштық бағалы қағаздар эмитентін мемлекеттік тіркеу оның бағалы қағаздарын қор биржасының ресми тізіміне енгізу туралы өтініш берілген күнге дейін кемінде екі жыл бұрын жүзеге асырылды;

борыштық бағалы қағаздар эмитенті қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына (International Financial Reporting Standards – IFRS) (бұдан әрі – ХҚЕС) немесе Америка Құрама Штаттарында қолданылатын стандарттарға (General Accepted Accounting Principles – GAAP) (бұдан әрі – АҚШ ҚЕС) сәйкес қаржылық есептілікті жасайды;

борыштық бағалы қағаздар эмитентінің қаржылық есептілігінің аудитін қор биржасымен танылатын аудиторлық ұйымдардың тізбесіне енетін аудиторлық ұйымдардың бірі жүргізеді;

борыштық бағалы қағаздар эмитентінің аудиторлық есеппен расталған қаржылық есептілігі кемінде аяқталған екі қаржы жылы үшін берілді;

борыштық бағалы қағаздар эмитентінің меншікті капиталы аудиторлық есеппен расталған соңғы есепті күнге жасалған қаржылық есептілікке сәйкес республикалық бюджет туралы заңда белгіленген тиісті қаржы жылына айлық есептік көрсеткіштің екі миллион елу мың еселенген мөлшерінен кем емес баламалы соманы құрайды;

борыштық бағалы қағаздар эмитентінің соңғы екі жылдың біреуіндегі таза пайдасы аудиторлық

есеппен расталған соңғы есепті күнге жасалған қаржылық есептілікке сәйкес республикалық бюджет туралы заңда белгіленген, тиісті қаржы жылына айлық есептік көрсеткіштің сексен бес мың алты жүз еселенген мөлшерінен кем емес баламалы соманы құрайды;

лизинг ұйымын және кредиттік серіктестікті қоспағанда, борыштық бағалы қағаздар эмитентінің – қаржылық емес ұйымның негізгі қызметі бойынша соңғы екі жылдың әрқайсысындағы сату көлемі аудиторлық есеппен расталған қаржылық есептілік деректері бойынша республикалық бюджет туралы заңда белгіленген тиісті қаржы жылына айлық есептік көрсеткіштің екі миллион елу мың еселенген мөлшерінен кем емес баламалы соманы құрайды;

борыштық бағалы қағаздар эмитенті акционерлерінің жалпы жиналысы бекіткен корпоративтік басқару кодексінің болуы;

борыштық бағалы қағаздар қор биржасының ресми тізімінде болған уақытта осы бағалы қағаздар бойынша маркет-мейкердің болуы;

борыштық бағалы қағаздар эмитентінің құрылтай құжаттарында және (немесе) бағалы қағаздар шығарылымы проспектісінде бағалы қағаздардың меншік иегерлерінің оларды иеліктен шығару (беру) құқықтарына нұқсан келтіретін немесе шектейтін нормалар жоқ;

13) осы тармақтың 10), 11) және 12) тармақшаларында көрсетілген бағалы қағаздарды қоспағанда, қор биржасының ресми тізіміне енгізілген, Қазақстан Республикасының және басқа да мемлекеттердің заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының ұйымдары шығарған, мынадай талаптарға сәйкес келетін мемлекеттік емес бағалы қағаздар:

Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «B-» төмен емес немесе Standard & Poor's агенттігінің ұлттық шәкілі бойынша «kzB»-тен төмен емес рейтингілік бағасының, немесе қор биржасымен танылатын басқа да рейтингілік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингісінің болуы;

борыштық бағалы қағаздар эмитентін мемлекеттік тіркеу оның бағалы қағаздарын қор биржасының ресми тізіміне енгізу туралы өтініш берілген күнінен кем дегенде бір жыл бұрын жүзеге асырылған;

борыштық бағалы қағаздар эмитенті қаржылық есептілігін ХҚЕС-ке немесе АҚШ ҚЕС-ке сәйкес жасайды;

борыштық бағалы қағаздар эмитентінің қаржылық есептілігінің аудитін қор биржасымен танылатын аудиторлық ұйымдардың тізбесіне енген аудиторлық ұйымдардың бірі жүргізеді;

борыштық бағалы қағаздар эмитенті аудиторлық есеппен расталған қаржылық есептілігін соңғы аяқталған қаржы жылы үшін берген;

борыштық бағалы қағаздар эмитентінің меншікті капиталы аудиторлық есеппен расталған соңғы есепті күніне жасалған қаржылық есептілікке сәйкес оның жарғылық капиталынан кем болмауы тиіс;

борыштық бағалы қағаздар эмитентінің меншікті капиталы аудиторлық есеппен расталған соңғы есепті күнге жасалған қаржылық есептілікке сәйкес тиісті қаржы жылына республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің үш жүз қырық мың еселенген мөлшерінен кем емес баламалы соманы құрайды;

борыштық бағалы қағаздар эмитентінің аудиторлық есеппен расталған соңғы есепті күніне жасалған қаржылық есептілікке сәйкес соңғы аяқталған қаржылық үш жылдың біреуінде таза пайдасының болуы;

лизинг ұйымын және кредиттік серіктестікті қоспағанда, борыштық бағалы қағаздар эмитентінің – қаржы ұйымы болып табылмайтын ұйымның негізгі қызметі бойынша аудиторлық есеппен расталған қаржылық есептілік деректері бойынша соңғы қаржы жылындағы сату көлемі тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің үш жүз қырық мың еселенген мөлшерінен кем емес баламалы соманы құрайды;

борыштық бағалы қағаздар эмитенті акционерлерінің жалпы жиналысы бекіткен корпоративтік басқару кодексінің болуы;

борыштық бағалы қағаздар эмитентінің құрылтай құжаттарында және (немесе) бағалы қағаздар шығарылымы проспектісінде бағалы қағаздардың меншік иегерлерінің оларды иеліктен шығару (беру) құқықтарына нұқсан келтіретін немесе шектейтін нормалар жоқ;

14) мемлекеттік мәртебесі бар, Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB-» төмен емес тәуелсіз рейтингісі немесе басқа рейтингілік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингісі бар шет мемлекеттерінің орталық үкіметтері шығарған бағалы қағаздар;

15) Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB-» төмен емес рейтингілік

бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар шетел ұйымдары шығарған мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздар;

16) Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB-» төмен емес рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар шетел эмитенттерінің акциялары және базалық активі осы акциялар болып табылатын депозитарлық қолхаттар;

17) Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB-» төмен емес рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар халықаралық қаржы ұйымдары шығарған борыштық бағалы қағаздар;

18) Лондондық қымбат металдар нарығының қауымдастығы (London bullion market association) қабылдаған және осы қауымдастықтың құжаттарында «Лондондық сапалы жеткізілім» («London good delivery») стандарты ретінде белгіленген халықаралық сапа стандарттарына сәйкес келетін тазартылған қымбат металдар және металл депозиттері, оның ішінде Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «AA»-дан төмен емес рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар Қазақстан Республикасының резидент емес банктерінде он екі айдан аспайтын мерзімге салынған металл депозиттері;

19) бағалы қағаздармен сауда-саттық ұйымдастырушылардың және акционерлері бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушылары болып табылатын, бағалы қағаздар нарығы инфрақұрылымының бөлігі болып табылатын өзге де заңды тұлғалардың акциялары;

20) зейнетақы активтері бойынша комиссиялық сыйақылар мен зейнетақы активтерін инвестициялаудан есептелген инвестициялық кіріс бойынша, шарт талаптары бойынша мерзімі өтпеген дебиторлық берешек.

6. Тізбенің 5-тармағында көрсетілген өтімді активтердің есебіне мыналар қосылмайды:

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі шығарған мемлекеттік бағалы қағаздармен (басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес айналысқа шығарылғандарды қоса алғанда) «кері репо» мәмілелерін қоспағанда, Қордың меншік құқығы шектелген активтер (Қордың бағалы қағаздарды, оларды қайта сатуға немесе кепілге беруге міндеттеме алу шартымен, немесе Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өзге де ауыртпалықтары бар бағалы қағаздарды сатып алуы);

Қорға қатысты үлестес тұлғалар болып табылатын заңды тұлғалар шығарған бағалы қағаздар;

Қордың ірі акционерлеріне тиесілі Қордың дауыс беретін акцияларының он және одан көп пайызын сенімгерлікпен басқарушылары және осы сенімгерлікпен басқарушылардың үлестес тұлғалары шығарған бағалы қағаздар;

Қорға қатысты үлестес тұлғалар болып табылатын Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріндегі салымдар.

7. Қордың балансы бойынша активтер сомасының бес пайызынан аспайтын сомадағы, Қордың жылжымайтын мүлік түріндегі негізгі құрал-жабдықтары басқа активтер ретінде танылады.

3. «Инвестициялау лимиттері» 2-пруденциялық нормативі

8. Қор инвестициялау лимиттерін есептеуді күн сайын жүзеге асырады.

9. «Инвестициялау лимиттері» пруденциялық нормативін есептеген кезде:

1) Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкінің меншікті капиталы «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» 1995 жылғы 31 тамыздағы Қазақстан Республикасының Заңы 55-бабының талабына сәйкес жарияланған не қор биржасының немесе қаржылық есептік депозитарийінің интернет-ресурсында орналастырылған оның соңғы тоқсандық балансы негізінде шоғырландырылмаған қаржылық есептік деректері бойынша айқындалады;

2) бағалы қағаздары қор биржасының ресми тізіміне енгізілген Қазақстан Республикасы ұйымының меншікті капиталы қор биржасының немесе қаржылық есептік депозитарийінің интернет-ресурсында орналастырылған оның соңғы тоқсандық балансы негізінде айқындалады;

3) Қазақстан Республикасының резидент емес эмитентінің меншікті капиталы Reuters немесе Bloomberg ақпараттық талдау жүйелерінде, сауда жүйелерінде осы бағалы қағаздарының бағасы

белгіленетін қор биржасының немесе халықаралық (шетелдік) қор биржасының интернет-ресурсында немесе осы бағалы қағаздар эмитентінің интернет-ресурсында орналастырылған оның соңғы тоқсандық балансы негізінде айқындалады;

4) Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкінің және екінші деңгейдегі банк болып табылмайтын Қазақстан Республикасы ұйымының дауыс беретін және орналастырылған акцияларының жалпы саны Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын бақылау мен қадағалау комитетінің (бұдан әрі – Комитет) ресми интернет-ресурсында ай сайын орналастырылатын деректердің негізінде айқындалады;

5) пайлары қор биржасының ресми тізіміне енгізілген, басқарушы компаниясы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған заңды тұлға болып табылатын аралық инвестициялық пай қорының таза активтерінің құны Комитеттің ресми интернет-ресурсында тоқсан сайын орналастырылатын деректердің негізінде айқындалады;

6) «Standard & Poor's principal stability fund ratings» «BBBm-» төмен емес не «Standard & Poor's Fund credit quality ratings» «BBBf-» төмен емес халықаралық рейтингілік бағасы бар инвестициялық қор активтерінің мөлшері Reuters немесе Bloomberg ақпараттық талдау жүйелерінде, сауда жүйелерінде осы пайлардың бағасы белгіленетін қор биржасының немесе халықаралық (шетелдік) қор биржасының интернет-ресурсында немесе осы инвестициялық қордың басқарушы компаниясының интернет-ресурсында орналастырылған деректердің негізінде айқындалады;

7) Қордың меншікті активтерінің мөлшері Қордың бухгалтерлік есебінің меншікті активтер бойынша деректерінің негізінде күн сайын айқындалады;

8) зейнетақы активтерінің мөлшері бухгалтерлік есептің зейнетақы активтері бойынша күн сайынғы деректерінің негізінде күн сайын айқындалады;

9) борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар мөлшері борыштық бағалы қағаздардың баланстық құны бойынша айқындалады.

10. Мына:

1) Тізбенің 14 және 29-тармақтарында белгіленген инвестициялау лимиттерін есептеген кезде, бір-біріне қатысты үлестес банктер бір банк ретінде танылады;

2) Тізбенің 18-тармағында белгіленген инвестициялау лимиттерін есептеген кезде, Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктер болып табылмайтын, бір-біріне қатысты үлестес болып табылатын эмитенттер Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкі болып табылмайтын бір эмитент ретінде танылады.

Осы тармақтың талаптары кредиттік бюролардың қатысушылары (акционерлері) болып табылатын заңды тұлғаларға, сондай-ақ акцияларының (қатысу үлестері) мемлекеттік пакеттері «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамына берілген заңды тұлғаларға қолданылмайды.

11. Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкі шығарған (ұсынған) қаржы құралдарына Қор инвестицияларының мөлшері мына мәндерді құрайды:

меншікті активтер есебінен – Қордың меншікті активтерінің он пайызынан кем;

жиынтығында зейнетақы және меншікті активтері есебінен не тек қана зейнетақы активтері немесе меншікті активтер есебінен – осы банктің меншікті капиталы мөлшерінің отыз бес пайызынан кем (қаржылық агенттіктерді және ипотекалық облигациялардың эмитенттерін қоспағанда).

12. Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі бір банкі шығарған, Қор жиынтығында зейнетақы және меншікті активтер есебінен не тек қана зейнетақы активтері немесе меншікті активтер есебінен сатып алған дауыс беретін акциялардың үлесі осы банктің дауыс беретін акцияларының жалпы санының он пайызынан кем мәнді құрайды.

13. Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі бір банкі шығарған, Қор жиынтығында зейнетақы және меншікті активтер есебінен не тек қана зейнетақы активтері немесе меншікті активтер есебінен сатып алған орналастырылған акциялардың үлесі осы банктің орналастырылған акцияларының жалпы санының он пайызынан кем мәнді құрайды.

14. Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкі және осы банктің үлестес тұлғалары болып табылатын эмитенттер, сондай-ақ осы банктің, оның ірі акционерлеріне тиесілі дауыс беретін акцияларының он және одан көп пайызын сенімгерлікпен басқарушылары шығарған (ұсынған) қаржы құралдарына Қордың меншікті активтері есебінен инвестицияларының жиынтық мөлшері Қордың меншікті активтерінің он пайызынан кем мәнді құрайды.

Егер, Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкі болып табылмайтын банктің үлестес тұлғасы – эмитент, сондай-ақ осы банктің, оның ірі акционерлеріне тиесілі дауыс беретін акцияларының он және одан көп пайызын сенімгерлікпен басқарушы ипотекалық облигациялардың шығарылымын жүзеге асырған жағдайда, онда осы ипотекалық облигацияларға Қор инвестицияларының жиынтық мөлшері Тізбенің 16 және 17-тармақтарында белгіленген мәндерден аспайды.

15. Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкі болып табылмайтын Қазақстан Республикасының ұйымы шығарған (ұсынған) қаржы құралдарына Қор инвестицияларының мөлшері мына мәндерді құрайды:

меншікті активтер есебінен – Қордың меншікті активтерінің он пайызынан кем;

жиынтығында зейнетақы және меншікті активтер есебінен не тек қана зейнетақы активтері немесе меншікті активтер есебінен – осы эмитенттің меншікті капиталы мөлшерінің жиырма бес пайызынан кем (қаржылық агенттіктерді, ипотекалық облигациялар мен инфрақұрылымдық облигациялардың және мемлекеттің немесе қаржылық агенттіктің кепілдігімен шығарылған облигациялардың эмитенттерін қоспағанда).

16. Қор жиынтығында зейнетақы және меншікті активтер есебінен не тек қана зейнетақы активтері немесе меншікті активтер есебінен сатып алған, Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкі болып табылмайтын Қазақстан Республикасы ұйымының бір шығарылымының борыштық бағалы қағаздарының үлесі эмитенттің осы шығарылымының борыштық бағалы қағаздарының жалпы санының жиырма бес пайызынан кем мәнді құрайды.

17. Қор жиынтығында зейнетақы және меншікті активтер есебінен не тек қана зейнетақы активтері немесе меншікті активтер есебінен сатып алған, Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкі болып табылмайтын Қазақстан Республикасының ұйымы шығарған дауыс беретін акцияларының үлесі осы эмитенттің дауыс беретін акцияларының жалпы санының он пайызынан кем мәнді құрайды.

18. Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкі болып табылмайтын Қазақстан Республикасының ұйымы және осы ұйымның үлестес тұлғалары болып табылатын эмитенттер, сондай-ақ ірі акционерлеріне тиесілі оның дауыс беретін акцияларының он және одан көп пайызын сенімгерлікпен басқарушылары шығарған (ұсынған) қаржы құралдарына Қордың меншікті активтері есебінен инвестицияларының жиынтық мөлшері Қордың меншікті активтерінің он пайызынан кем мәнді құрайды.

19. Қордың Қазақстан Республикасының резиденті емес эмитенті шығарған (ұсынған) қаржы құралдарына инвестицияларының мөлшері мына:

меншікті активтер есебінен - Қордың меншікті активтерінің он пайызынан кем;

жиынтығында зейнетақы және меншікті активтер есебінен не тек қана зейнетақы активтері немесе меншікті активтері есебінен - егер эмитенттің мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздары бойынша бас ұйымның мөлшері осы эмитенттің мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздары шығарылымының толық көлеміне сәйкес келетін кепілдігі бар болса, осы эмитенттің немесе оның бас ұйымының меншікті капиталы мөлшерінің жиырма бес пайызынан кем мәндерді құрайды.

Егер эмитенттің бас ұйымы екінші деңгейдегі банк болса, Қордың жиынтығында зейнетақы және меншікті активтері есебінен не тек қана зейнетақы активтері немесе меншікті активтері есебінен осы Қазақстан Республикасының резиденті емес эмитент шығарған (берген) қаржы құралдарына инвестицияларының мөлшері бұл екінші деңгейдегі банктің меншікті капиталының отыз бес пайызынан кем болады.

20. Қордың жиынтығында зейнетақы және меншікті активтері есебінен не тек қана зейнетақы активтері немесе меншікті активтері есебінен сатып алған Қазақстан Республикасының резидент емес эмитентінің бір шығарылымдағы борыштық бағалы қағаздарының үлесі эмитенттің осы шығарылымдағы борыштық бағалы қағаздарының жалпы санының жиырма бес пайызынан кем мәнді құрайды.

21. Қордың жиынтығында зейнетақы және меншікті активтері есебінен не тек қана зейнетақы активтері немесе меншікті активтері есебінен сатып алған Қазақстан Республикасының резидент емес бір эмитенті шығарған акциялардың үлесі осы эмитент акцияларының жалпы санының он пайызынан кемді құрайды.

22. Қордың шетел валютасында номинирленген шетел эмитенттерінің бағалы қағаздарына меншікті активтері есебінен инвестицияларының мөлшері Қордың меншікті активтерінің елу пайызынан кем болады, оның ішінде «Standard & Poor's» агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB» төмен

рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар шетел эмитенттерінің бағалы қағаздарына – меншікті активтердің жалпы мөлшерінің он пайызынан кемді құрайды.

23. Басқарушы компаниясы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған заңды тұлға болып табылатын аралық инвестициялық пай қорының қор биржасының ресми тізіміне енгізілген пайларына Қор инвестицияларының мөлшері мына:

1) меншікті активтері есебінен - Қордың меншікті активтерінің он пайызынан кем;

2) жиынтығында меншікті және зейнетақы активтері есебінен не тек қана зейнетақы активтері немесе меншікті активтері есебінен - осы аралық инвестициялық пай қорының таза активтерінің он пайызынан кем мәндерді құрайды.

24. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған заңды тұлға болып табылатын бір басқарушы компанияның басқаруындағы қор биржасының ресми тізіміне енгізілген аралық инвестициялық пай қорының пайларына және осы басқарушы компания шығарған (ұсынған) қаржы құралдарына Қордың меншікті активтері есебінен инвестицияларының жиынтық мөлшері Қордың меншікті активтерінің он пайызынан кем мәнді құрайды.

25. «Standard & Poor's principal stability fund ratings» «BBBm-» төмен емес не «Standard & Poor's Fund credit quality ratings» «BBBf-» төмен емес халықаралық рейтингілік бағасы бар инвестициялық қордың пайларына Қор инвестицияларының мөлшері мына:

меншікті активтері есебінен - Қордың меншікті активтерінің он пайызынан кем;

жиынтығында меншікті және зейнетақы активтері есебінен не тек қана зейнетақы активтері немесе меншікті активтері есебінен - осы инвестициялық қор активтерінің он пайызынан кем мәндерді құрайды.

26. Бір басқарушы компанияның басқаруындағы «Standard & Poor's principal stability fund ratings» «BBBm-» төмен емес не «Standard & Poor's Fund credit quality ratings» «BBBf-» төмен емес халықаралық рейтингілік бағасы бар инвестициялық қорлардың пайларына және осы басқарушы компания шығарған (ұсынған) қаржы құралдарына Қордың меншікті активтері есебінен инвестицияларының жиынтық мөлшері Қордың меншікті активтерінің он пайызынан кем мәнді құрайды.

27. Бір шет мемлекеттің орталық үкіметі шығарған (ұсынған) мемлекеттік мәртебесі бар бағалы қағаздарына Қордың меншікті активтері есебінен инвестицияларының мөлшері Қордың меншікті активтерінің он пайызынан кем мәнді құрайды.

28. Бір халықаралық қаржы ұйымы шығарған (ұсынған) қаржы құралдарына Қордың меншікті активтері есебінен инвестицияларының мөлшері Қордың меншікті активтерінің он пайызынан кем мәнді құрайды.

29. Қор кассасында күннің соңындағы ақша қалдығының мөлшері Қордың меншікті активтері мөлшерінің он пайызынан кем мәнді құрайды.

Қордың Қазақстан Республикасының екінші деңгейіндегі бір банкіндегі ағымдағы шоттарындағы ақшаның ең көп қалдығы Қордың меншікті активтері мөлшерінің он пайызынан кем мәнді құрайды.

30. Тазартылған бағалы металдарға және металл депозиттеріне Қордың меншікті активтер есебінен инвестицияларының жиынтық мөлшері Қордың меншікті активтері мөлшерінің он пайызынан кем мәнді құрайды.

31. Осы тарауда белгіленген инвестициялау лимиттері Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарына және «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы шығарған борыштық бағалы қағаздарға таралмайды.

32. Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкінің, екінші деңгейдегі банк болып табылмайтын Қазақстан Республикасы ұйымының және Қазақстан Республикасының резиденті емес эмитентінің меншікті капиталы төмендеу нәтижесінде Тізбенің 11, 15 және 19-тармақтарына сәйкес есептелген мәндер сәйкес келмеген жағдайда, Қор осы сәйкессіздіктің фактісі мен себептері туралы бір жұмыс күні ішінде жоғарыда көрсетілген оқиға басталған күннен бастап төрт ай ішінде оны жою жөніндегі іс-шаралар жоспарын қоса бере отырып Комитетке хабарлайды.

33. Қорға қатысы жоқ себептер нәтижесінде Тізбенің 12, 13, 17 және 21-тармақтарына сәйкес есептелген мәндер сәйкес келмеген жағдайда, Қор осы сәйкес келмеу фактісі мен себептері туралы бір жұмыс күні ішінде жоғарыда көрсетілген оқиға басталған күннен бастап екі ай ішінде оны жою бойынша іс-шаралар жоспарын қоса бере отырып Комитетке хабарлайды.

4. Есептілікті ұсыну нысандары мен мерзімдері

34. Қор әр жұмыс күні оның алдындағы жұмыс күні соңындағы, сондай-ақ ағымдағы жұмыс күнінің алдындағы тікелей демалыс күндерінің әрқайсысының соңындағы жағдай бойынша K_1 коэффициенті мәнінің есебін жүргізеді.

35. Қор Тізбенің 1-қосымшасына сәйкес K_1 коэффициентінің есебі және 2-қосымшаға сәйкес пруденциялық нормативтерді есептеуге арналған қосымша мәліметтерді уәкілетті органға ай сайын есепті айдан кейінгі айдың бесінші жұмыс күнінен кешіктірмей, Тізбе қосымшаларының мына нысандары:

қағаз және электрондық тасымалдағышта – 1-қосымша;

электрондық нысанда - 2-қосымша бойынша береді.

Есеп айырысулардағы деректер Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы - теңгемен көрсетіледі. Оларды жасау кезінде пайдаланылатын өлшем бірлігі мың теңгемен белгіленеді. Бес жүз теңгеден аз сома нөлге дейін дөңгелектенеді, ал бес жүз теңгеге тең және одан асатын сома мың теңгеге дейін дөңгелектенеді.

Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті үтірден кейін үш белгісі бар санмен көрсетіледі.

36. Қағаз тасымалдағыштағы есепті күнгі жағдай бойынша K_1 коэффициенті мәнінің есебіне және пруденциялық нормативтерді есептеуге арналған қосымша мәліметтерге Қордың бірінші басшысы (ол жоқ болған кезеңде - оның орнындағы адам), бас бухгалтері қол қойып, мөрмен бекітеді және оны уәкілетті органға ұсынады, сондай-ақ Ұйымда сақталады.

Қор уәкілетті органның және (немесе) Комитеттің талабы бойынша сұратуды алған күннен бастап екі жұмыс күнінен кешіктірмей белгілі бір күнгі жағдай бойынша есептілікті қағаз тасымалдағышта ұсынады.

37. Электрондық форматта пруденциялық нормативтердің есебіне арналған қосымша мәліметтер және есептер ұсынылатын деректердің құпиялылығын және түзетілмейтіндігін қамтамасыз ететін криптографиялық қорғау құралдары бар ақпараттың жеткізілуіне кепілдік беретін көлік жүйесін пайдаланумен ұсынылады.

38. Электрондық нысанда ұсынылатын деректердің қағаз тасымалдағыштағы деректермен сәйкестігін Қордың бірінші басшысы (ол жоқ болған кезеңде - оның орнындағы адам) және бас бухгалтер қамтамасыз етеді.

39. Есептілікке өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу қажеттілігі жағдайында, ерікті жинақтаушы зейнетақы қоры уәкілетті органға және Комитетке есептілікке өзгерістерді және (немесе) толықтыруларды енгізу қажеттілігінің себептерін көрсетіп, жетілдірілген есептілікті және жазбаша түсіндірмені ұсынады.

Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорлары үшін
 пруденциялық нормативтердің тізбесіне, олардың
 нормативтік мәндеріне және есептеу әдістемесіне,
 сондай-ақ есептілік нысандары мен ұсыну
 мерзімдеріне

1-қосымша

Нысан

(Қордың атауы)

200 __ жылғы «__» _____ жағдай бойынша
 К₁ коэффициенті мәнінің есебі

(мың теңгемен)

№	Көрсеткіш атауы	Баланс бойынша құны	Ескерілетін көлем (%)	Есептелетін сума
1	Ақша - барлығы (1.1 - 1.5 жол сомасы):		X	
1.1	кассадағы ақша, Қор балансы бойынша активтер сомасының бір пайызынан аспайды		100	
1.2	Тізбенің 5-тармағының 3) тармақшасында көрсетілген, Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «АА-» төмен емес тәуелсіз рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар елдердің Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктердегі теңгедегі және шетел валютасындағы ақшасы		100	
1.3	бағалықағаздардың орталық депозитарийіндегі ағымдағы шоттардағы ақша		100	

1.4	Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB-» ұзақ мерзімді және (немесе) қысқа мерзімді рейтингі бар немесе Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «AA-» төмен емес тәуелсіз рейтингі не басқа рейтингілік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар елдің шетел валютасында басқа рейтингілік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар Қазақстан Республикасының резидент емес банктеріндегі ағымдағы шоттарындағы ақша		100	
1.5	Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB-» төмен емес ұзақ мерзімді және (немесе) қысқа мерзімді рейтингі бар немесе Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «AA-» төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингілік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар елдердің шетел валютасында ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында операцияларды жүзеге асыру үшін Қорға банктік қызмет көрсететін агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар шетелдік ұйымдардың ағымдағы шоттарындағы ақша		100	
2	Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «B-» төмен емес рейтингілік бағасы бар немесе Standard & Poor's агенттігінің ұлттық шәкілі бойынша «kzB»-тен төмен емес рейтингілік бағасы бар, немесе басқа рейтинг агенттіктерінің бірінің ұлттық шәкілі бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріндегі салымдар		100	
3	Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «B-» төмен емес рейтингілік бағасы немесе Standard & Poor's агенттігінің ұлттық шәкілі бойынша «kzB» төмен емес рейтингілік бағасы бар, немесе басқа рейтингілік агенттіктердің бірінің ұлттық шәкілі бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінің банктік депозиттік сертификаттары		100	

4	Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі шығарған Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздары (басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес айналысқа шығарылғандарын қосқанда)		100	
5	Қор биржасының ресми тізіміне енгізілген Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдары шығарған облигациялар		100	
6	«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы шығарған борыштық бағалы қағаздар		100	
7	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі дауыс беретін акцияларының жүз пайызын иеленетін екінші деңгейдегі банктердің кредиттік портфельдерінің сапасын жақсартуға мамандандырылған ұйым шығарған борыштық бағалы қағаздар		100	
8	Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BB-» төмен емес рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар, немесе Standard & Poor's агенттігінің ұлттық шәкілі бойынша «kzBB» төмен емес рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің бірінің ұлттық шәкілі бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасы ұйымдарының акциялары және осы акциялар базалық активі болып табылатын депозитарлық қолхаттар		100	
9	№ 77 қаулыда көзделген қор биржасының ресми тізіміне енгізілген, «акциялар» секторының бірінші (ең жоғарғы) санаттарының талаптарына сәйкес келетін Қазақстан Республикасы ұйымдарының акциялары және базалық активі осы акциялар болып табылатын депозитарлық қолхаттары		70	
10	№ 77 қаулыда көзделген қор биржасының ресми тізіміне енгізілген, «акциялар» секторының екінші (ең жоғарғы) санаттарының талаптарына сәйкес келетін Қазақстан Республикасы заңды тұлғаларының акциялары және базалық активі осы акциялар болып табылатын депозитарлық қолхаттары		50	

11	Қазақстан Республикасының және басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес шығарылған, Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BB-» төмен емес рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің біреуінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы немесе Standard & Poor's агенттігінің ұлттық шәкілі бойынша «kzB» төмен емес рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің біреуінің ұлттық шәкілі бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар Қазақстан Республикасы ұйымдарының мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздары		100	
12	Қазақстан Республикасының және басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес шығарылған, Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «B+»-дан «B-» дейін рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің біреуінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы немесе Standard & Poor's агенттігінің ұлттық шәкілі бойынша «kzBB-»-дан «kzB»-ға дейін рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің біреуінің ұлттық шәкілі бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар Қазақстан Республикасы ұйымдарының мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздары		80	
13	Қазақстан Республикасының және басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес шығарылған, эмитенті № 77 қаулыда көзделген «бірінші шағын санатты (ең жоғарғы) рейтингілік бағасы жоқ борыштық бағалы қағаздар» санатының талаптарына сәйкес келетін, қор биржасының ресми тізіміне енгізілген Қазақстан Республикасы ұйымдарының мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздары		80	
14	Қазақстан Республикасының және басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес шығарылған Қазақстан Республикасының ұйымдарының және басқа мемлекеттердің Тізбенің 5-тармағының 12) тармақшасының талаптарына сәйкес келетін мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздары		80	
15	Қазақстан Республикасының және басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес шығарылған, эмитенті № 77 қаулыда көзделген «екінші шағын санатты (ең жоғарғы) рейтингілік бағасы жоқ борыштық бағалы қағаздар» санатының талаптарына сәйкес келетін, қор биржасының ресми тізіміне енгізілген Қазақстан Республикасы ұйымдарының мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздары		70	

16	Қазақстан Республикасының және басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес шығарылған Қазақстан Республикасының ұйымдарының және басқа мемлекеттердің Тізбенің 5-тармағының 13) тармақшасының талаптарына сәйкес келетін мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздары		70	
17	Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB-» төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингілік агенттіктердің біреуінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар шет мемлекеттердің орталық үкіметтері шығарған мемлекеттік мәртебесіне ие бағалы қағаздары		100	
18	Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB-» төмен емес рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің біреуінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар шетелдік ұйымдар шығарған мемлекеттік емес борыштық бағалы қағаздары		100	
19	Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB-» төмен емес рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің біреуінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар шетел эмитенттерінің акциялары және базалық активі осы акциялар болып табылатын депозитарлық колхаттары		100	
20	Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB-» төмен емес рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің біреуінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар халықаралық қаржы ұйымдары шығарған борыштық бағалы қағаздары		100	
21	Лондондық қымбат металдар нарығының қауымдастығы (London bullion market association) қабылдаған және «Лондондық сапалы жеткізілім» («London good delivery») стандарты ретінде осы қауымдастық құжаттарында белгіленген халықаралық сапа стандарттарына сәйкес келетін тазартылған қымбат металдар және металл депозиттері, оның ішінде Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «AA» кем емес рейтингілік бағасы немесе басқа рейтингілік агенттіктердің біреуінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар Қазақстан Республикасының резидент емес банктерінде 12 айдан аспайтын мерзімге салынған металл депозиттері		100	
22	Бағалы қағаздармен сауда-саттық ұйымдастырушылардың және акционерлері бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушылары болып табылатын бағалы қағаздар нарығы инфрақұрылымының бөлігі ретіндегі өзге де заңды тұлғалардың акциялары		50	

23	Зейнетақы активтері бойынша комиссиялық сыйақылар мен зейнетақы активтерін инвестициялаудан есептелген инвестициялық кіріс бойынша, шарт талаптары бойынша мерзімі өтпеген дебиторлық берешек		100	
24	Қордың балансы бойынша активтер сомасының бес пайызынан аспайтын сомадағы, Қордың жылжымайтын мүлік түріндегі негізгі құрал-жабдықтары		100	
25	Өтімді және басқа активтер (1 – 24-жолдарының сомасы)		X	
26	Баланс бойынша міндеттемелер		X	
27	МРСК			
28	К ₁ (25-жолы – 26-жолы)/27-жол	X	X	
29	зейнетақы активтерінің ағымдағы құны	X	X	
30	Баланс бойынша активтер сомасы	X	X	

Бірінші басшы (ол болмаған кезеңде – оның орнындағы тұлға)

_____ (тегі, аты, бар болса - әкесінің аты) (қолы)

Бас бухгалтер _____

(тегі, аты, бар болса - әкесінің аты) (қолы)

Мөр үшін орын

Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорлары үшін
 пруденциялық нормативтердің тізбесіне, олардың
 нормативтік мәндеріне және есептеу әдістемесіне,
 сондай-ақ есептілік нысандары мен ұсыну
 мерзімдеріне

2-қосымша

Нысан

(Қордың атауы)

**20 __ жылғы «__» _____ жағдай бойынша
 К₁ коэффициентінің пруденциалдық нормативін есептеу үшін
 қосымша мәліметтер**

(мың теңге)

Белгісінің №	Көрсеткіштің атауы	Баланс бойынша сомасы
1	2	3
8001	Қордың балансы бойынша активтер сомасының бір пайызынан аспайтын кассадағы ақша	
8002	Тізбенің 5-тармағының 3) тармақшасында көрсетілген Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріндегі ағымдағы шоттардағы Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «АА-» төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингілік агенттіктердің біреуінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар елдердің теңгемен және шетел валютасымен ақшасы	
8003	бағалы қағаздардың орталық депозитарийіндегі ағымдағы шоттардағы ақша	
8004	Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB-» төмен емес ұзақ мерзімді және (немесе) қысқа мерзімді рейтингі немесе Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «АА-» төмен емес тәуелсіз рейтингі бар немесе басқа рейтингілік агенттіктердің біреуінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар елдердің басқа рейтингілік агенттіктердің біреуінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингілік бағасы бар Қазақстан Республикасының резиденті емес банктердегі ағымдағы шоттарындағы ақша	

8005	Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «BBB-» төмен емес ұзақ мерзімді және (немесе) қысқа мерзімді рейтингі немесе Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «AA-» төмен емес тәуелсіз рейтингі бар немесе басқа рейтингтік агенттіктердің біреуінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар елдердің шетел валютасындағы бағалы қағаздардың ұйымдастырылған нарығында операцияларды жүзеге асыру үшін Қорға банктік қызмет көрсететін басқа рейтингтік агенттіктердің біреуінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар шетелдік ұйымдардағы ағымдағы шоттардағы ақша	
8006	Кассадағы және ағымдағы шоттардағы басқа ақша	
8007	Лондондық қымбат металдар нарығының қауымдастығы (London bullion market association) қабылдаған және «Лондондық сапалы жеткізілім» («London good delivery») стандарты ретінде осы қауымдастық құжаттарында белгіленген халықаралық сапа стандарттарына сәйкес келетін тазартылған қымбат металдар және металл депозиттері, оның ішінде Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шәкілі бойынша «AA» кем емес рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің біреуінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар Қазақстан Республикасының резидент емес банктерінде 12 айдан аспайтын мерзімге салынған металл депозиттері	
8008	Зейнетақы активтері бойынша комиссиялық сыйақы және зейнетақы активтерін инвестициялаудан болған, есептелген инвестициялық кіріс бойынша шарт талаптары бойынша мерзімі өтпеген дебиторлық берешек	
8009	Басқа дебиторлық берешек	
8010	Қорға қатысты аффилиирленген тұлғалар болып табылатын заңды тұлғалар шығарған бағалы қағаздар	
8011	Қордың ірі акционерлеріне тиесілі Қордың дауыс беретін он және одан да көп акцияларын сенімгерлікпен басқарушылар және осы сенімгерлік басқарушылардың аффилиирленген тұлғалары шығарған бағалы қағаздар	
8012	Қорға қатысты аффилиирленген тұлғалар болып табылатын Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріндегі салымдар	
8013	Меншігінде тұрған немесе жерді тұрақты пайдаланудағы жер	
8014	Меншігінде тұрған үйлер мен ғимараттар	
8015	Көлік құралдарын қоспағанда меншігінде тұрған машиналар мен жабдықтар	
8016	Басқа да негізгі құрал-жабдықтар	

Бірінші басшы (ол болмаған кезеңде – оның орнындағы тұлға)

(тегі, аты, бар болса - әкесінің аты) (қолы)

Бас бухгалтер _____

(тегі, аты, бар болса - әкесінің аты) (қолы)

Мөр үшін орын

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2013 жылғы 27 тамыз

№ 239

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің кейбір нормативтік құқықтық актілеріне қаржы нарығын реттеу мәселелері бойынша өзгеріс пен толықтыру енгізу туралы

Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін жетілдіру мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Инвестициялық қоры активтерінің құрамына кіретін қаржы құралдарын және өзге мүлікті инвестициялау қағидаларын және акционерлік және пайлық инвестициялық қорлардың құрамына кіретін қаржы құралдарының тізбесін бекіту туралы» 2012 жылғы 24 ақпандағы № 60 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7540 тіркелген, 2012 жылғы 4 шілдеде «Егемен Қазақстан» газетінде № 369-374 (27448) жарияланған) мынадай өзгеріс енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Инвестициялық қоры активтерінің құрамына кіретін қаржы құралдарын және өзге мүлікті инвестициялау қағидаларында:

3-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Басқарушы компания брокерлік және (немесе) дилерлік қызметті жүзеге асыруға лицензиясы болған кезде не Қазақстан Республикасының немесе шет мемлекеттің (Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде инвестициялық қор активтерінің есебінен мәмілелер жасаған кезде) заңнамасына сәйкес қаржы құралдарымен мәмілелер жасау құқығына ие заңды тұлғалардың қызметтерін пайдалана отырып, инвестициялық басқаруға қабылданған инвестициялық қорлар активтерінің есебінен мәмілелерді дербес жасайды.

Басқарушы компания инвестициялық басқаруға қабылдаған инвестициялық қор активтерінің есебінен бастапқы ұйымдастырылмаған нарықтағы мемлекеттік емес бағалы қағаздармен (оларды орналастырған кезде), сондай-ақ бағалы қағаздардың ұйымдастырылған нарығында айналысқа жіберілмеген бағалы қағаздармен және заңды тұлғалардың жарғылық капиталында қатысу үлестерімен мәмілелерді басқарушы компания дербес жасайды.».

2. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Білікті инвесторлардың қаражаты есебінен ғана сатып алуға рұқсат етілген қаржы құралдарының тізбесін белгілеу туралы» 2012 жылғы 27 шілдедегі № 228 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7853 тіркелген, 2012 жылғы 26 қыркүйекте «Егемен Қазақстан» газетінде № 622-630 (27701) жарияланған) мынадай толықтыру енгізілсін:

мынадай мазмұндағы 2-1-тармақпен толықтырылсын:

«2-1. Осы қаулының 1-тармағында көрсетілген бағалы қағаздар және (немесе) өзге де қаржы құралдары ұстаушылардың жеке шоттарына мұраға алу тәртібімен аударылатын, сондай-ақ сот актілері негізінде берілетін атқару парақтарын орындау кезіндегі жағдайларды қоспағанда, номиналды ұстаушы және (немесе) тіркеуші білікті инвесторлардың қаражаты есебінен ғана сатып алуға рұқсат етілген бағалы қағаздарды және (немесе) өзге де қаржы құралдарын білікті инвесторлар болып табылмайтын ұстаушылардың жеке шоттарына аудармайды.

3. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013 жылғы 9 қазанда № 8792 тіркелген

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ БАНКІ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қ.

2013 жылғы 27 тамыз

№ 241

Қызметін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің лицензиясы негізінде жүзеге асыратын инвестициялық портфельді басқарушыларға бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтерін басқару үшін қажетті іс-қимылдар жасауды тапсырған кезде оларға қойылатын талаптарды қоса алғанда, оларды таңдау қағидаларын бекіту туралы

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы, «Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» 2013 жылғы 21 маусымдағы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Қызметін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің лицензиясы негізінде жүзеге асыратын инвестициялық портфельді басқарушыларға бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтерін басқару үшін қажетті іс-қимылдар жасауды тапсырған кезде оларға қойылатын талаптарды қоса алғанда, оларды таңдау қағидалары бекітілсін.

2. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013 жылғы 8 қазанда № 8790 тіркелген

Қызметін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің лицензиясы негізінде жүзеге асыратын инвестициялық портфельді басқарушыларға бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтерін басқару үшін қажетті іс-қимылдар жасауды тапсырған кезде оларға қойылатын талаптарды қоса алғанда, оларды таңдау қағидалары

1. Қызметін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің лицензиясы негізінде жүзеге асыратын инвестициялық портфельді басқарушыларға бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтерін басқару үшін қажетті іс-қимылдар жасауды тапсырған кезде оларға қойылатын талаптарды қоса алғанда, оларды таңдау қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы, «Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» 2013 жылғы 21 маусымдағы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес әзірленді және қызметін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – Ұлттық Банк) лицензиясы негізінде жүзеге асыратын инвестициялық портфельді басқарушыларға (бұдан әрі – басқарушы компания) бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтерін басқару үшін қажетті іс-қимылдар жасауды тапсырған кезде оларға қойылатын талаптарды қоса алғанда, оларды таңдау тәртібі мен талаптарын белгілейді.

2. Ұлттық Банк өзінің интернет-ресурсында басқарушы компанияны (басқарушы компанияларды) таңдау бойынша тендерге қатысу үшін өтініш қабылдау мерзімін көрсете отырып, алдағы өтетін тендер туралы жариялайды.

3. Басқарушы компанияны (басқарушы компанияларды) таңдау бойынша тендер өткізу жөніндегі іс-шара:

1) үміткерлердің Қағидалардың 4-тармағында белгіленген талаптарға сәйкес келуін тексеруді және Қағидалардың 5-тармағында айқындалған ақпаратқа талдау жасауды;

2) Ұлттық Банк Басқармасының басқарушы компанияны (басқарушы компанияларды) таңдау туралы шешім қабылдауын қамтиды.

4. Басқарушы компанияны (басқарушы компанияларды) таңдау бойынша тендерге қатысуға мына талаптарға сәйкес келетін үміткерлер жіберіледі:

1) инвестициялық портфельді басқару қызметін жүзеге асыруға лицензиясының болуы;

2) өтініш беру күнінің алдындағы соңғы есепті ай ішінде Ұлттық Банк белгілеген пруденциялық нормативтерді бұзу фактілерінің болмауы;

3) өтінішті беру күні басқарушы компанияға қатысты Ұлттық Банк және (немесе) оның ведомстволары қолданған қолданыстағы шектеулі ықпал ету шараларының және (немесе) санкциялардың болмауы;

4) аяқталған екі қаржы жылының ішіндегі бір жылдың нәтижелері бойынша шығындардың болмауы.

Егер үміткер банк конгломератының қатысушысы болып табылса, осы тармақшада белгіленген талаптарға сәйкестігін бағалау үшін аталған банк конгломератының негізгі ұйымының шоғырландырылған қаржылық есептілігінің деректері пайдаланылады;

5) аяқталған соңғы екі қаржы жылының бір жылы ішінде тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген, активтерді басқару сәтінде қолданыста болған айлық есептік көрсеткіштің кемінде 50 000 000 еселенген мөлшеріне балама сомадағы активтерді (инвестициялық қорлардың активтерін қоспағанда) басқару тәжірибесінің болуы.

Егер үміткер банк конгломератының қатысушысы болып табылса, осы тармақшада белгіленген талапқа сәйкес келу есебіне аталған банк конгломератының инвестициялық портфельді басқару қызметін (зейнетақы активтерін инвестициялық басқару жөніндегі қызметті) жүзеге асыруға лицензиялары бар (бар болған) қатысушыларының басқаруындағы (басқаруында болған) активтер кіреді;

6) басқарушы компанияның негізгі ұйымында және (немесе) басқарушы компанияда Standard & Poor's агенттігінің халықаралық шкаласы бойынша «B+»-тен төмен емес ең төменгі кредиттік рейтингісінің не басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингісінің болуы.

Осы тармақтың 4), 5) және 6) тармақшаларының талаптары жалғыз акционері Ұлттық Банк болып табылатын басқарушы компанияға және бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының еншілес ұйымына қолданылмайды.

5. Үміткер тендерге қатысу үшін басқарушы компанияның Қағидалардың 4-тармағында белгіленген талаптарға сәйкес келуін растайтын құжаттарды қоса бере отырып, еркін нысанда жасалған өтінішті, сондай-ақ мынадай ақпаратты ұсынады:

1) клиенттердің активтерін (инвестициялық қорлардың активтерін қоспағанда) басқару тәжірибесінің болуы, оның ішінде:

аяқталған соңғы екі қаржы жылындағы активтердің (банк конгломератының инвестициялық портфельді басқару қызметін (зейнетақы активтерін инвестициялық басқару жөніндегі қызметті) жүзеге асыруға лицензиялары бар (бар болған) қатысушыларының басқаруындағы (басқаруында болған) активтерді қоса алғанда) көлемі;

активтердің түрі;

аяқталған соңғы екі қаржы жылындағы клиенттердің активтерін басқарудың тарихи нәтижелері туралы;

2) инвестициялық процестің, портфельді басқару әдістерінің, нарықты зерттеудің жан-жақты сипаты, қаржылық ақпараттың пайдаланылатын көздері немесе қаржы құралдарын бағалаудың модельдері.

Егер үміткер қайтадан құрылған ұйым болып табылса, осы тармақшада берілген ақпарат банк конгломератының (үміткер кіретін) инвестициялық портфельді басқару қызметін (зейнетақы активтерін инвестициялық басқару жөніндегі қызметті) жүзеге асыруға лицензиялары бар (бар болған) қатысушылары бойынша ұсынылады;

3) тәуекелдерді бақылау және басқару жөніндегі арнайы бағдарламалық қамтамасыз етудің болуы туралы;

4) талдамалық есептілікте қолданылатын кірістілікті және тәуекелді есептеу үшін пайдаланылатын бағдарламалық қамтамасыз етудің сипаты;

5) үміткердің бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының активтерін инвестициялау бойынша сыйақысының болжанған мөлшері туралы.

Осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген ақпаратты жалғыз акционері Ұлттық Банк болып табылатын басқарушы компания осы ақпарат бар болған кезде ұсынады.

Осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларының талаптары бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының еншілес ұйымына қолданылмайды.

6. Үміткер Қағидалардың 4-тармағында белгіленген талаптарға сәйкес келген жағдайда және Қағидалардың 5-тармағында көрсетілген ақпарат негізінде Ұлттық Банктің Басқармасы басқарушы компанияны (басқарушы компанияларды) таңдау туралы шешім қабылдайды.

7. Ұлттық Банктің бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтерін басқарушы компанияға (басқарушы компанияларға) беруі активтерді инвестициялық басқару шарты негізінде жүзеге асырылады.

8. Активтерді инвестициялық басқару шарты мынадай негізгі талаптардан тұрады:

1) берілетін зейнетақы активтерінің көлемі;

2) активтерді инвестициялық басқаруға арналған шарттың қолданылу мерзімі;

3) активтерді инвестициялық басқару шартын жедел бұзуға арналған Ұлттық Банктің құқығы;

4) басқарушы компанияның (басқарушы компаниялардың) басқаруындағы активтердің бір бөлігін Ұлттық Банктің өз қалауы бойынша толықтыру не кері шақыру құқығы;

5) басқарушы компания (басқарушы компаниялар) акционерлерінің активтерді инвестициялық басқаруға арналған шарттың талаптарын орындамау салдарынан келтірілген зияндар үшін жауапкершілігі;

6) басқарушы компания (басқарушы компаниялар) акционерлерінің активтерді инвестициялық басқаруға арналған шарттың талаптарын орындамау салдарынан келтірілген зияндардың өтемақылары бойынша кепілдіктерінің болуы;

7) басқарушы компания (басқарушы компаниялар) тендерге қатысу үшін жалған мәліметтер берген жағдайда басқарушы компанияның (басқарушы компаниялардың) Ұлттық Банкке төлейтін

тұрақсыздық айыбының мөлшері;

8) басқарушы компанияның (басқарушы компаниялардың) мынадай мәліметтерді беруі бойынша міндеті:

күн сайын, күні бойы жасалған операциялар бойынша ақпарат;

ай сайын, есепті айдан кейінгі айдың 10 (оныншы) күнінен кешіктірмей есепті айдың аяғындағы жағдай бойынша инвестициялық портфельдің құрылымы, активтердің нарықтық құны туралы ақпаратты қоса алғанда, инвестициялық портфельді бағалау бойынша ақпарат;

ай сайын, есепті айдан кейінгі айдың 10 (оныншы) күнінен кешіктірмей қол жеткізілген кірістілік, инвестициялық портфель тәуекелінің көрсеткіштері туралы ақпаратты қоса, бірақ сонымен шектелмей, инвестициялық портфельді басқару нәтижелерін талдау.

9. Басқарушы компания (басқарушы компаниялар) ай сайын, есепті айдан кейінгі айдың 10 (оныншы) күнінен кешіктірмей инвестициялық портфельдің құрылымын бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының және бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының кастодион банкінің деректерімен салыстырып тексереді.

10. Ұлттық Банк басқарушы компанияның (басқарушы компаниялардың) активтерді инвестициялық басқаруға арналған шарт (шарттар) жасалғаннан кейін жалған мәліметтерді беру фактілерін анықтаған жағдайда басқарушы компаниямен (басқарушы компаниялармен) жасалған активтерді инвестициялық басқаруға арналған шарт (шарттар) бұзылады.

11. Активтерді инвестициялық басқаруға арналған шарт бұзылған жағдайда басқарушы компания (басқарушы компаниялар) бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорымен және бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының кастодион банкімен активтерді инвестициялық басқаруға арналған шартты (шарттарды) бұзу күні салыстырып тексерілген инвестициялық портфель жөніндегі толық есептілікті ұсынады.

12. Активтерді инвестициялық басқаруға арналған шартты (шарттарды) бұзу кезінде басқарушы компания (басқарушы компаниялар) активтерді инвестициялық басқаруға арналған шартта (шарттарда) көзделген барлық міндеттемелерді орындайды.

Е-KZT МҮМКІНДІКТЕРІМЕН ТАНЫС БОЛЫҢЫЗДАР

Сізге e-kzt Интернет арқылы оңай тез және
ең бастысы қауіпсіз сатып алуға мүмкіндік береді.

Е-KZT-бұл интернет желісіндегі тауарлар мен қызметтерге ақы төлеуге,
ақша аударуға, түсім және төлем туралы барлық ақпаратты сенімді сақтауға
мүмкіндік береді. Коммуналдық қызметтер, телефония, теледидар, он-лайн ойындар, жеңілдік
купондар және сертификаттар, интернет және хостинг, сондай-ақ,
көптеген басқа қызметтердің
төлем www.e-kzt.kz порталында қол жетімді болады.

«e-kzt» өзгеше ерекшеліктері ең төменгі тариф пеныңғайлы интерфейсті пайдалану
оңай болыптабылады. Электронды ақша арқылы төлем тез арада жүргізіледі,
ал электронды әмиянды ашу және толтыру on-line тәртібінде жеке ақпарат бланкін
толығымен санаулы минуттарда жүргізіледі.

Форумында Сізді қызықтыратын сұрақтарды қоя аласыз.

[HTTPS:// WWW.EKZT.KZ/FEEDBACK](https://www.e-kzt.kz/feedback)